

ΑΡΗΣ ΣΤΟΥΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

ΔΕΙ ΔΕ ΧΡΗΜΑΤΩΝ

**ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΗ, ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΟ-
ΛΟΓΙΚΗ ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΧΡΗΜΑ, ΤΑ
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΣΥΓΓΕΝΙΚΕΣ ΛΕΞΕΙΣ**

ΑΕΝΑΟΝ

2015

Γενικά περί χρήματος και νομισμάτων

Σημασία:

- Νόμισμα: χρήμα . Μέσον συναλλαγής, για απόκτηση οικονομικών αγαθών.
- Πολλές φορές γίνεται φετίχ. Λέμε «το χρήμα για το χρήμα» όπως «η τέχνη για την τέχνη» δηλ. ως αυτοσκοπός, ο φετιχισμός του χρήματος.

Εγκυκλοπαιδικά

- Επί χιλιετίες ήταν μεταλλικό και κατά τους τελευταίους αιώνες και [χάρτινο](#).

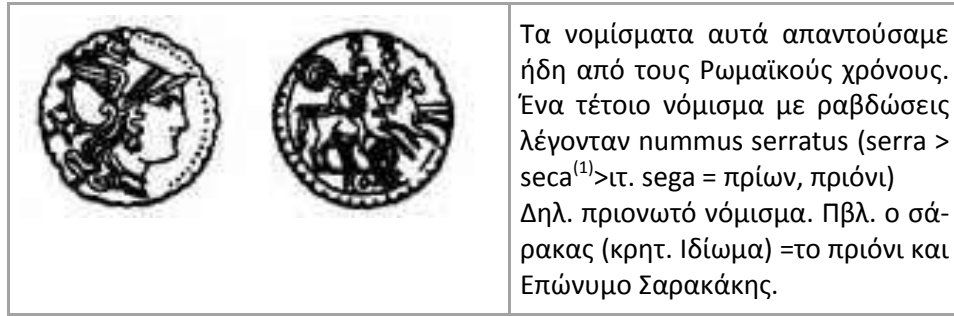
ΓΙΑΤΙ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΕΧΟΥΝ ΡΑΒΔΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΜΕΤΡΟ ΤΟΥΣ;

Τα παλαιότερα χρόνια τα νομίσματα κατασκευάζονταν από πολύτιμα μέταλλα όπως ο χρυσός και το ασήμι. Αυτό έβαζε σε πειρασμό πολύ κόσμο που έξιχνε τα νομίσματα στην περί μετρό τους και μάζευε μικρά κομμάτια πολύτιμων μετάλλου που ξεφλούδιζαν από το ξύσιμο. Κάποια νομίσματα όπως η ασημένια βρετανική στερλίνα ξύνονταν από επαγγελματίες απατεώνες, πολλές φορές σε σημείο που το βάρος τους έφτανε στο μισό από το βάρος που είχαν κατά την κοπή του νομισματοκοπείου. Οι έμποροι υποχρεώθηκαν να ζυγίζουν όλα τα νομίσματα για να σιγουρευτούν ότι είχαν το σωστό βάρος, γεγονός που τους ανάγκαζε να απορρίπτουν πολλά νομίσματα κάνοντας έτσι κακό στην ίδια τους την επιχείρηση. Οι μονάρχες κατά την εποχή των Τυδώρ αναγκάζονταν να ανακαλούν νομίσματα ανά τακτά διαστήματα και να τα στέλνουν πίσω στο νομισματοκοπείο για λιώσιμο και κοπή.

Για να λυθεί αυτό το πρόβλημα, φτιάχτηκαν ραβδώσεις στην κόψη πολύτιμων νομισμάτων. Αν οι ραβδώσεις ήταν αναλλοίωτες, το νόμισμα δεν είχε «ξυθεί» και η αρχική του αξία ήταν अपαράλλαχτη. Επίσης οι ραβδώσεις έκαναν τη δουλειά των πλαστογράφων πολύ πιο δύσκολη. Μόνο τα πολύτιμα νομίσματα είχαν ραβδώσεις — νομίσματα με χαμηλή αξία όπως η βρετανική πέννα δεν χρειάζονταν ραβδώσεις γιατί ήταν φτιαγμένα από κοινά μέταλλα που δεν έβαζαν σε πειρασμό τους απατεώνες (εξάλλου, θα έπρεπε να μαζέψουν μια τεράστια μάζα από το μη-πολύτιμο μέταλλο για να έχει έστω και μικρή αξία).

Σήμερα κανένα νόμισμα δε φτιάχνεται από πολύτιμο μέταλλο, παρ' όλα αυτά η παράδοση για ραβδώσεις σε νομίσματα υψηλής αξίας συνεχίζεται. Επίσης οι ραβδώσεις συνεχίζουν να υπάρχουν για να βοηθούν τους τυφλούς να αντιλαμβάνονται τα διαφορετικά κέρματα — για αυτό και σήμερα συνηθίζεται διαφορετικά νομίσματα να έχουν διαφορετικές ραβδώσεις, ενώ τα μικρά σε αξία κέρματα δεν έχουν καθόλου ραβδώσεις. Οποιοσδήποτε, λοιπόν, μπορεί με λίγη προπόνηση να καταλάβει το είδος κέρματος μόνο με την αφή.

2140.8?

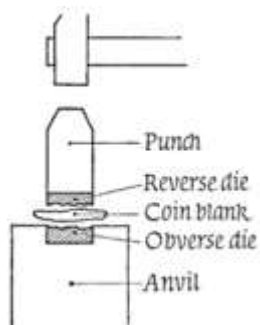

Ετυμολογία:

- από το αρχαίο ρήμα [νομίζω](#) : θεωρώ, υποθέτω, λογιάζω . δηλ. αυτό που θεωρώ ότι έχει αξία. Βλ. [λόγος](#)
- Το χρήμα από το χρώμαι = χρησιμοποιώ.
- Στην πράξη αυτό που **όλοι** θεωρούν πως έχει μια **συγκεκριμένη** αξία.
- Περισσότερα στο ειδικό άρθρο μου [Τι νομίζουμε για τα νομίσματα](#)

Εικόνες

Κοπή νομίσματος

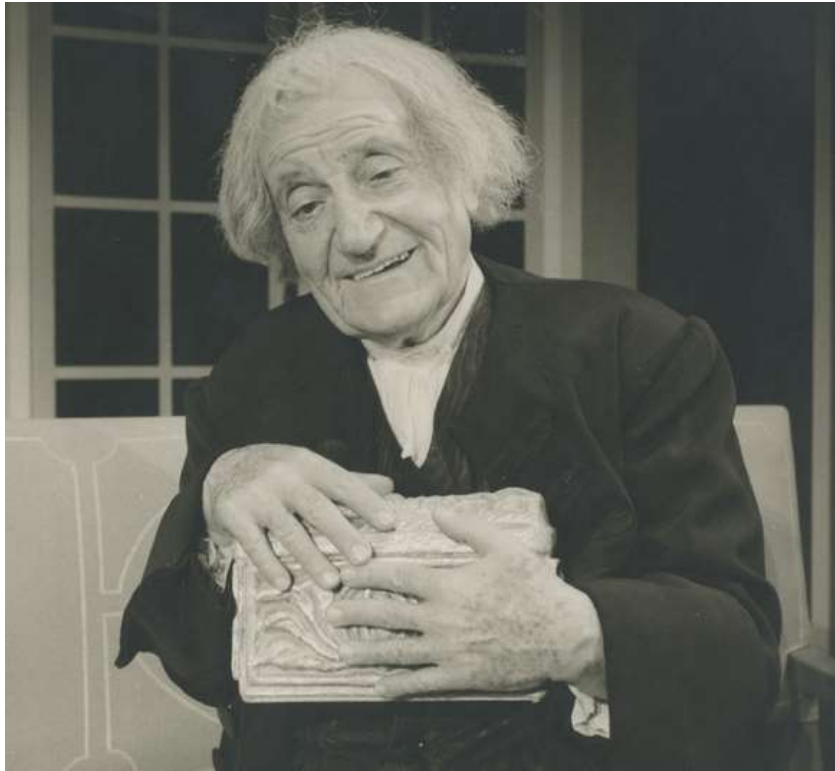
Ο φιλάργυρος

Ο φίλος των αργυρίων , ο τσιγκούνης, ο φιλοχρήματος, ο φειδωλός, ο σπαγοραμμένος, ο δραχμοφονιάς.

Ο

ΦΙΛΑΡΓΥΡΟΣ

Τίτλος ηθογραφικής κωμωδίας του Μολιέρου.

Ο ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΝΕΖΕΡ ΩΣ ΑΡΠΑΓΚΟΝ ΣΤΟΝ ΦΙΛΑΡΓΥΡΟ ΤΟΥ ΜΟΛΙΕΡΟΥ - L' AVARE

Ετυμολογία: Από το αρχαίο Ελληνικό ρήμα **Αω < αημι** = φυσώ κάτι **αὔω** από το οποίο πιθανόν να προέρχεται το Λατ. **Avarus** φιλάργυρος, τσιγκούνης, σπαγκοραμμένος, φειδωλός.

Πβλ. Την ΦΡ **φυσαι τον παρά**.

Η εικόνα από τον άνθρωπο που είναι παντα σκυμενος στα χρηματα του και εισπνέει και εκπνέει (αυει) πανω σε αυτά.

ΣΣ: μεταφορικως το αημι σημαινει και κλυδωνίζομαι, ταλαντεύομαι ή κυμαίνομαι, σαν από τον άνεμο.

Το **αὔω** λέγεται για πράγμα, ηχώ, κουδουνίζω, άσπης ἄῦσεν, σε Ομήρου Ιλιάδα.

Έτσι ο αημενος ή αὔων τα κέρματα είναι αυτός που **κουδουνίζει τα λεφτά**.

Το κουδούνισμα των χρημάτων προ της αγοράς σημαίνει ότι ο αγοραστής διαθέτει μετρητά, που με τον ήχο τους παρατείνουν επίτευξη καλύτερης τιμής.

Όμως το ανεο σημαίνει επιθυμώ κάτι και αποτελεί πιθανότερη ρίζα.

Πβλ. μια δεύτερη σημασία του **αυω** =καλώ, όμιλο, φωνάζω απ' όπου τα Ελληνικό άναυδος, απαύδησα < αυδη = φωνή

Μεταφορικά αυω σημαίνει και στενάζω, αυω [ενν. στεναγμό],, ξεφυσώ, αναστενάζω. Αυτός που αυει στεναγμον είναι μάλλον ο ενδεής, ο πτωχός, ο πένης αλλά και ο φιλάργυρος.

Φράσεις

Το φυσάει το παραδάκι

Βλ. παραπανω αυω

Διαθέτει ζεστό χρήμα.

Μόλις κομμένα κέρματα τα όποια έχουν αδιαμφισβήτητη γνησιότητα λόγω μη φθοράς. Τα κέρματα αυτά λέγονται τσίλικα (αρχ. στίλβοντα). (Από το τουρκικό *çildir* = λαμπερός ή και το ελλσ στυλβοντα> τσιλβοντα, με αντιμεταθεση σ και τ)

Κάντο μου λιανά

Συν. Χάλασε μου ένα μεγάλο νόμισμα, κάνε μου ψιλιά.

Μεταφορικός: επεξήγησε μου λεπτομερώς και σαφέστερα αυτό που είπες προηγουμένως.

Αποφθεγμα

Το να δίνεις φειδωλά τις συμβουλές σου είναι σημαντική ένδειξη γενναιοδωρίας.

Γιάννη Χ. Παπαϊωάννου - «ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΞΕΩΣ» 244

Λόγιος αντίλογος

-μα νομίζω ...

-τα νομίσματά σου είναι κίβδηλα*

Λόγιος γιατί τον έλεγαν οι δάσκαλοι όταν οι μαθητές είχαν αντιρρήσεις.

Κάλπικος.

κίβδηλος από το ουσ. κιβδηλῖς = σκωρία από εκεί πᾶν φαῦλον = κιβδηλον, ψεῦσμα, νόθον, αδόκιμον.
ΗΣΥΧΙΟΣ

κίβδηλος, -ον, I. νοθευμένος, νόθος, αχρείος, πλαστός, λέγεται για νόμισμα, σε Θέογν., Ευρ. II. μεταφ., χαμερπής, ψευδής, νόθος, απατηλός, λέγεται για ανθρώπους, σε Θέογν., Ευρ.· λέγεται για χρησμούς, παραπλανητικός, σε Ηρόδ.· ἐν κιβδήλω, σε Ευρ.²⁶⁵

Συνώνυμα

Κομμάτιον

Υποκοριστικό του κόμμα.

I. 1. αποτύπωμα ή εντύπωση νομίσματος, σε Αριστοφάνη· παροιμ., *πονηροῦ κόμματος*, με φαύλο χάραγμα. **2.** νόμισμα, νόμισμα, νομισματοκοπία, στον ίδιο. **II.** σημείο στίξης σε πρόταση, Λατ. *comma*, σε Κικέρωνα.²⁶⁵

Οι αρχαίοι ελληνες ονομαζαν **κομμάτιον** ή **κέρμα**, το νόμισμα.

Πβλ. Η έκδοση μεταλλικού νομίσματος (κερματος) λέγεται κοπή. Γι' αυτό ο χώρος που εκοπτοντο τα νομίσματα λεγεται «νομισματοκοπείο».

Παλαιότερα διακρίναμε τις χρυσές λίρες σε παλαιάς κοπής και νέας κοπής.

Ετυμολογία: Το κομμάτιον < κόπτω (λεγεται σημερα κόβω)

Το ρήμα «κόβω » έχει την σήμερα την σημασία αποκόπτω, τεμαχίζω, περιορίζω, αλλά και βλέπω.

Πχ. Φρ. **Κόψε κάτι** που σημαίνει «**κάνε μου μια έκπτωση**» στο τίμημα ή στην τιμή.

Το **βλεπω**: κοβω είναι δυσεξηγητο. Πχ. Κόψε φατσα! Τον κόβω για πολύ μαλάκα! Πως με κόβεις; Περνάω για βλάκας;

Μια πιθανή εξήγηση είναι ότι σημαίνει: «**κόψε**, χαμήλωσε την ταχύτητα σου προκειμένου να παρατηρήσεις κάτι» ή «**διάκοψε** αυτά που λες και άσε να σου δείξω κάτι» .

Επίσης **κομμάτι** λέγεται το απόσπασμα αλλά και το διακεκριμένο μέλος μια ομάδας πραγμάτων (ζωγραφικών πινάκων, κοσμημάτων, μουσικών ή θεατρικών έργων, αλλά και γυναικών : κόμματος).

Δηλώνει επίσης ένα μικρο τμήμα του ολου μέρους.

Φράσεις:

*κάνει το **κομμάτι** του* : παίζει το ρόλο του, κυρίως υπερηφανεύεται, κομπορρημονεί, επιδεικνύεται.

Για μπιζ ο πιανιστας επαιξε *ένα **κομμάτι** από την «Ουγγρική Ραψωδία»*: δηλ ένα αποσπασμα.

*Το πήρε για ένα **κομμάτι** ψωμί.* Το αγόρασε πάμφθηνά.

Νομίσματα

Άσπρα

Το λατινικό asper = τραχύ, νεόκοπο, τσίλικο.
Στον πληθυντικό τα άσπρα = χρήματα γενικώς.

Παροιμίες

- τα άσπρα άσπρα κατεβάζουν.
- άσπρα, κάστρα
- τ'άσπρα λαλούν, τ'άσπρα μιλούν, τ'άσπρα ν' που κουβεντιάζουν
- όπου λείπουν τ'άσπρα, όλα είναι μαύρα
- άσπρα στο πουγγί, ψάρια στο βουνί
- -καλά γαμείς, καλόγερε! -μέ τ'άσπρα μου ο καημένος!
- άσπρος παράς για μαύρη μέρα

Ποίηση

10 Κι' απόψε μούρθε μιὰ γραφή εἰς τρεῖς μεριαῖς καυμένη·
Πατήσανε τὸ Μαλεβὸ, τὸ μέγα μοναστήρι,
Πού'χε τριακόσια σήμαντρα καὶ ξήντα δυὸ καμπάναις·
Πᾶσα καμπάνα καὶ παπᾶς κ' ἡ σιδεριά δυὸ διάκους,
Πῆραν ἄσπρα, πῆραν φλουριά, πῆραν μαργαριτάρια,
15 Πῆραν τ' ἀσημοκάντηλα, βαγγέλια χρυσωμένα,
Πιάσαν καὶ τὸν ἡγούμενον καὶ τὸν τουρκοπαιδεύουν.“

Αργύριο

Το ένα τριακοστό της τιμής του τετιμημένου ον επιμησαντο απο υιον Ισραηλ.(Ματθ. Κεφ. 27 στ. 9-10)). Το τιμημα που δηθεν πληρωσαν οι εβραιιοι στον Ιουδα για προδώσει τον Ιησου. Αγνωστου αξίας, ικανού παντως για την αγορα οικοπέδου (ο αγρος του κεραμεως) σημαντικου εμβადου, αφου το καθορισαν δια την ταφη των ξενων.

Μια εκμηση κανει το Λεξικό στο «Αρχονταρικι»

Αργύριον: Με τον γενικό αυτό τίτλο ωνομάζονταν όλα τα αργυρά νομίσματα ανεξαρτήτως αξίας, τα οποία εκόπτοντο προς τιμήν αυτοκρατόρων, βασιλέων, ηγεμόνων, πραιτώρων κ.λ.π. Δεν μπορούμε να ορίσουμε ακριβώς το είδος των τριάκοντα αργυρίων, που δόθηκαν στον Ιούδα. Τριάκοντα αργυρά δίδραχμα ήσαν τιμή για την αγορά ή την αποζημίωση απωλείας ενός δούλου (Έξοδ.Κεφ.24-στ.32 και Ζαχ.Κεφ.11-στ.12).

32 ἔάν δὲ παῖδα κερατίση ὁ ταῦρος ἢ παιδίσκη, ἀργυρίου τριάκοντα δίδραχμα δώσει τῷ κυρίῳ αὐτῶν, καὶ ὁ ταῦρος λιθοβοληθήσεται.

12 καὶ ἔρῳ πρὸς αὐτοῦς· εἰ καλὸν ἐνώπιον ὑμῶν ἔστι, δότε στήσαντες τὸν μισθόν μου ἢ ἀπέπασθε· καὶ ἔστησαν τὸν μισθόν μου τριάκοντα ἀργυροῦς.

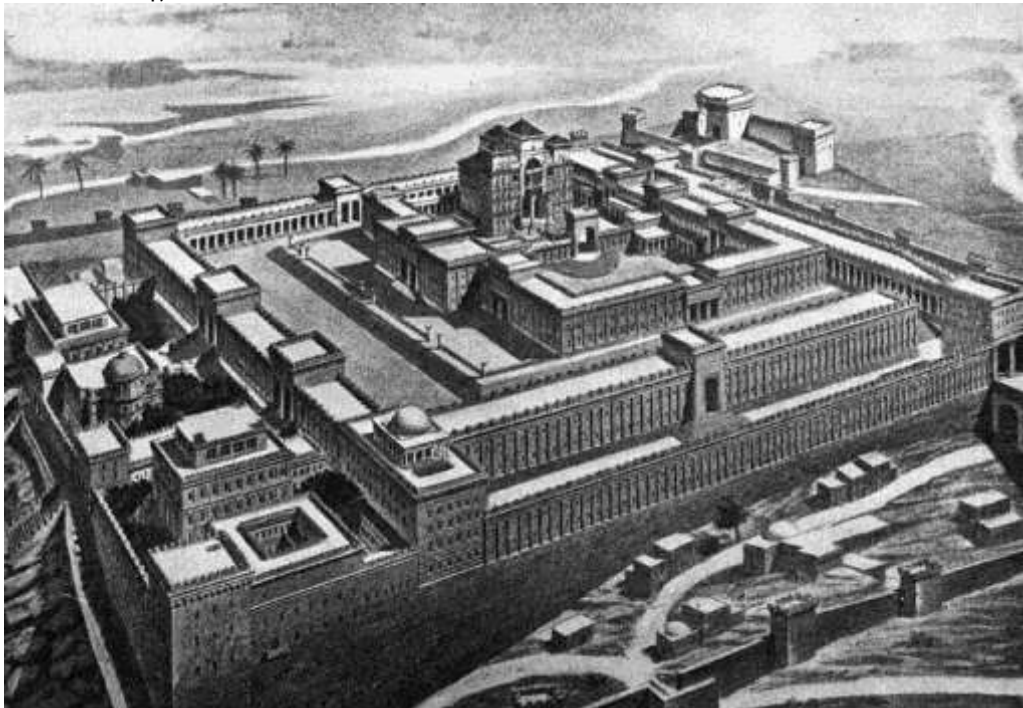
Είναι λίγα τὰ λεφτά Ιούδα! Αλλά πάντως έκανε το τεράστιο κατόρθωμα να πείσει περί τους 70 εβραίους να του δώσουν τα λεφτά μπροστά!

<http://www.arxontariki.net/viewtopic.php?f=410&t=5524>

9 τότε έπληρώθη τὸ ρήθεν διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· καὶ έλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου ὄν έτιμησαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ, 10 καὶ έδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέ μοι Κύριος.

Κατὰ Ματθ. 27 στ.9-10

Ο Ιουδας φερεται ως αυτοχειρας. Πβλ. "*ρίψας τα αργύρια εν τω ναω ανεχώρησεν και απελθὼν απήγγατο*".

Ο ΝΑΟΣ -Αγνωστο που βρισκονταν οι Αρχιερεις και σε ποιο σημειο εριξε τα αργυρια.

Οι πράξεις των Αποστόλων ^{1.16-19} τα λενε αλλιώς:

*περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν Ἰησοῦν, [17] ὅτι κατηριθμημένος ἦν ἐν ἡμῖν καὶ έλαχεν τὸν κληρον τῆς διακονίας ταύτης. [18] — Οὗτος μὲν οὖν έκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνῆς γενόμενος **έλάκησεν μέσος**¹, καὶ έξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ.*

[19] καὶ γνωστὸν έγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀκελδαμάχ, τοῦτ' έστιν Χωρίον Αἵματος.

¹ Ελάκησεν μέσος θα πει σχίστηκε στα δύο. Αυτό δεν μπορεί να το πετυχει κανεις μονος του ουτε με χαρακιρι. Αρα τον έφαγαν οι δικοι του.

Figure 1 ΡΕΜΠΡΑΝΤ Ο ΙΟΥΔΑΣ ΕΠΙΣΤΡΕΦΕΙ ΤΑ 30 ΑΡΓΥΡΙΑ

Ακεδαμάχ

Η ευκαιρία καπήλευσης κάθε συμβάντος δεν πάει χαμένη! Ο όσιος Ονούφριος , βοήθεια σας, ίδρυσε το [μοναστήρι του Ακεδαμά](#) (κλικ στην εικόνα για μεγέθυνση) στην τοποθεσία του "αγρού του κεραμέα". Φαίνεται ότι από εκεί έπαιρναν χώμα για πηλό οι κεραμείς. Ήταν δηλαδή ήδη ο "αγρός των κεραμέων". Το κοκκινόχωμα έδωσε το όνομα στην περιοχή (χάλκευμα =αγρός αίματος, αιματόχρους, κόκκινος). Ένας τέτοιος αγρός ήταν κοινόχρηστος. Δεν υπήρχε κύριος του οικόπεδου ώστε να το που-

λήσει. Δεν είναι ένα αργιλώδες έδαφος κατάλληλο για νεκροταφείο, ούτε βρέθηκαν τάφοι εκεί . Το μοναστήρι έγινε εκεί για να αποκλείσει την ερευνά. Όλα είναι ένας μύθος.

Το ίδιο κόλπο έγινε με το "**κρανίου τόπος**" (Γολγοθά) που ήταν "**κρανίων τόπος**" δηλ. τόπος εκτελέσεων κατ' εθιμον.

Ασσάριον

Ρωμαϊκό νόμισμα πολύ μικρής αξίας. Το όνομα χρησιμοποιήθηκε ξανά για το μικρό χάλκινο νόμισμα των 2 γρ. που έκοψε ο Ανδρόνικος Β΄ Παλαιολόγος (1282-1328).

Το Δέκατο του Δηνναρίου.

29 οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν.

Κατὰ Ματθαῖον Κεφ. 10 στ.29 και

12. οὐχὶ πέντε στρουθία πωλεῖται ἀσσαρίων δύο; καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλεησμένον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ·

Κατὰ Λουκάν Κεφ. 12: στ. 6,

Με τιμες Ματθαιου, ο Λουκάς κάνει στα 4 το ένα δώρο. Νενίκηκά σε Βασιλόπουλε!

Γλαυξ

Γνωστόν ὅτι γλαυξ σημαίνει τὴ κουκουβάγια, τὸ νυκτόβιο πουλί, τὸ ιερό πουλί τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς, σύμβολο τῆς σοφίας καὶ οἰκόσημο τῶν Ἀθηνῶν που ἀπεικονίζονταν στα αθηναϊκά νομίσματα, που λεγόντουσαν ἐπίσης **γλαύκες**.

ΑΘΗΝΑΙΚΟ ΑΣΗΜΕΝΙΟ ΤΕΤΡΑΔΡΑΧΜΟ (16 γραμ) με γλαυκα (Κουκουβάγια) και αμφορέας με φύλλα δάφνης.

ΑΘΗΝΑΙΚΟ ΑΣΗΜΕΝΙΟ ΤΕΤΡΑΔΡΑΧΜΟ (17 γραμ) του 450 πΧ

Παροιμίες

Γλαῦκ' εἰς Ἀθήνας.

Κομίζει γλαύκα ες Ἀθήνας.*

- Κατὰ τὸν Εὐστάθιο Θεσσαλονικῆς - Σχόλια εἰς τὸ Ὀμηρον σ. 147

πρεπὲς τοιοῦτοι δὲ ἴσως καὶ τῶν Τηλεμάχῳ ἦσαν ἀκολουθεῦντες ἐν τοῖς πρὸ τούτων. (Vers. 31 α.) Τὸ δὲ κομῆουσι καὶ ὅπως τὸ κομῆν πολλαχῶς φαίνεται ὅτι καὶ κομῆεν λέγεται ὅθεν καὶ κομῆδὴ ἢ ἐπιμῆλαια. (Vers. 313.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ, δέμας ἢ δὲ καὶ ἔργα, ἐπὶ κινῶς ἔφη ἔργα, οὐ συνήθως

Ο νοσοκόμος, ο ανθοκόμος και ο ιπποκόμος είναι παραδείγματα αυτής της σημασίας. (κομέω = φροντίζω*). Ισως ο κομίζων γλαύκας εις Αθήνας να ήταν κάποιος επιτετραμένος υπαλληλος που φροντιζε τα ιερα αυτά πουλιά της Αθηνάς στην Αθήνα. Η Αθηνά ήταν η πολιούχος της Αθήνας.

Είναι προφανές ότι αν ισχύει αυτή η υπόθεση ο κομίζων ή γλαύκας, ο κουκουβάγιο-φροντιστής ήταν κάποιος αργόμισθος της Αθηναϊκής Πολιτείας και γι' αυτόν αναφέρονταν η φράση. Βλ. το ανάλογο σημερινό: «είναι ένας καρεκλοκένταυρος που ξύνει πατσές στο υπουργείο» ή, όπερ συνηθέστερον, «ξύνει τ' άρχιδια του».

Η παραδοσιακή ερμηνεία της φράσης

Η φράση λέγεται γιατί στην Αθήνα η γλαύκα, η κουκουβάγια, ήταν πασίγνωστη, σαν σύμβολο της Αθήνας και εικονιζόταν παντού, όπως στις οροφές των σπιτιών, στα νομίσματα κ.λ.π.

Ο Αριστοφάνης, στους Όρνιθες στ. 301. Αναφέρει τη γλαύκα ως το πουλί της Παλλάδας αλλά όχι την επίμαχη φράση.

Άλλη ανοητη εκδοχη.

Η φράση "Κομίζει γλαύκα εις Αθήνας" λέγεται με την σημασία "εισάγει κάτι στην Αθήνα, που εντούτοις υπερπλεονάζει". Ενεργεία δηλαδή που κάνει κάποιος ανόητος έμπορος κουκουβαγιών. Η κουκουβάγια δεν συλλαμβάνεται εύκολα ζωντανή και δεν έχει καμία πρακτική σημασία να συλληφθεί.

Αν το σκεφτούμε πως μπορεί κάποιος να συλλάβει γλαύκες και γιατί να τις κομίσει (μεταφέρει) στην Αθήνα ή κάπου αλλού.

Αν όμως ο όρος «γλαυκαί» ελέγετο και με γενική σημασία «χρήματα» όπως και το «λεφτά» και «παράδες» ... τότε πολλές άλλες σημασίες μπορεί να είχε η φράση «κομίζει γλαύκας εις Αθήνας»

Γρόσι

Τουρκικά kuruş. Υποδιαίρεση (εκατοστό) της τουρκικής λίρας. 1 λيرا: 100 kuruş.

Το όνομα ετυμολογείται από το Γερμανικό **grosch**.

Ο Όρος **πιάστρα** χρησιμοποιούνταν από τους δυτικούς αντί του γρόσια.

Το «γρόσια» λέγεται και με την γενική σημασία «χρήματα» όπως και το «λεφτά» και «παράδες» .

Πβλ. Παροιμία: *έχεις γρόσα, έχεις γλώσσα*
Άσπρα μου γρόσια στις μαύρες μου μέρες

Δηνάριον

Ονομασία αρχαίου ρωμαϊκού νομίσματος, που διατηρήθηκε και σε νομίσματα διαφόρων χωρών και εποχών. Ένα από τα νομίσματα αυτά ήταν το αραβικό χρυσό δηνάριο που κόπηκε γύρω στο 860. Η εξωτερική εμφάνιση του αραβικού αυτού νομίσματος σαφώς καθόρισε την εμφάνιση του ασημένιου βυζαντινού **μλιαρέσιου**. Τα δύο νομίσματα έμοιαζαν τόσο, ώστε κατά τη διάρκεια του 8ου αιώνα, τα κομμάτια μέταλλου που χρησιμοποιούνταν για να κοπούν κάποια μλιαρέσια ήταν παλιά δηνάρια (στο Βυζάντιο υπήρχε η πρακτική να κόβονται καινούργια νομίσματα πάνω σε παλιά: στις περιπτώσεις αυτές διακρίνουμε πάνω στο νόμισμα τα χαρακτηριστικά γράμματα και σχέδια και των δύο νομισμάτων, το ένα πάνω στο άλλο).

ΙΤΑΛΙΚΟ : Denaro a. Moneta in genere, soldi, quattrini (in questa accezione, il singolare ha valore collettivo, non diverso dal plurale)

Δραχμή

Νομισμα που ονομασθηκε ετσι απο το ρημα δράσσομαι, αττικως δράττομαι, παρακειμενος εδραττόμην Μελλων δράξομαι ΑΡΙ.4.275.10 (Posidipp.), Αοριστος έδραξάμην , μετοχη παρακειμενου δεδραγμένος (πβλ. δράξ, δράγμα, δραχμή).

Αρπάζω με το χερι χουφτωνω. Το δραγμαμα αυτο που αρπαζουμε λεζεται δραξ, δραχμη ή πρεζα. Η δραχμη ηταν μια πρεζα, χουφτα, φουχτα οβολων ή οβελων, μια χουφτα σουβλακια.

Παράγωγα

πρέζα < ιταλ. presa = αρπαγή, λήψη, λεία) πρέζα (πληθυντικός : πρέζες) που μικρή ποσότητα από ένα υλικό σε σκόνη ή σε κόκκους που μπορεί να πιάσει κανείς με τα δάχτυλα πχ.ρίξε στο φαγητό μια πρέζα αλάτι. Πάρε μια πρέζα ταμπάκο

βλ και σημερινή πρίζα (εκεί απ' όπου παίρνουμε το ηλεκτρικο ρευμα). πρεζονι, πρεζακίας.

Ο Ν. Τσελεμεντές γράφει στη «Μαγειρική» του «ρίχνετε μια δραχμή αλάτι ... πιπέρι, ρίγανη» και εννούσε μια πρέζα...

Η δραχμή έχει 100 λεπτά.

Δεκάρα

Νομισμα των δεκα λεπτων. Μεταφορικά μηδαμινή αξία. Πχ άνθρωπος της δεκάρας= ευτελής αλλά και φιλαργυρος (ή δεκαρολόγος = που μαζεύει και τη δεκάρα)

Δεκάρα το 1969 εκ φύσεως τρύπια και επανατρυπηθείσα.

Το δεκάλεπτο, ή δεκάρα ήταν σύνηθες νομισμα, μικρής αξίας και ακόμη μικρότερης αν ήταν παραμορφωμένη (τσακιστή, τρύπια) ".

Πβλ. παιδικό τραγουδάκι «ένα **λεπτό** κρεμύδι» από εποχές χαμηλού τιμαρίθμου όπως και το τραγούδι «κόκκινες καλές ντομάτες **δύο δεκάρες** η οκά»

Λεμε όμως **τον ξερω σαν κάλπικη δεκάρα**.

Για ένα άνθρωπο ή πράγμα ευτελούς αξίας λέμε ότι είναι **της δεκάρας**. Δεν λεγεται παντα κυριολεκτικά πολλές φορές δειχει το ελαχιστο. **Δεν έχω δεκαρα** πβλ. "**Δεν έχω δεκάρα τσακιστή**", ή «ειμαι **αδέκαρος**» αλλά και «**δεν δινω δεκαρα**» αδιαφορω πληρως.

Δουκάτον

ΔΟΥΚΑΤΟΝ.] ΔΓ, Στάμενον. Τὸ Στάμενον εἶν' ὄνομα γενικὸν ὄλων τῶν νομισμάτων, περὶ τοῦ ὁποίου ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 83) σημειωθέντα. Τὸ δὲ Δουκάτον, εἶδος νομίσματος, ὠνομάσθη ἀπὸ τὸν Δεῦκα, ἤγουν ἡγεμόνα, (ἐκ' τοῦ Λατινικοῦ *Dux*), καθὼς ἀπὸ τὸν Δαρειὸν βασιλέα τῶν Περσῶν ὠνομάσθησαν οἱ Δαρεικοὶ, ἄλλο εἶδος παλαιοῦ νομίσματος. Δουκάτον (*Ducatus*) λέγεται καὶ αὐτὴ ἢ ἐπαρχία εἰς τὴν ὁποίαν ἐξουσιάζει ὁ Δούξ. Τὰ πρῶτα ὠνομασθέντα Δουκάτα νομίσματα ἐτυπώθησαν εἰς τὸ Δουκάτον, ἤγουν τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἀπουλίας (ἰταλ. *Puglia*) ἀπὸ τὸν Ρογέριον βασιλέα τῆς Σικελίας, κατὰ τὸ 1240 ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ. Μετὰ 40 ἔτη ἐτυπώθησαν καὶ εἰς τὴν Βενετιανὴν τὰ χρυσᾶ Δουκάτα (τὰ νῦν ὠνομαζόμενα Τζικίνια), ὅτι καὶ ὁ ἡγεμὼν τῆς Βενετίας ὠνομάζετο *Doge*, ἤγουν Δούξ· ἔπειτα ἔκοψαν Δουκάτα καὶ ἄλλοι ἡγεμόνες ἢ βασιλεῖς.

Screen clipping taken: 19/8/2012 8:05 μμ

Ιστάμενα

Αὐτά τα νομίσματα που ἴστανται, που στέκονται*, που κρατοῦν, που ἰσχύουν.

Μον. (τα στάμενα)

Ἄπλόνω στό περσίκιν μου, γυρέβω τὸ πουγγίν μου,
Διὰ στάμενα τὸ ψηλαφῶ, καὶ αὐτὸ γέμει χαρτία.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ- ΠΤΩΧΟΠΡΟΔΡΟΜΙΚΑ

ὁ Φλώριος παίζει τὸ τσαυλὶν μετὰ τοῦ καστελάνου.
παίζουν οἱ δύο κι ἐνίκησεν ὁ Φλώριος ἐν κέρδει,
δύο χιλιάδες **στάμενα** κερδεῖ τὸν καστελάνον.

κ' ἡ κόρη παρεκάλει τον, τοῦτον τὸν λόγον λέγει
“ ἂν θέλῃ στάμενα πολλὰ, νὰ ἔχῃ καὶ τὸ κέρδος,
ἐγὼ ἐπίσταμαι καλῶς κιθάραν νὰ τὴν παίζω,
νὰ τραγουδῶ πανέμνοστα, αἰνίγματα νὰ λέγω·
εἰς γάμους καὶ εἰς ἑορτὰς πάντοθεν νὰ πηγαίνω,
νὰ τοῦ συνάγω **στάμενα** εἰς ὅσον νὰ χορτάνῃ.”

“ ἀπέλθε νὰ ᾿σ’ ἐλεύθερη, κ’ ἐγὼ ν’ ἀπολογούμαι
τὰ **στάμενα** ποῦ ἔδωκεν ὁ κύρις Μαρκίουνης,
ἐγὼ νὰ τὰ πλερόνω”

660

9429

Τα **στάμενα** από το **ιστάμενα** όπως ο στάμνος (μτγ η σταμνα) από το ι-σταμενος.

Το στέκω (ιστημι) έχει και την έννοια του αμετάβατου πρέπει : «δεν στέκει να δείχνεις μια τέτοια συμπεριφορά». Ο εύπορος άνθρωπος λεγεται και «καλοστεκούμενος»

Κεράτιον

κεράτιον[ᾱ], τό, υποκορ. του κέρασ, βλ. κερατέα.

κερατέα ή -ία, ή, ξυλοκέρατο ή χαρουπιά (Αραβ. Kharoub **χαρούπι**)· οι καρποί της, κεράτια, τά, ονομάζονται και ως «το ψωμί του Αγ. Ιωάννη», επειδή πιστευόταν ότι ήταν οι καρποί που έφαγε στην ερημιά, σε Κ.Δ. φαίνεται ότι χρησίμευαν ως σταθμά. Πβλ τα σημερινά **καράτια** μονάδες βάρους πολυτίμων μετάλλων και λίθων.²⁶⁵ Βλ. και **τάλαντον**.

κεράτιον (II) το· κεράσιν· κεράτσι(ον).

1) Ο καρπός της κερατέας, χαρούπι: έναν κεράσιν εις το κλαδίν της κερασίας (Μαχ. 643).

2) Μονάδα βάρους: καστορίου κεράτιον έν (Ιερακοσ. 38514).

3) Μονάδα βάρους, **καράτι**: Έστι το εξάγιον του αργού χρυσοῦ, τουτέστι των κδ' κερατίων, κα' (Rechenb. (Vog.) 741).

[μτγν. ουσ. κεράτιον. Τ. τεράσιν σήμ. κυπρ. Ιδ.]

Επιτομή Λεξικού Κριαρά

Κέρμα

Κερματίζω και **αποκερματίζω** : κόβω σε μικρά κομμάτια, ανταλλάσσω μεγαλύτερης αξίας νομίσματα με κέρματα μικρότερης αξίας· μεταφ., αποκερματίζω τόν βίον, δαπανώ, κατασπαταλώ την περιουσία μου, αλλά και «**κάνω ψιλά**», **χαλάω**.

Υπαρκτό το **κατακερματίζω**: κάνω κομματάκια.

Αλλά και το **κερματοδέκτης**.

Από το αρχαίο ελληνικό ουσιαστικό **κέρμα** (από το κείρω: κουρεύω)

κόλλυβος

ὁ, 1. μικρό κέρμα, κολλύβου αντί λεπτού, σε Αριστοφάνη.

2. στον πληθ., κόλλυβα², τά, μικρά στρογγυλά πλακούντια, στον ίδιο.
Το κέρμα ετιθετο στο στόμα του νεκρού για να πληρώσει στον Χάροντα τα πορθμεία. Τα κόλλυβα σήμερα παρασκευάζονται και προσφέρονται τα μνημόσυνα.

Κολλυβιστής λεγεται ο αργυραμοιβός, ή κερματιστής ή σαράφης (από το τουρκικό sarraf)

Επωνυμία: Στρατ. Στεφανος Σαράφης, Σαραφογλου.

Εγκυκλοπαιδικά

Πρβλ τον ευαγγελικό μύθο:

και εισήλθεν Ιησούς εις το ιερών και εξέβαλεν πάντας τους πωλούντας και αγοράζοντας εν τώ ιερώ και τας τραπέζας των **κολλυβιστών** κατέστρεψεν και τας καθέδρας των πωλούντων τας περιστεράς (Ματ. 21:12)

και έρχονται εις Ιεροσόλυμα και εισελθών εις το ιερών ήρξατο εκβάλλειν τους πωλούντας και τους αγοράζοντας εν τω ιερώ και τας τραπέζας των **κολλυβιστών** και τας καθέδρας των πωλούντων τας περιστεράς κατέστρεψεν (Μάρ. 11:15)

και ποιήσας φραγγέλιον εκ σχοινίων πάντας εξέβαλεν εκ του ιερού τα τε πρόβατα και τους βοας και των **κολλυβιστών** εξέχεεν το **κέρμα** και τας τραπέζας ανέστρεψεν (Ιωάνν. 2:15)

Ένας άνευ παρωπίδων αναγνώστης καταβαίνει ότι

- Αδύνατον να γίνει ένα τέτοιος κλίμακας επεισόδιο από ένα μόνον άτομο
- Αδύνατον όλοι αυτοί να έβλεπαν να καταστρέφονται οικονομικά και να μην αντιδρούσαν αν ένας μόνον άνθρωπος έκανε όλα αυτά.

Στην απλή γλώσσα η ενεργεία αυτή συνθέτει κατηγορητήριο για σύσταση συμμορίας και ληστεία κατά συρροήν. Πιθανόν δε να περιελάμβανε η ενέργεια αυτή και αντίσταση κατά της αρχής διότι η φρουρά του ναού δεν θα έμενε απαθής σε ένα Τάτιο ταβατούρι.

λιανά

Ότι και το **ψιλά**

Λιανός σημαίνει λεπτός. Πβλ. λιανοντούφεκο, λιανοκλάδι, λιανίζω, λιανοτράγουδα, λιανεμπόριο, λιανική πώληση, λιανολίθαρα.

Βλ. επώνυμο Λιανός: λεπτός, αδύνατος.

Λιανός -ή -ό [lanós] E1 : (λαϊκότρ.) λεπτός, ισχνός. || (ως ουσ.) τα λιανά: α. μικρά κομμάτια από ένα διαμελισμένο σύνολο. ΦΡ το / τα κάνω **λιανά**, ε-

² Σημ. Μην μπερδεύετε τα «κολλυβογράμματα» (είναι **κολοβογράμματα**, γράμματα χωρίς ουρές, κολοβά δηλ. κακογραμμένα), δεν έχουν σχέση με τα «κόλλυβα».

ξηγώ λεπτομερώς: Δεν καταλάβαμε, (για) κάν' τα μας **λιανά**. ΣΥΝ ΦΡ τα κάνω **ψιλιά**. β. (για χρήματα) τα **ψιλιά**, τα κέρματα.

[μσν. λιανός < λεί(ος) -ανός (ορθογρ. απλοπ.)]

Φράση: «κάντο μου **λιανά**» =χάλασε μου ένα χαρτονόμισμα, αλλά και επεξήγησε μου αυτό που είπες.
Λιανίζω όμως σημάνει κόβω σε λεπτά κομμάτια. Μας λιάνισαν οι εχθροί στη μάχη του Χ. τους κάναμε κιμά.

Ψιλιά συνώνυμο του λιανά

Κέρματα χαμηλής αξίας. Συνήθως σε σχέση με άλλο νόμισμα που επιθυμούμε να μετατρέψουμε σε ψιλιά, να χαλάσουμε. Αν και η αξία παραμένει η ίδια λέμε «μπορείς να μου **χαλάσεις** ένα πενηντάρι;» .

Το χαλάρω -ω (σήμερα χαλάω αλλά και χαλαρώνω) έχει την κυριολεκτική σημασία καθιστώ κάτι χαλαρό, το κάνω να χάσει την συνοχή του και να αποκτήσει ευκαμψία. Επομένως:

- το καταστρέφω
- το αναλώνω

iii. το κάνω μικρότερο και ευέλικτο

Το «χαλάω ένα πενηντάρι» εννοείται με την γ) σημασία γιατί τα ψιλιά διευκολύνουν τις συναλλαγές για αγαθά μικρής αξίας.

ΦΡ. -Ελεήστε με τον φτωχό. - Δεν έχω **ψιλιά**!

Βλ.λ. λιανάσπρο.

λεφτά ή λεπτά

Υποδιαίρεση 0,01 της Δραχμής. Κέρμα κυριολεκτικώς λεπτών και μικρής αξίας.

21.

(1.) Αναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τὰ δῶρα αὐτῶν πλουσίους. (2.) εἶδεν δὲ τινα χήραν **πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ λεπτὰ δύο**, (3.) καὶ εἶπεν, Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἢ πτωχὴ πλείον πάντων ἔβαλεν· (4.) πάντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς πάντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.

Κατὰ Λουκᾶν 21.2

Παραδόξως ο πλούσιος* λέγεται λεφτάς.

*) Τις ἐστὶν ὁ πλούσιος;

Πλούσιος, wealthy.—R. πλούτος above, as Ἐφροδίτη, Ἐφροδίσιος. (2) R. πολυ-ουσία: Schrevel.

Πλούτος, wealth.—Valck. for πολύ-ετος. R. πολὺς, ἔτος: A copious year, Ἀπὸνα. Or the produce of many years. (2) Lenn. from πλέω, πέπλοα, πλήθω, to fill.—Jones from πλέω, to sail: Voyage-money.

492.136 [140]

Ο εν τω ολιγω αναπαυόμενος
Δηλ ο ολιγαρκής
Μ.Ιορδανίδου , Λωξάντρα

Βλ.λ. ΦΡ.[κατέβαινε τα λεφτά](#)

Στις <[ΦΡΑΣΕΙΣ του ΑΕΝΑΟΝ](#)>

έβγαλε λεφτά με ουρά ή παραδάκι με ουρά

από την εποχή που η ουρά στα ρούχα ήταν ένδειξη αρχοντιάς και μεγαλείου

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ

Για να διαπιστώσετε πόσο άθλιο πράγμα είναι τα **λεφτά** δεν έχετε παρά να δείτε πόσο άθλιοι είναι αυτοί που τα κυνηγούνε.

Γιάννη Χ. Παπαϊωάννου - «ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΞΕΩΣ» 234

Λίρα

Κυρίως έτσι λέμε το εθνικό νόμισμα της Αγγλίας

λίρα η [lira] 025 : 1. χρυσό νόμισμα με διαφορετική κατά χώρα αξία: Ανέβηκε / κατέβηκε η τιμή της λίρας. Ξέθαψαν έναν τενεκέ με λίρες. Λίρα χρυσή / Αγγλίας. ΦΡ Λιρες εκατό: α. για πρόσωπα ή για πράγματα εγγυημένα, μεγάλης

αξίας. β. (ειρ.) για ανίκανα πρόσωπα ή για ανάξια πράγματα. τα μυαλά σου και μια λίρα (και του μπογιατζή ο κόπανος). λίρα με ουρά.

2. νομισματική μονάδα διάφορων κρατών: Τουρκική / αιγυπτιακή / κυπριακή / χάρτινη λίρα/κάλπικη λίρα.

Λιρίτσα η ΥΠΟΚΟΡ στη σημ.

πβλ. Κομπασμό των Σμυρνιών προσφύγων : «Εμείς στη Σμύρνη είχαμε και τι δεν είχαμε, τσι λίρες με τσι γκαζοντενεκέδες, πιάνο στην κουζίνα και μέναμε και στο "και"»

[ιταλ. lira· λίρ(α) -ίτσα]

Μεχρις εσχάτων οι αγορά ακίνητων χρησιμοποιούσε τις χρυσές λίρες για τις τιμές σπιτιών και οικοπέδων.

Καθημερινά οι εφημερίδες και το ραδιόφωνο ανακοίνωναν την τιμή της λίρας.

Η τιμή κυμαίνονταν ανάλογα με την έκδοση (παλαιάς, νέας κοπής) ή την προέλευση (ιταλικές).

Φράση

Η φράση Τα μυαλά σου και μια λίρα και του Μπογιατζή ο κόπανος προέρχεται από την εποχή της Τουρκοκρατίας. Υπήρχε στην Αθήνα ένας τεράστιος Αλβανός, πού ονομαζόταν Κιουλάκ Μπογιατζή. Αυτός γύριζε στα σπίτια των Ελλήνων και εισέπραττε τον κεφαλικό φόρο (χαράτσι). Κρατούσε μάλιστα στα χέρια του ένα ρόπαλο και απειλούσε ότι θα σπάσει το κεφάλι σε όποιον δεν του έδινε μια χρυσή λίρα ή δύο φλουριά, όπως απαιτούσε ο φόρος, κάθε έξι μήνες. Ήταν όμως τόσο χαζός πού δεν ξεχώριζε τα διάφορα νομίσματα, έτσι ορισμένοι Έλληνες όταν δεν είχαν να πληρώσουν γυάλιζαν μπρούτζινες δεκάρες και του τις έδιναν για χρυσές. Από τότε έμεινε αυτή η φράση πού την λέμε για τούς ελαφρόμυαλους.

[πηγή](#)

Αν αληθεύει η ιστορία, η φράση μάλλον θα τίθετο ως δίλλημα: ή [σου τινάζει ο κόπανος του Κουλάκ Μπογιατζή] **τα μυαλά σου** ή [του δίνεις] **μια λίρα**. Σαν να λέμε *τα λεφτά η τη ζωή σου*. Ένας τόσο ανόητος φοροεισπράκτορας δεν θα ήταν αποδεκτός από το οθωμανικό γκουβέρνο. Θα τον αντικαθιστούσαν πριν καν να γίνει παροιμιώδης.

Η σημερινή σημασία της φράσης είναι «*είσαι ανόητος! Κακώς νομίζεις αυτό!*» και πρόεκυψε από το λήθη του γεγονότος, την πτώση τη τιμής της τουρκικής λίρας και από την ερμηνεία: «*το μυαλό σου αξίζει όσο μα λίρα*» δηλ. τίποτε.

Λογάρι

Από το μsn λογάριον το· λαγάριν· λοβάριν· λογάρι· λογάριν.< από το λέγω = συλλεγω, μαζευω δηλ. αυτά που εχουμε μαζεψει, τα χρηματα.

Χρήματα, θησαυρός, περιουσία, πλούτος:

(Χρον. Μορ. Η 4239)·

άνοιζον το λογάρι μου κι έπαρον όσον θέλεις (Χρον. Μορ. Η 287· Ερωτόκρ. Γ 902)·

καλλίων φίλος εις στράταν παρά λογάριν (Μαχ. 15820).

[αρχ. ουσ. λογάριον. και λοβάριν και σήμ. κυπρ. λογάρι στο Somav. και σήμ. ιδιωμ. ή λαϊκ. (Δημ., Κριαρ.). Ο τ. λογάριν απανταται στον 6ο-7ο αι. και σήμερα στο ποντικό ως **λογάρι** και στο κυπριακό ιδίωμα ως **λοάρι**]

Ἰστέον ὅτι ἐπὶ Λέοντος τοῦ ἀειμνήστου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως ἐγένετο ἀπὸ τῶν τῆς δύσεως θεμάτων λογαρίου ἀπαίτησις διὰ τοῦ πρωτοσπαθαρίου Λέοντος καὶ γεγονότος 20 στρατηγοῦ τοῦ Ἰζικάνη ἐκ τῶν αἰρουμένων μὴ ταξιδεύειν.

ὄλοι εἰς τὴν ἀγάπην τους τὰ πάντα ἐλησμονοῦσαν.
Ἄν εἶχαν τὸ λογάρι ὄλον Ὁκταβιανοῦ ἐδικόν τους,
γοργὸν νὰ τὸ ἐδώκασιν ὡσάν ἕναν βυζάντιν,
μόνον διὰ τὴν ἀγάπην τους, τάχα νὰ τὴν κερδίσουν.
Οὕτως γὰρ ἐδουλεύασαι πλεώτερον τῶν χιλίων.

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΗΣ ΤΡΩΑΔΟΣ - Εμ. Μ. Papathōmopoulos, Elizabeth Jeffreys, Benoît (de Sainte-More)

BIBAIION THS KOYΓKECTAS

[Τὰ εἶχεν εἰς τὴν κατοῦνα του, ἐκράτησεν ὁ ῥήγας
Διὰ λόγου, καὶ ἡ μοιράσι του, τίποτε ἄλλον οὐ χρειάστη'].
Καὶ τὴν κατοῦνα τοῦ δουκὸς ἐκεῖνου ντὲ Καρεντάνα,
Νὰ εἶχεν εἰς ταῖς τένταις του ἄρματα καὶ λογάρι.
Ἵβρισε καὶ ἐδώκασι τοῦ πρίγκιπος Γυλιάμου
Δι' εὐεργεσίαν καὶ ὁ λόγου του μερίδι τοῦ πολέμου.

• Νὰ δώσουν τὸ λογάρι τους, κ' ἐμεῖς τὰ σιλευτικά μας. •

Πλευτικά <πλεύσις <πλέω.τα ναύλα ναύλος

Το επιθημα **-λογος** καταδεικνυει τη σημασια του λεγω: συλλεγω, μαζευω.
Πχ. Ανθολόγος, Παλαιολόγος = παλιατζης, δεκαρολόγος

Λέζα

Σημασία

Ζημια ή αποζημιωση. Δηλαδή η αποτιμηση ενός ζημιογονου γεγονOTOS σε χρημα. ένα ποσο που καταβαλλεται συνηθως στον ζημιωθεντα από κάποιον που δεν είναι αναγκαστικά και υπαιτιος για τη ζημια.

Εγκυκλοπαιδικά

Η λέζα είναι όρος στη χαρτοπαιξία και συγκεκριμένα στο παιχνίδι "πικέτο", που δηλώνει ότι ο αντίπαλος έχει κάνει περισσότερες από έξι χαρτωσιές. (μτφ.) η ζημιά.

Συνωνυμα

Τα σπασμενα. Εννοούνται τα σπασμενα, κατά τον παροξυσμο του γλεντιου, πιάτα. Αντι του «θα πηρωσουν τη λέζα».

Ετυμολογία

Από το ιταλικό επίθετο *lesa* (προφέρεται λέζα), θηλυκό του *leso* μετοχή αόριστου του ιταλικού ρήματος

Ledere, που προέρχεται από τη μετοχή αόριστου του Λατινικού ρήματος *laedere* που είναι *laesum*. Τα λατινικά λεξικά το συνδέουν με το αρχαίο ελληνικό ρήμα ελαύνω, διέλασις, πραξεις και γεγονοτα ζηλιογονα.

Ξενόγλωσσα:

Λατινικά:

Læsus, damno

Ιταλικά:

lesa, danno, Offesa

Αγγλικά:

offend, penalty

Τουρκικά:

zarar (ζημά) *cereme* (αδικαιολογητο προστιμο, αδικη ζημια, μτφ. τεμπελης: αυτος που μονο ζημια προκαλει πβλ. Το ομηρικο αχθος αρουρης: βαρος της γης.

Φράσεις

- Αυτοι τα φαγανε και ο λαος θα πληρωσει τη λέζα.
- *Honeste vivere, neminem **laedere**, suum cuique tribuere.*

Οι ακόλουθες είναι οι εντολές του νόμου:

εντίμως ζεϊν, μηδένα βλάπειν, εκάστω απονέμειν το οφειλόμενον.

- *Θα μου το πληρώσεις το μάρμαρο*

Καποτε θα τιμωρηθεις, θα κληθεις να αποζημιωσεις.

Κατά τινος ο βερεσες γραφονταν με μολυβι πανω στο τεζιγάχι , στο μαρμαρο του. Όταν η πιστωση εξωφλεϊτο σβυνανε τα ποσά με ένα σφουγγαρι και λεγανε ο *X* *πληρωσε το μαρμαρο*, εννοωντας, κατά συνεκδοχη, το ποσο που αναφερει το μαρμαρο . Το τεζιγάχι είναι ο μαρμαρινος παγκος εργασιας του καφενειου.

Βλ. και βερεσε

- Σκότωνα τρελούς και πλήρωνε **τζερεμέδες**.

Τραγούδια

Στου Λινάρδου την Ταβέρνα

Μπικικίνι

Νομισμα Βενέτικο ίσον προς το 1/100 της δραχμής ^{178.296}. Ο πληθυντικός μπικικίνια = λεφτά, οβολα.

Μπαγιόκο

Από το Λατινικό Basca = στρογγυλο φρούτο . Παπικο νομισμα 5 εκατοστων της λιρας, λεγεται για κατι βαρύ αλλα ευτελής . Στα Ιταλικά μεταφορικά για ανοητο και χονδρο ανθρωπο.

Στην νεοελληνική αργκο σημαινει :

- χρήμα, μεγάλο ποσόν χρημάτων, κομπόδεμα (εξού και **μπαγιοκλής**: ο παραλής), πακέτο από λεφτά, και (σήμερα) κρατική ή ευρωπαϊκή επιδότηση / επιχορήγηση.
- «Τα λεφτά της καβάντζας, τα κρυμμένα για κάθε ενδεχόμενο χρήματα» (κατά Ζάχο).
- Το χρήμα για το λάδωμα / το γράσο / τα «μετρητούλια», το αντίτιμο μιας παράνομης μεσιτείας / μεσολάβησης. Εξού και το: «δε θέλει κόπο, θέλει μπαγιόκο». Μιλάμε δηλαδή για μαύρα / μαύρο χρήμα.

Μπανκανότες

Από το Ιταλικο bankanota = εγγραφο σημειωμα τραπέζης
[Χαρτονομίσματα](#).

μαραβέντι

Στα Ισπανικά το maravedi ήταν χρυσό και αργότερα αργυρό νόμισμα.

	<p>maravedi από ισπανικό maravedi, από το αραβικό MURABITIN (συνωνυμο του Almoravides) πληθ. του MURABIT, που κυριολεκτικά σημαίνει σταθερό*, γερό, σωστό, και εννοεί επίσης τους υπερασπιστές των συνορών από το RABATHA είμαι σταθερός, γερός, σώος που είναι ομορρίζο με το Marabutto (μουσουλμάνος ασκήτης). Από τους Αραβες που διοικούσαν, (από το 1094 ως το 1144) την Ισπανία (Cordoba), που έδωσαν αυτό το όνομα σε ένα χρυσό τους νομίσμα. DIZIONARIO ETIMOLOGICO ONLINE</p> <p><small>*)πβλ το σολδίο από το λατινικό solidus και τα μον. στάμενα (ιστάμενα) των βυζαντινών. Πχ «για στάμενα το ψηλαφώ κι αυτό γέμει χαρτία» του Πτωχοπρόδρομου. Όλες οι λέξεις δηλώνουν την σταθερή τιμή του νομίσματος.</small></p>
---	---

Βλ. ΙΣΤΟΡΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΕΥΧΟΣ 142.124

Η συσχέτιση με το μαραφέτι είναι απίθανη.

Όβολα

όβολο το: (λαϊκότρ.) 1. (συνήθως στον πληθυντικό: τα οβόλα.) το χρήμα. 2. η πεντάρα.

[μσν. όβολον < αρχ. διώβολον `νόμισμα δύο οβολών' < δι- + όβολός ό με νέα ανάλυση: δι- + όβολον]

οβολός ο [ονιός] O17 : 1α. υποδιαίρεση (το ένα έκτο) της αρχαίας αττικής δραχμής. β. (λόγ.) η πεντάρα. 2. (μτφ.) για μικρό χρηματικό ποσό που συνήθως προσφέρεται ως βοήθημα σε κπ.: Δώστε τον οβολό σας. Ρίχνετε στο κουτί τον οβολό σας για τους φτωχούς. Ο οβολός της χήρας*.

Ο Λουκιανός περιγράφει την χρήση του οβόλου από τους αρχαίους Έλληνες ως την τιμή του εισιτηρίου για τον Αδη. Λέει στους νεκρικούς διαλόγους («Χαρόντος και Μενίππου»):

ΧΑΡΩΝ: Απόδος, ω κατάρτα, τα πορθμεία [πλήρωσε με, καταραμένε, τα ναύλα].

ΜΕΝΙΠΠΟΣ: Βόα, ει τούτο σοι, ω Χάρων, ήδιον [Συνέχισε να φωνάζεις, Χάροντα, αν αυτό σε ευχαριστεί].

ΧΑΡΩΝ: Απόδος, φημί, ανθ' ων σε διεπορθμεύσαμεν [πλήρωσε με, είπα, που σε πέρασα στην απέναντι όχθη]

ΜΕΝΙΠΠΟΣ: **Ουκ αν λάβοις παρά του μη έχοντος** [Δε μπορείς να πάρεις από αυτόν που δεν έχει]

ΧΑΡΩΝ: Έστι δε τις **οβολόν** μη έχων; [Υπάρχει κάποιος που δεν έχει οβολό;]

ΜΕΝΙΠΠΟΣ: Εἰ μὲν καὶ ἄλλος τις οὐκ οἶδα, ἐγὼ δὲ οὐκ ἔχω [Ἄν ὑπάρχει κὶ ἄλλος ἐγὼ δὲ γινωρίζω, ἐγὼ ὅμως δὲν ἔχω]

Οβολοὶ λένε τὰ χρήματα, στὸ ἐπτανησιακὸ ἰδίωμα.

Ἐκ τοῦ οβολός.

1. σούβλα, σὲ Ομήρ. Ἰλ., Ἡρόδ., Ἀττ. 2. ὀβελός λίθινος, τετράγωνη στήλη με ἀιχμηρὴ ἀπόληξη, οβελίσκος, σὲ Ἡρόδ. (ὀβελός πιθ. ἀπὸ το βέλος, με προσθήκη προθήματος ο).

Τὸ 1/6 τῆς Δραχμῆς. Συνωνυμία (ὀβολός, ὀβελός, ὀβελλός, ὀδελός). Σουβλάκι.

Ἡ δέσμη λεγεται [δραχμή](#) ἀπὸ τὸ δράττομα. Μία δεσμη οβολῶν ἦταν ἡ δραχμή, τὸ γνῶστο νομίσμα.

Οβελίας

Ὁ οβελίας [ενν. ἄρτος] ἦταν πρόχειρο ψωμί³ ποὺ ψηνονταν στὴ σούβλα, ἀργότερα ἦταν καὶ ὁ πατροπαράδοτος οβελίας [ενν. ἀμνος].

Τὰ πεντοβολοὶ ἦταν παιχιδὶ ποὺ παιζονταν πετῶνας 5 βοτσαλα στῶν ἀερα. Ὁ ὀρος μῖοβολο (ἐπτανησιακὸ ἰδίωμα: ἡμῖοβολον) 1/12 τῆς δραχμῆς ἦταν καταλοῖτο τῆς πεννας τοῦ Ἀγγλικοῦ σελληνίου ποὺ εἶχε 12 πεννες.

Τὸ ζωντοβολο εἶναι ἀσχετο. Καθεὶς ποὺ χαρακτηρίζεται ζωντοβολο ἵναι ἀσχετος.

Πβλ.

Στὰ ζάρια μὲ τυλίξανε,

τὰ **ὀβολο** μου πήρανε.

Παλιό μουρμούρικο. ΗΛΙΑΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ-ΤΑ ΜΙΚΡΑ ΡΕΜΠΕΤΙΚΑ

Εἶναι γνῶστο πῶς τὰ πορθμεῖα (ἀμοιβή τοῦ πορθμεῖα) τοῦ Χάρωντος ἦταν ἓνας οβολός ποὺ οἱ ἀρχαῖοι ἔβαζαν κατ' ἔθιμο στὸ στόμα τοῦ νεκροῦ.

Παραδειγματα

Χάρων: ἀπόδος, ὦ κατάρατε, τὰ πορθμεῖα.

Μένιππος: βόα, εἰ τοῦτό σοι, ὦ Χάρων, ἦδιον.

Χάρων: ἀπόδος, φημί, ἀνθ' ὧν σε διεπορθμεύσαμεν.

Μένιππος: οὐκ ἂν λάβοις παρὰ τοῦ μὴ ἔχοντος.

Χάρων: ἔστι δὲ τις **ὀβολὸν** μὴ ἔχων;

³ *) **οβελίας** ἄρτος (επιθετο: ὁ ψημενος στὴ σουβλα)

Μένιππος: εἰ μὲν καὶ ἄλλος τις οὐκ οἶδα, ἐγὼ δ' οὐκ ἔχω.
ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ ΝΕΚΡΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ : ΧΑΡΟΝΤΟΣ, ΕΡΜΟΥ ΚΑΙ ΜΕΝΙΠΠΟΥ

εἶτ' ἄρτον ὀπτῶν τυγχάνει τις ὀβελίαν. Φερεκράτης Ἐπιλήσμονι: ὦλεν ὀβελίαν σποδεῖν, ἄρτου δὲ μὴ προτιμᾶν. ἔκαλοῦντο δὲ καὶ ... παραφέροντες αὐτοὺς ἐπὶ τῶν ὤμων. Σωκράτης ἐν σ' Ἐπικλήσεων τὸν ὀβελίαν φησὶν ἄρτον Διόνυσον εὐρεῖν ἐν ταῖς στρατείαις.

Παράς

Υποκοριστικό: το παραδάκι

Από το τουρκικό **para**

40 παράδες εκαναν ένα ασημένιο επί του Σουλτάνου Μουσταφά Γ' (1757-1774).

Παραγωγά: **παραλής** = πλούσιος, αυτός που έχει **παραδάκι με ουρά**, **παράδες** = χρήματα γενικώς. Αντιθ. ξεπαραδιασμένος, ρ. ξεπαραδιάζομαι. **Παραδόπιστος** = αυτός που πιστεύει πως μόνο το χρήμα έχει αξία.

Απόφθεγμα:

Η μόνη κατηγορία πιστών που διατηρεί τις παραδόσεις και τα ιδεώδη της είναι οι **παραδόπιστοι**.

Γιάννη Χ. Παπαϊωάννου - «ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΞΕΩΣ» 241

Ουρά] επειδή τα ρουχα με ουρά ήταν δειγμα πλουτου κάθε τι με ουρά κατάντησε να σημαίνει πλουτο, αφθονια. Η ουρά στά φορέματα ήταν δειγμα μεγαλείου και μεγέθους.

Οι βασιλεις και οι νύφες φοράνε φορέματα με ουρα για αυξήσουν τεχνητά το υψος τους και να επιβληθουν (Οι νύφες πατάνε και το ποδι του συζύγου). Στην εικονα αριστερά μια σκηνη απο το εργο του Αη-Ζενσταήν "Ιβάν ο Τρομερός". Παρατηρήστε πως το ρασο με ουρα που φοράει ο Ιβαν τον κανει να μοιάζει με τεράστιο ορνιο που επιθιθεται στον πατριαρχη. [Video](#)

Ετσι η φράση **παρας με ουρά** σημαίνει "μπολικο παραδάκι".

Ο Λουκιανός Κελαηδόνης τραγουδησε το «**Απλα μαθηματα Οικονομιας**» με στίχους Γιάννη Νεγρεπόντη προβάλλοντας σοβαρά επιχειρηματα:

Τι θες τωρα να ζήσεις;
ζωή ειναι και περνά
όμως σαν θα γεράσεις
θάχεις παρά με ουρά

Ανδρες **οραδάτοι**,

δηλ. **με ουρά** είναι οι γενναίοι άνδρες κατά τον Ν. Καζαντζάκη (Καπετάν Μιχάλης σελ. 9)

Βλ. και 156

ορά, η = ουρά. «Έσερνε την ορά του γαϊδάρου κι ακλούθα». Αρχ. ουρά. Πβ. κωλ-οράδης, οραδάκι, οραδάτος, κουλουρ-οράδης, κουτσ-οράδης, οραδάκι, το = μικρή ουρά, ουρίτσα. «Έπαιξε τ' όψη μια μ-πετρέ κι εχώρισε τ' οραδάκι ντου». Υποκορ. του υποκορ. οράδ-ι (< οράδιον) με κατάλ. -άκι. Πβ. ορά, οραδάτος, οραδάτος, επίθ. = αυτός που έχει ουρά. «Εσκότωσα ένα όρακα οραδάτο, πού 'χε μιαν οργυιά ορά!». Από το οράδ-ι, υποκορ. του ορά, (βλ. λ.) + κατάλ. -άτος.

Φράσεις

Τον φυσάει τον **παρά**.

Από το ζεστό χρημα. Νεας κοπής, που δεν πρόλαβε ακόμα να κρυώσει. Δες όμως και το **αυω** στο φιλαργυρος.

Παροιμιες

- η φτηνια τρωει τον παρα^{241.188.1228}
- με τον παρα μου γαμω και την κυρα μου^{241.228.16}
- να παραδες, δωσμου κρεας^{241.194.1313}
- ο βηχας κι ο παρας δεν κρυβονται^{241.195.1319}
- ο **παράς** παράδεισος

Τραγουδια:

Τι θες τωρα να ζησεις, ζωη είναι και περνά
Όμως σαν θα γεράσεις θάχεις **παρά** με ουρα
Νεγρεπόντης - Μικροαστικά

Αυτός δεν είχε βιος πολύ
Τα νιάτα του έτσι να γλεντήσει
Μα τον θαρρούσαν **παραλή**
Όταν τον είδαν να πλουτίσει.
Αλ. Πάλης - Ο Μπάριμπα-Θανάσης (λαπαλισμοί)

Δέν σέ φοβοῦμαι μπρέ σκυλί, δυό παραδών Αράπη,
Τ' έχω τριακόσους στ' Άγραφα, χίλιους στο Καρπενήσι,
Κι' άτός μου βγαίνω στά βουνά μέ χίλιους πεντακόσιους
Και δεκατίζω τά χωριά σένα τοῦ Βρωμαράπη.
9098.71

Δυό παραδών αντι δύο παράδων ήτοι "εξευτελισμένε".

Φράσεις

Χρησιμοποιείται και για να κακοχαρακτηρίσουμε κάποιον ως "**κάλπικο παρά**", "**δυό παράδων ανθρωπο**" ή "**κάλπικη δεκάρα**".

Λέμε επίσης «**τον έκανε δέκα παραδιών**» (σπν παράδων) με την εννοια τον κατεξευτέλισε.

«**Ανθρωπος του παρά**» δεν είναι ο πλούσιος, ο παραλής αλλά ο φιλάργυρος ,ο φιλοχρηματος, ο δραχμοφονιάς, ο **παραδόπιστος**.

Επώνυμα

Στο επτανησιακο ιδιωμα ιδότυπος χαρακτηρισμός **τρυπένης**, είναι επιβιω-μα της Αγγλοκρατίας στα Επτάνησα (man of **three pennies**). Επέζησε και ως επωνυμο Τρυπάνης.

Πατάκα

Σημασία

Νομισμα μαλλον πορτογαλικό που περασε και απο την Ελλάδα απο τους ναυτικούς μας. Σε καποιο δημοτικο τραγούδι αναφέρεται «Δεν θέλω εγώ **πατάκες**, δεν θέλω εγω φλουριά».

Σήμερα είναι επισημο νομισμα του Μακαο

Επώνυμα

Πιθανοτατα η πατακα να ειναι και η ριζα των επωνυμων Πατάκης, και Πα-τακός (απο το Πατακάς=λεφτάς). Ας θυμωμαστε ομως οτι ratak σημαίνει στα Τουρκικά χαστούκι πράγμα που ταιριάζει περισσότερο στον «ωσει πα-ρόντα» Στρατηγό και νυν στρατιώτη Στυλιανό Πατακό.

Η ονομασία «pataca» προέρχεται από ένα παλαιότερο αργυρό κέρμα που χρησιμοποιούνταν στην Ασία, το Πέσος του Μεξικού (8 ρεάλια), γνωστά στην πορτογαλική ως pataca mexicana.

ΠΕΚΟΥΝΙΑ

PECULIUM.—Stock : estate : property. So called *Peculium*, from the Latin word *Pecus*, that being the chief, and, in many cases, the only property, during the pastoral ages : wealth being estimated by the number of the flocks. Vide *Job* i. v. 3.

PECUNIA.—Properly money ; but anciently used for cattle ; and sometimes for other property, as well as money. We often find in *Domesday*, “*Pastura ibidem ad pecuniam villæ*”—i. e. Pasture ground for the cattle of the village. *Cowell*.

Πεντάρα

Κατωτερης αξιας απο τη δεκάρα ηταν η **πεντάρα** ή πενταλεπτο. Το συνθετο = πενταροδεκάρες = ευτελες ποσο. ΦΡ Ειχα και κατι πενταροδεκάρες στη μπάντα.

Και πέστε μου αξίζει μια **πεντάρα**,
των γραφειοκρατών η φάρα,
στήνει με ζήλο περισσό,
στο σβέρκο του λαού χορό,
στης ιστορίας τον χοντρό το κινητή,
την έχω βαρεθεί.

Αυτούς τους έχω βαρεθεί - Wolf Biermann

Η όπερα της πεντάρας

Η Όπερα της πεντάρας (γερμανικά: Die Dreigroschenoper) είναι μουσικό έργο του Γερμανού συνθέτη Κουρτ Βάιλ σε λιμπρέτο του Μπέρτολτ Μπρεχτ.

Πρόκειται για μεταφορά του αγγλικού έργου του 18ου αιώνα Η όπερα του ζητιάνου του Τζον Γκέι.

Περιουσία

Σημασια:

Αυτό που κατέχει κανείς. Κατ' έλλειψη όλα τα χρήματά του, ο Θησαυρός του.. αυτό το οποίο ανήκει σε κάποιον, η οντότητα κάποιου, περιουσία, σε Ηρόδ., Ευρ. **II.** = τὸ εἶναι, η ύπαρξη, σε Πλάτ. τὰς ἄπαιδας οὐσίας, η κατάσταση της ατεκνίας, το να μην έχει κάποιος παιδιά, σε Σοφ. **III.** ύπαρξη, ουσία, φύση ενός πράγματος, σε Πλάτ. κ.λπ.

Ετυμολογία

Αρχαία ουσία (**οὔσα**, θηλ. μτχ. του εἰμί)

Παράγωγα

ο παρών, η παρουσία, ο περιούσιος λαός,
ο επιούσιος άρτος , το ουσιαστικό, το ουσιώδες, το ανούσιο και πολλά άλλα.

Αντίθετο : ο απών, η απουσία

Εγκυκλοπαιδικά

Περιουσία ή θησαυρός (hazine ή hazne): Εκτός από όρος που δηλώνει όλους τους θησαυρούς του Σουλτάνου, ήταν και μονάδα μέτρησης χρήματος. Υπάρχουν πολλές απόψεις σχετικά με την ισοδυναμία του. Έτσι αντιστοιχούσε σε 1.000 πουγκιά (500.000 γρόσια) ή 10.000 πουγκιά ή 36.000 πουγκιά. Ο Μέγας Θησαυροφύλακας του Σουλτάνου λέγεται Χαζνέ-Βεκιλί και ο Γραμματέας του Θησαυροφυλακίου Χαζνέ-κιατιμπί

9417.48 [71]

Φράση

Αυτό το αυτοκίνητο θα κόστισε μια **περιουσία**.

Τραγούδια

Στην αγορά του αλ Χαλιλι
Θα πουλάν τα δυό σου χείλη
Δυό **περιουσίες** κι άλλη μιá
Τέσσερις εγώ θα δώσω
Θα πληρώσω όσο-όσο
Να μου κάνουν μια μελανιά.

Εμφανώς η **περιουσία** είναι μονάδα μέτρησης εδώ.

Αναφορές

Στην Βαβυλωνία του Δ. Βυζάντιου ο Ανατολίτης λέει : «**ο παστουρμάς ένα χαζνέ αξίζει**».

Αφορισμοί

Οι **περιούσιοι** λαοί ονομαστήκαν έτσι γιατί νυχθημερόν ασχολούνται με τις **περιουσίες** τους.

Γιάννη Χ. Παπαϊωάννου - «ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΞΕΩΣ» 78

Πέννες

Η εσχάτη υποδιαίρεση της βρετανικής λίρας = penny , από τον 7ο αι. κυκλοφορούσε στα Επτάνησα επί Αγγλοκρατίας.

Το penny δεν προέρχεται από το Λατινικό πέννα: γραφίδα εκ πτερού χηνός. Ήταν το ένα δωδεκάτο του σελινιου (**shilling**), το **σελινι** ήταν το ένα εικοστό της **λίρας**, και το ένα εικοστό πρώτο της γκινεας (**Guinea**). Η γκινεα ως νόμισμα επαψε να κυκλοφορεί από το 1813. Μετα την εφαρμογή του δεκαδικού συστήματος η λίρα διαιρέθηκε σε 100 πέννες.

Το υβριστικό επίθετο **τριπέννης** είναι η απόδοση το **man of three pennies** (άνθρωπος τρων πεννών, της δεκάρας, ευτελής). Σήμερα έγινε επωνυμο Τριπανης και μετεπειτα Τρυπάνης με επιδραση από το εργαλειο τρυπάνι. Από την ίδια ριζα και το γερμανικό **Pfennig**

Ριάλι

Σημασια

ρεάλι το (ουσιαστικό)

Παλιό ισπανικό νόμισμα που αντιστοιχούσε στο ένα τέταρτο της πεσέτας. Αλλιώς ριάλι (στον πληθ.) τα ρεάλια,

μεταφορικως : τα χρήματα, η περιουσία, τα λεφτά, ο παράς.

Ετυμολογία

από το ισπανικο επιθετο ρεάλ. real =βασιλικός) -l] el rey ο βασιλιας.

Εικόνες

Ριάλι του ΜΑΡΟΚΟΥ του 1329

(στον πληθ.) τα ρεάλια, τα χρήματα, η περιουσία, τα λεφτά, ο παράς.

Αν είσαι κι αν δεν είσαι
του δήμαρχου παιδίν

εγὼ θὰ σε φιλήσω
κι ἀς κάμω φυλακὴν
Τὰ ριάλια, ριάλια, ριάλια
τὰ σελίνια μονὰ καὶ διπλά
τὰ μονόλιρα, πεντόλιρα καὶ πού `ντα
ὁ πεζεβέγγης που τὰ `χει στὴν πούγγα,

ακουσμα

12 καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῶ πατρὶ πατέρους μοι τὸ ἐπιβαλλὼν μέρος
τῆς **ουσίας** ὁ δὲ διείλεν αὐτοῖς τὸν βίον

13 καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν πάντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδημη-
σεν εἰς χώραν μακρὰν καὶ ἐκεῖ διεσκορπίσεν τὴν **ουσίαν** αὐτοῦ ζῶν ἀσω-
τῶς.

Κατὰ Λουκᾶν 15: 12-13 Ἡ ΠΑΡΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΑΣΩΤΟΥ.

ρεάλι το (ουσιαστικό) (ισπαν. λ.) real =βασιλικός) -ι]

σκούδο

ἡ εσκούδο (ισπ) ἀπο τὸ Λατ. scutum = ἀσπίδα = θυρεός, που κατὰ παγία
συνήθεια ἀπεικονίζονταν στὰ περισσότερα νομίσματα. Ὁ θυρεός περιείχε
συνήθως ἓνα στέμμα, κορώννα σύμβολο τοῦ Βασιλιά ἢ τὸν ἴδιο τὸν βασιλιά
ἐστεμμένο. Πβ. τὸ παιχνίδι «Κορώννα ἢ Γραμματα».

Σολδίων ἢ σολδί ἢ σόλιδος ἢ ιστάμενο

Ἀπο τὸ λατινικὸ solidus = σταθερός, γερὸς ἰσχυρός. Οἱ λέξεις quartini = τεταρτο τοῦ βασι-
κοῦ νομίσματος, denaro = δηνάριον, χρησιμοποιοῦνται ἐπίσης με τὴν ἴδια σημασία. Ὑποδι-
αιρέσεις τοῦ σόλιδου ἦταν τὸ σημίσιον (semissis , ἓνα δεύτερο) καὶ τρημίσιον (tremissis , ἓνα
τρίτο).

ὁ σόλιδος (ἢ ἀλλιῶς ιστάμενο, ἢ στάμενο), διατήρησε τὸ βάρος τοῦ ἀλλὰ ἀπέκτησε μεγαλύ-
τερη διάμετρο 25 με 27 χιλ. καὶ ἐγένετο πιο λεπτό τὸ πέταλό του. Ἐπὶ Βασιλείου κόπηκε καὶ
νόμισμα ἀξίας 2 τεταρτηρῶν με βάρος 4,22 γρμ. καὶ καθαρότητα 23 καράτια. Στὴν πορεία
τῆς περιόδου τὸ χρυσὸ νόμισμα υποτιμᾶται στα 20 καράτια ἐπὶ Μιχαὴλ Δ΄ καὶ στα 18 ἐπὶ
Ρωμανοῦ Δ΄ γιὰ νὰ φτάσει τὰ 6 καράτια στα πρῶτα χρόνια τῆς βασιλείας τοῦ Ἀλέξιου Α΄
Κομνηνοῦ. Ἐπὶ Κωνσταντίνου Θ΄ τοῦ μονομάχου (1042 - 1055), ἐμφανίζονται καὶ τὰ πρῶτα
κοιλόκυρτα νομίσματα. Οἱ μεταβολές αὐτῶν τῶν νομισμάτων ἐγέναν κυρίως στὴν ἀνατολή

λόγω της κρίσεως που υπήρχε, στην δύση ήδη από τον 8ο αιώνα κυκλοφορούν σόλιδοι ελαφρύτεροι και πρόωρα υποτιμημένοι.

Τσεντέσιμο

Από το Ιταλικό centesimo = εκατοστό της λίρας. Νομισμα ευτελους αξιας. ΦΡ δεν εχω τσεντεσιμο = δεν εχω δεκάρα, φράγκο.

τάλαντον,

τό (*τλάω). I. ζύγι, ζυγαριά, σε Θέογν., Αριστοφ.· στον πληθ., ζευγάρι από πλάστιγγες, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ. II. στιδήποτε ζυγισμένο· 1. ορισμένο βάρος, ένα τάλαντο, στον Όμηρ. λέγεται για τον χρυσό· αλλά το βάρος του ομηρ. τάλαντου είναι άγνωστο. 2. στους μεταγενέστερους χρόνους το τάλαντον ήταν ομοίως και βάρος και χρηματικό ποσό που δήλωνε αντίστοιχα τα βάρη αυτά σε άργυρο· το Αττικό τάλαντο ζύγιζε περίπου 26 χλγρ. και 200 γραμμάρια και η αξία του αργυρού τάλαντου ήταν 6.000 δραχμές.

Παράγωγα

πολυτάλαντος, -ον (τάλαντον), 1. αυτός που αξίζει πολλά τάλαντα, σε Λουκ. 2. αυτός που έχει στην κατοχή του πολλά τάλαντα, στον ίδ. Κατ επέκταση αυτός που έχει πολλές ικανότητες, ταλέντα. Λεγεται και **ταλαντουχος**.

Τα **ταλέντο** που λέμε σήμερα είναι αντιδάνειο απ το Ιταλικό **talento**. Η σημασιολογική εξέλιξη οφείλεται στην παραβολή των ταλάντων (Κατά Ματθαίον 25), στην οποία τα τάλαντα έχει δώσει ο Κύριος στους δούλους του. Είναι ένα σύμβολο των δωρεών του Θεού προς τον άνθρωπο, ένα σημείο πως ο,τι δινει ο θεος το ζητάει πίσω με τόκο. πβλ. Το Γαλλικό **talent** το οποίο έχει την ίδια ετυμολογία]. -

άτάλαντος,

-ον (α αθροιστικό, τάλαντον), ίσος στο βάρος, ισοδύναμος ή όμοιος με κάποιον, τινι, σε Όμηρο. Το ταλαντον ηταν αρχικα μονον μοναδα βαρους και το αταλαντος σημαινε ισοβαρης, είναι αυτος που νανει τοζυγο να ισοροπει, να μην ταλατυεται. Σημερα εννοουμε το αλφα ως στερητικό και ονομαζουμε ατάλαντο αυτόν που δεν έχει καθολου ταλέντο (δεξιότητα) στη δουλειά που κάνει.

τάλαντον: διαν-ιστῆς, τοῦ ταλάντου τὸ ῥέπον | κάτω βαδίζει, τὸ δὲ κενὸν πρὸς τὸν Δία Aristophan. 2, 1147 (1, 4). ὅτ' ἦν-νεώτερος, κρόκης | πέντε σιατῆρας εἶχε-, | νῦν δὲ ῥύπου γε δύο τάλαντα ῥαδίως Eur. 2, 529 (7). *Ζωπύρου τάλαντα καὶ ζυγία Cratin. 2, 115 (12). οὐδ' ἂν συναγάγης | τὰ Ταντάλου τάλαντ' ἐκεῖνα λεγόμενα Men. 4, 156 (1, 6). *(τὰ) Ταντάλου τάλαντα ταυταλίξεται anon. 4, 660 (234). τῷ *σατραποπλοῦτι-νυμφίῳ, | κεκτημένῳ τάλαντα, παῖδας, ἐπιτρόπους Antiph. 3, 131 (1, 2). βραχὺ τί ἐστὶ τάλαντον (?) Diph. 4, 379. ὀλίγην ταλάντου χρυσίου σοι- | ἔστηκα τηρῶν.*** | μακάριος ἐκεῖνος δεκατάλαντον (al. δέκα τάλαντα) καταγαγών Men. 4, 183 (5, 6). δὴ εἰ λάβοι | τάλαντα, χρυσοῦς *ἔξ ἔχων ἀποίσεται Philem. 4, 60 (91). Δημοσθένης τάλαντα πενήκοντ' ἔχει. || καὶ Μοιροκλῆς εἴληψε χρυσοῖον πολὺ Timocl. 3, 591 (v. 1). τρία τάλαντα ab Callia Phoco cuidam data dixit Cratin. 2, 220 (140). καὶ ἀντιβολίαν δέκα τάλαντ' ἀπετίσασθην Eur. 2, 555 (16). τοῖς δέκα ταλάντοις *προσθιθεῖς | ἄλλ' αἶτα πενήκοντα Pher. 2, 339 (9). παρ' ᾧ (Epicuro) || τάλαντ' ἐγὼ σοι κατεπύκνωσα τέταρα Damox. 4, 530 (v. 4). τοῦτω (Aristippo) τάλαντον δούς μαθητῆς γίγνεται | ὁ δεσπότης Alexid. 3, 400 (1, 7). μικροῦ τάλαντον γίγνεται τὸ κατὰ λόγον Men. 4, 161 (1, 6). προσέδωκας τάλαντον Men. 4, 329 (493). τάλαντον ἢ προῖξ' μὴ λάβω; ζῆν δ' ἐστὶ μοι | τάλαντον ὑπεριδόντι;- | -οὐ δώσω δὲ κὰν Αἰδοῦ δίκην | ὡς ἡσεβηκῶς εἰς τάλαντον ἀργυροῦν (an ἀργύρου? 5, 121); anon. 4, 668 (282).

Πάντως το ἀτάλαντος δεν σημαίνει αὐτόν που δεν ἔχει χρήματα: τον ἀφραγκο, τον ἀδέκαρο.

Ποίηση

Βλ. Α. Σουτσοῦ - Διονυσοῦ πλοῦς

Σε δε τον νέον τον καλόν
ταλάντου² θα πωλήσω
 εἰς τας φυλάς των Σικελών.
 -Ο δ' ἀπεκρίθη ἀπειλών.
 -Παράφρονες οπίσω!

τορνεσίον

ΤΟΡΝΕΣΑΚΙΝ.] ΔΓ, ΤΑΡΤΕΡΟΝ. Τορνεσάκιον, συγκαμμένον
 από τὸ Τορνεσάκιον, ὑποκαριστικὸν τῆς λέξεως Τορνέσιον τὴν
 ὅποιον ἔλαβαν ἀπὸ τὸ Τουηνοῖς τῶν Γάλλων. Τὸ Τορνέσιον
 ἐσημαίνει εἰς τοὺς Γραικορωμαίους μικρὸν μικρᾶς ἀξίας νόμισμα, ἴσως

9187.168 [234]

Tornese s. μ. [Από το FR. Αντ. torneis, η οποία είναι η LAT. mediev. Turonensis (sottint. Denarius), Αγγ. του Turones, αρχαίοι κάτοικοι της Τουρ].
 - Όνομα εξιταλισμένο των νομισμάτων της Tours (σημαντική πόλη της Γαλλίας, στην κοιλάδα του Λίγηρα.): Τα торνεζια αναγονται πίσω στην εποχή του Καρλομάγνου και τις μεγάλες επιχειρήσεις του Λουδοβίκου ΙΧ. Το νόμισμα ήταν διαδεδομένο εδικοτερα στην Ανατολή με τις Σταυροφορίες και αργότερα το μιμήθηκαν και το παραποίησαν οι Ανζού πέρασε στην Ιταλία ως Tornese χάλκινο αξίας μισού σολδίου. Το Δημωδες Tornesello, ειδικό νόμισμα για την Ανατολη που δημιουργήθηκε από τη Δημοκρατία της Βενετίας, ιδιότυπο με σταυρό και το λιοντάρι του, προς τα μέσα του αιώνα. 14 ° μΧ είναι το торνεσακι του Κοραή .

από το tournois σεν είναι το κονταροκτυπημα η γκιοστρα αλλα το denier toirnois το δηναριον της Tours.

Το κάστρο του Δήμου Κυλλήνης ιδρύθηκε το 1220-1223 από τον Γοδεφρείδο Α΄ Βιλλεαρδουίνο και αποτέλεσε το ισχυρότερο φρούριο του φράγκικου πριγκηπάτου της Αχαΐας.

Ονομάστηκε Clermont, στα ελληνικά κατά παραφθορά Χλεμούτσι, ενώ οι Ενετοί αργότερα το αποκαλούσαν Castel Tornese επειδή θεωρήθηκε λανθασμένα πως εδώ βρισκόταν το φράγκικο νομισματοκοπείο των торνεσίων.

τεταρτηρόν

τῆς αὐτῆς καὶ τὸ Ταρτερὸν, τὸ ὅποιον εἶναι, ὡς τὸ ἐξηγεῖ ὁ Δουκάγγιος, κατ' ἀφαίρεσιν, ἀντὶ τοῦ Τεταρτηρόν, ἧγουν μέρος τέταρτον βαρυτέρου νομίσματος, ὡς τῶν Ἰταλῶν τὸ ταυτόσημον quattrino.

9187.168 [234]

υπέρπυρον

Το υπέρπυρον ήταν χρυσό βυζαντινό νόμισμα. Κυκλοφόρησε επί αυτοκράτορα Μεγάλου Κωνσταντίνου. Ετυμολογικά η λέξη υποδηλώνει ότι είχε μεγαλύτερο ποσοστό ερυθρού από τα άλλα νομίσματα. Αυτή η τελευταία ονομασία, μετά τον 11ο αιώνα, ο νομισματολόγος Νικόλαος Σβωρώνος θεωρεί ότι υποδηλώνει τα νομίσματα που καθαρίστηκαν με επανειλημμένες

πυρακτώσεις. Το ίδιο και ο ειδικός επί των βυζαντινών δημοσιοοικονομικών Ανδρέας Ανδρεάδης. Προσθέτει, όμως, και την εκδοχή του Αδαμάντιου Κοραή, σύμφωνα με την οποία η λέξη «υπέρπυρρος» (με δυο «ρω») παράγεται «εκ του πυρρός, όπερ σημαίνει το καθαρόν χρώμα του χρυσίου». Υποδιαίρεση του υπέρπυρρου ήταν τα **κεράτια** σε αντιστοιχία 1 υπέρπυρο = 24 κεράτια.

Επειδή η ετυμολογία του ήταν δύσκολη και η χρήση του συχνή έγινε πέρπυρο και συνήθως τα πέρπυρα ή πέρπερα ή πίρπυρα. Περπυράς λεγται ο πλουσιος.

Επώνυμο Πιρπιρόγλου.(τα καταστήματα ΑΚΡΟΝ -ΙΛΙΟΝ -ΚΡΥΣΤΑΛ άνηκαν στην εταιρία ΜΕΙΜΑΡΙΔΗΣ & ΠΙΡΠΙΟΓΛΟΥ ΑΕ.)

Φλουρί

Το φιορινι .

ΦΛΟΥΡΙΪ, Σ. Δ. Φλουρίον και Φλωρίον, Δ. Χρυσούς, Έλλ. Από τὸ Ῥωμ. flos, άνθος, ὅθεν τὸ Ἰταλικὸν fiorino (florin).

Φλουρίον, ἢ Φλωρίον ὀνομάζομεν γενικῶς καθὲν νόμισμα χρυσοῦν, τὸ ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς ἐπιθ. ὀνομαζόμενον Χρυσούς (ἐλλειπτ. τοῦ Στατήρ). Τὸ δὲ fiorino, καὶ florin, ὠνομάσθησαν οὕτως, κατὰ τοὺς Ἰταλοὺς ἐτυμολόγους, διότι τὰ πρῶτα χαραχθέντα χρυσᾶ νομίσματα, κατὰ τὴν δεκάτην τρίτην ἑκατονταετηρίδα, ἔφεραν σημεῖον άνθους λειρίου (**fleur de lis**). Ἐπειτα μᾶς λέγουν ὅτι ἐχαραχθησαν πρῶτον εἰς τὴν πόλιν Φλωρεντίαν, μολονότι εἰς τὴν ἐτυμολογίαν τοῦ ὀνόματος τῆς πόλεως διαφέρονται.

Ιταλικη ετυμολογια

fiorino Antica moneta fiorentina, battuta per la prima volta l'anno 1252; cosi detta perché portava nel rovescio un fiordaliso., stemma della Repubblica, mentre nel diritto era effigiato San Giovanni Battista.

Παλαιό νομισμα της Φλωρεντίας Florin , κόπηκε για πρώτη φορά το έτος 1252, έγινε έτσι γνωστό γιατί εφερε ένα λουλούδι στο πίσω μέρος , οικόσημο της Δημοκρατίας εικ. 1, ενώ στην άλλη όψη εικονίζεται ο Άγιος Ιωάννης ο Βαπτιστής. Εικ.2.

φλουρί το [fluɾí] O43 : 1. χρυσό νόμισμα του Βυζαντίου. 2. κάθε παλιό χρυσό νόμισμα: Ένα σακούλι φλουριά. Έγινε (κίτρινος) σαν (το) φλουρί , χλώμιασε. 3. απομίμηση του φλουριού, το νόμισμα της βασιλόπιτας: Του έπεσε το φλουρί, του έτυχε το νόμισμα της βασιλόπιτας. 4. κόσμημα από φλουριά ή απομιμήσεις φλουριών: Ο λαϊμός της ήταν φορτωμένος στα φλουριά.

[μσν. φλουρί(ον) < φλωρίον ([ο > υ] από επίδρ. του χειλ. [f] και του [l]) < μσν λατ. flor(enus) -ίον (από το Florentia, λατ. όν. της Φλωρεντίας, δεσ και στο φιορίνι)]

Κι' απόψε μούρθε μια γραφή σε τρεις μεριαίς καϋμένη-
 Πατήσανε το Μαλεβό, το μέγα μοναστήρι,
 Πούχε τριακόσια σήμαντρα και ξήντα δυο καμπάναις.
 Πάσα καμπάνα καί παπάς κ' ή σιδεριά δυο διάκους.
 Πήραν άσπρα, πήραν **φλουριά**, πήραν μαργαριτάρια,
 Πήραν τ' άσημοκάντηλα, βαγγέλια χρυσωμένα,
 Πιάσαν και τον ήγούμενον και τον τουρκοπαιδεύουν.
 9098.

Χίλια **φλωριά βενέτικα** μπακοήσι θέ νά δώση,
 Όποιος τ' Ανδρούτσου ήθελε να πάρη το κεφάλι.
 9098.47

Παροιμία

Ο λόγος εις την ώρα του χίλια φλουριά αξίζει¹³³⁴

Φράσεις

Να δουμε σε ποιον θα πέσει το φλουρί.

Μιλάμε για τη βασιλόπιττα. Το πέφτω εδώ με την έννοια του λαχαίνω (πβλ κι ο κλήρος πέφτει στον πιο νέο που ήταν αταξίδευτος)

Καὶ βροβλᾶν στὰ Φέρσαλα στὴν μέσ' ἀπὸ τὸν κάμπο,
 Πιάνουνε Τούρκους ζωντανούς καὶ Τούρκους σκοτωμένους,
 Τοὺς πᾶνε καὶ στὸ Δομοκὸ μέσ' στου Ντελῆ Ἀχμέτη·
 Κι' ἄλλους ἐκέρναε φλουριά κι' ἄλλους ἐκέρνα γρόσια
 Καὶ τοὺς μπουλουκμπασίδαις του ἄρματα διαμαντένια.
 Τοὺς δίνει ἄτια μέ φλουριά, τὰ γκέμια τσ' ἀστημένα·

Πατήσανε τὸ Μαλεβὸ, τὸ μέγα μοναστήρι,
 Πούχε τριακόσια σήμαντρα καὶ ξήντα δυὸ καμπάναις·
 Πᾶσα καμπάνα καὶ παπᾶς κ' ἡ σιδεριά δυὸ διάκους,
 Πῆραν ἄσπρα, πῆραν φλουριά, πῆραν μαργαριτάρια,
 Πῆραν τ' ἀστημοκάντηλα, βαγγέλια χρυσωμένα,
 Πιάσαν καὶ τὸν ἡγούμενον καὶ τὸν τουρκοπαιδεύουν.“

Παιδικό τραγούδι στο ομαδικό παιχνίδι «Ένα λεπτό κρεμμύδι »

Σας πήραμε φλουρί κωνσταννάτο

Μας πήρατε βαρέλι δίχως πάτο.

Μάλλον πρόκειται για τιμή του κρεμμυδιού (λεπτό = ένα εκατοστό της δραχμής)

Σημ: το φλουρί εδώ : χρυσό νόμισμα. Τα κωνσταντινάτα προηγήθηκαν κατά πολύ των φλορινιών.

Ειδικότερα **κωνσταντινάτο**, ή **κωσταντινάτο**, ονομάζεται χρυσό νόμισμα βυζαντινό, ενετικό και κυπριακό, του οποίου ο τύπος μοιάζει με αγιογραφία των Αυτοκρατόρων Αγίου Κωνσταντίνου και Αγίας Ελένης που ανάμεσά τους εμφανίζεται ο χριστιανικός σταυρός.

Ο παραματευτής του Γ. Γρυπαρη, στο ομώνυμο ποίημα του, λέει για τη χρυσή του ζώνη:

- «Δέ τὴν πουλῶ μ' οὐδὲ **φλουριά**
 μ' οὐδ' ὅσα κι ἄλλα τόσα γρόσια.
 Ἔτσι ὠραία, -ὠραία πῶς νὰ σὲ πῶ,
 ρόδο ἢ κρίνο;-
 ἓνα μοῦ κόστισε φιλι
 κι ὅπου βρῶ δύο τὴ δίνω...»

Ενώ ο Ν. Πολιτης στις «παραδοσεις» αναφέρει παμπολλες παραδοσεις για φλουρια που τα φυλάσσουν αραπηδες δρακοι κλπ.
Δες [διαδραστικό πίνακα ετυμολογικού συσχετισμού](#)

Φράγκο

Σημασια

Γαλλικο νομισμα. Φρανκ = Franc από το FRANCUS

Εγκυκλοπαιδικα

Από την μια μερια έφερε την προτομη του εκαστοτε βασιλιά των Γάλλων και την επιγραφή "**Francorum Rex**".
Κυριάρχησε για αιώνες ως σκληρο νομισμα του διεθνους εμποριου. Σημερα στη ελληνική φρασεολογια εχει περιληπτικη σημασια και είναι συνώνυμο του χρήματος.

Φράσεις

Δεν έχω φράγκο, έβγαλε πολλά φράγκα, είναι φραγκοφωνιάς (τσιγκούνης) .

Συνώνυμα

Λεφτά, παράδες, μπικικινια, οβολα.

Εμείς το λέμε αντί της δραχμής

- Δεν έχω φράγκο
- Τέρμα τα δίφραγκα
- Ένα φράγκο ή Βιολέτα (τσιγκολελέτα)
- Φραγκοδίφραγκα (όπως πενταροδεκάρες)
- Φραγκοφωνιάς ως και δραχμοφωνιάς.

Άφραγκος = ο αδέκαρος ξεπαραδιασμένος, ο αρχ. Ανάργυρος, (α στερητικό και άργυρος: χρήμα) οι Αγιοι Αναργυροι, μεγάλη χάρη τους, ήταν οι τελευταιοι γιατροι που δεν ε-παιρναν φακελακι.
Σημ το φράγκο έχει καταργηθεί αλλά το άφραγκος παραμένει. ίσως γιατί τι ανΕΥΡΩς θα η-χούσε διαφορούμενα.

Το ευρώ δεν έχει πληθυντικό και ίσως ποτέ δεν θα έχει περιληπτική σημασία όπως τα λεπτά, τα φράγκα, τα όβολα, τα τάλιρα. Δεν θα ακούσουμε ποτέ «τα ευρώ» ούτε ο πλούσιος θα λέγεται ευρώς. Ο φτωχός ίσως να γίνεται νΕΥΡασθενής.

Εικόνα 2 Εικόνα συγχρονου αναγύρου

Χρῆμα - χρήματα

Από το αρχαίο ελληνικό ρήμα χρώμαι = χρησιμοποιώ.

ὄρωντες πρόβατα πολλά καὶ ἄλλα χρήματα προσέβαλλον πρὸς τὸ χωρίον
Ξενοφών - Κύρου Ανάβασις 5.2.4.3
Πβλ. Με το πεκούνια (pecunia)

Φράσεις

κρείσσω χρημάτων

Ανώτερος χρημάτων, δηλ. αδιάφθορος, αδέκαστος, σε Θουκιδίδη· σήμερα λέγεται και «υπεράνω χρημάτων»

Η θέση «υπεράνω χρημάτων» παρέχει ιδανικό οπτικό πεδίο για κάθετες εφορμήσεις στα απαιτούμενα [ενν. χρηματα].

Γιάννη Χ. Παπαϊωάννου - «ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΞΕΩΣ» 240

Δει δη χρημάτων

Το σωστο Δεί δέ χρημάτων.

"Υπάρχει ανάγκη χρημάτων", τμήμα φράσης
δει δέ χρημάτων, καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἔστι γενέσθαι τῶν δεόντων.
ἡ οποία ολόκληρη μεταφράζεται σαν "Υπάρχει λοιπόν ανάγκη χρημάτων
και τίποτε από τα απαραίτητα δεν μπορεί να γίνει χωρίς αυτά".

Δημοσθένης, Α' Ολυνθιακός, 20.

Πάντων χρημάτων μέτρον άνθρωπος.

Αξιωματική ρήση του γνωστού σοφιστή του 5ου αιώνα π.Χ. Πρωταγόρα πού έθετε την σχετικότητα των πραγμάτων και των αξιών, τόσο στο επίπεδο της γνώσης όσο και στο γενικότερο επίπεδο της θεώρησης μέσα στο κοινωνικό σύνολο του ανθρώπου ως ατόμου.

- Πρωταγόρας, Αλήθεια ή καταβάλλοντες.

(360.) ὡς γὰρ δὴ ποτ' Ἀριστόδαμον φαῖσ' οὐκ ἀπάλαμνον ἐν Σπάρται λόγον εἶπην, χρήματ' ἄνηρ, πένιχρος δ' οὐδ' εἷς πέλετ' ἔσλος οὐδὲ τίμιος

Αλκαίος - Αποσπάσματα

Δηλαδή: "Τα χρήματα κάνουν τον άνθρωπο, κανείς ταπεινός δεν είναι αγαθός"

Όπως και «η δυναμη στον ανθρωπο είναι το πορτοφόλι».

Παράγωγα - Σύνθετα

Χρηματιστής

χρηματιζω: λαμβάνω και φέρω τιμητικό όνομα ή τίτλο, αποκαλούμαι ή θεωρούμαι, χρηματίζει βασιλεύς, ο Κ. Τσατσος χρημάτισε Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

Χρηματίζομαι δωροδωκουμαι, το αρχαίο δεκάζομαι> αδέκαστος, Χρηματιστήριο

χαρτονομίσματα

Αυτά που είναι ουσιαστικά αξιόγραφα που επιτρεπουν στον κομιστη την εξαργυρωση σε επισημο νομισμα . Πχ. 1000 δραχμαι πληρωται επι τη εμφανισει. Συνωνυμο μπανκανότες.

ΔΕΙ ΔΕ ΧΡΗΜΑΤΩΝ

Ειδικά χρήματα

Ανάλογα με τον προορισμό τους τα χρήματα ονομάζονται:

Αρραβών

Χρήματα που δίνονται σαν εγγύηση ότι θα επακολουθήσει κάποια άλλη συμφωνία (arra confirmatoria) ,ή ότι θα εκτελέσει σωστά μια σύμβαση (arra pecto perfecto data), **προκαταβολή**, επίσημη υπόσχεση, δέσμευση, **μνηστεία**.

. Κν **καπάρο**. Η λέξη λέγεται και για την μνηστεία. Βλ. [δεσμεύσεις](#)
Χαρακτηριστικό τραγούδι παλαιότερων εποχών περιέχει τον στίχο «Όταν μ' αρραβωνιάζανε δεν τ'όξερα ο καημένος»

Νικόλαος Γύης (1842-1901), «Τα αρραβωνιάσματα» από το παλιό έθιμο της Τουρκοκρατίας να αρραβωνιάζουν τα παιδιά σε μικρή ηλικία.

Η μνηστή στο Κυπριακό ιδίωμα λέγεται **χαρτωμένη** (δεν είναι απαραίτητο να είναι και χαριτωμένη): αυτή για την οποία φτειάζαν τα χαρτιά.

Δάνειο

Χρήματα που δίδονται για ένα ορισμένο διάστημα από τον πιστωτή (ή δανειστή) σε κάποιον ο οποίος οφείλει να τα επιστρέψει (οφειλέτη), συνήθως με τόκο. Το ποσό που δανείζεται λέγεται **χρεολύσιο** γιατί καταβαλλόμενο λύει την δανειακή σύμβαση. Στα έντοκα δάνεια λέγεται **τοκοχρεολύσιο** όταν περιλαμβάνει και τους τόκους.

Τα χρήματα του δανείζονται λέγονται δανεικά. Όταν δεν έχουν ακόμα επιστραφεί ο πιστωτής των βυζαντινών χρόνων μπορούσε να τα ζητήσει ως **δανεικά και αγύριστα** (μήπω επιστραφέντα, αυτά που δεν επεστράφησαν ακόμη). Σήμερα η φράση σημαίνει δανεικά τα οποία ουδέποτε πρόκειται να επιστραφούν.

Οι δανειακές συμβάσεις περιλαμβάνουν όρους, ρήτρες, προθεσμίες και αιρέσεις κλπ . πχ. Ένα δάνειο με εξόφληση υπό αίρεση της «επιστροφής ενός πλοίου» λέγονταν **θαλασσοδάνειο**, και ήταν η πιο επικίνδυνη μορφή δάνειου γιατί τα ναυάγια ήταν συνηθέστατα. Η λέξη σημαίνει πλέον: «δάνειο που δεν θα εξοφληθεί».

Δωρεά

Χρήματα χωρίς την λήψη ανταλλάγματος. Η αιτιατική **δωρεάν** (λατ. gratis) είχε επιρρηματική σημασία στους Αττικούς συγγραφείς όπως και το αρχαίο ελληνικό επίρρημα «προίκα» .

**ΧΑ. Μονος ουν αυχησεις
προικα πεπλευκεναι ; ΜΕ. Ου προικα, ω βελτιστε
και γαρ ηντλησα, και της κωπης επελαδομην, και
οικ εκλαιον μονος των αλλων επιβατων.**

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ, ΝΕΚΡΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ, ΜΕΝΙΠΠΟΥ ΚΑΙ ΧΑΡΩΝΟΣ

Δωροδοκία

Σημασία

δωροδοκία, ή, αποδοχή δώρων ως εξαγορά, δεκτικότητα προς τη δωροδοκία, σε Ρήτορες..

Παροιμία

Βοῦς ἐπὶ γλώσσης

ἐπὶ τῶν μὴ δυναμένων παρρησιάζεσθαι. Διὰ τὸ τῶν Ἀθηναίων τὸ νόμισμα βοῦν ἔχειν· οἱ γὰρ δωροδοκούμενοι ἀφωνίᾳ κεκράτηνται.

ΦΥΛΛΞ.

τὰ δ' ἄλλα σιγῶ· βοῦς ἐπὶ γλώσση μέγας
βέβηκεν· οἶκος δ' αὐτός, εἰ φθογγὴν λάβοι,
σαφέστατ' ἂν λέξειεν. ὡς ἐκὼν ἐγὼ
μαθοῦσιν αὐδῶ κού μαθοῦσι λήθομαι.

ΑἰΣΧΥΛΟΥ ΔΡΑΜΕΜΕΝΩΝ.

Συνώνυμα

δεκάζω, μέλ. -άσω (δεκάς I. 2), δωροδοκῶ ή διαφθείρω δικαστές, σε Ισοκρατη, Αισχίνη — Παθητικο: δεκάζομαι : δωροδοκούμεαι, εξαγοράζομαι, χρηματίζομαι, σε Πλούταρχο.

Παράγωγα

Αδέκαστος : αυτός που δεν έχει (ακομα!) δωροδοκηθεί

Δευτεριάτικα

Πβλ. τα Δευτεριάτικα: η αμοιβή του δάσκαλου στο Βυζάντιο, επειδή την κατέβαλλαν κάθε Δευτέρα.

Φ. Κουκουλές - Βυζαντινών Βίος και Πολιτισμός

Τα επίθετα εις -ατικά εκλαμβάνονται και ως ουσιαστικά και ως επιρρήματα πχ. Κυριακάτικος : ο οποίος ανήκει στην Κυριακή (επίθετο), φόρεσε τα κυριακάτικα του και βγήκε στο μείντανι (ως ουσιαστικό ενν. ρουχα), τι μου κουβαλήθηκε τουτος κυριακάτικα (χρονικό επίρρημα κατά την ημέρα της Κυριακής).

Πβλ.

Τα δικά σου βασανάκια τ'ανοιξιάτικα

Μου ραγίζουν την καρδούλα κυριακάτικα.

Έξοδο

το χρηματικό ποσό (ή άλλα οικονομικά αγαθά εκφρασμένα σε χρήμα) που δίνει κάποιος ως πληρωμή.

ΑΝΤ έσοδο: Τα δίδακτρα είναι σημαντικό έξοδο για μια οικογένεια. Τα έξοδα κάποιου, το σύνολο των δαπανών του. Μεγάλα / μικρά / τακτικά / έκτακτα / καθημερινά / μηνιαία / ετήσια / ατομικά / οικογενειακά έξοδα. Δικαστικά έξοδα. Έξοδα για διατροφή / ρούχα / κατοικία / σπουδές. Σπούδασε με έξοδα του κράτους. || (νομ.) Οδοιπορικά* έξοδα. Έξοδα παραστάσεως*. (έκφρ.) βάζω σε / στα έξοδα, γίνομαι αιτία για να ξοδέψει κάποιος. μπαίνω σε / στα έξοδα, ξοδεύω αρκετά χρήματα.

ΦΡ βασιλικά* έξοδα. || (οικον.) Γενικά έξοδα, που γίνονται για το σύνολο των εργασιών μιας επιχείρησης. Ειδικά έξοδα, για συγκεκριμένους τομείς μιας επιχείρησης. Έξοδα παραγωγής / διαφήμισης. Λογαριασμός / βιβλίο εσόδων-εξόδων.

Ετυμολογία

Από το μεσαιωνικό έξοδον, το (στη νέα σημ.) < ελνστ. έξοδος, ή `πληρωμή χρημάτων', αρχ. σημ.: `έξοδος', μεταπλ. σε ουδέτερο με βάση την αιτιατική (την έξοδον) κατά τη συνώνυμο το ανάλωμα] εκ και οδός. Ορθότερο εξ και οδός αφού το «οδός» δασύνεται.

Η σημασία είναι δαπανώ για κάτι απρόβλεπτο, εκτός προϋπολογισμού.

Ανάλογο αφοδεύω, που σημαίνει κυριολεκτικά φεύγω από την οδό ...όμως για άλλους λογούς..

Συνωνυμα

δαπάνη, ανάλωμα

από το αρχαίο ελληνικό ρήμα δαπανω

Φράση: «ιδίους αναλώμασι» σημαίνει με δικάτου εξοδα, από την τσέπη του.

Λύτρα

Χρηματα που καταβαλλονται για την απελευθέρωση (λυτρωση) αιχμαλωτου.

Ο καταβάλλον είναι ο Λυτρωτής. Το προσωνυμίο διδεται και στον ΚΥΙΧ.
Βλ. [δεσμευσεις](#)

Κάβα

Από το Ιταλικό cava εκ του Λατινικού cavis κοῖλος, κενός, υπόγειο από το αρχαίο ελληνικό ρήμα κυέω, υπογεια αποθήκη και κατ' επέκταση θησαυροφυλάκιο. Ξενογλωσσα: cavern: αγγλ. σπηλαιο, caverna ιταλ. Σπηλαιο. Στη χαρτοπαικτική ορολογία κάβα λέγεται το αρχικό ποσό χρημάτων που καταθέτει και ανταλλάσσει με μάρκες ο κάθε παίκτης: ΦΡ Έχασε τέσσερις κάβες.

κυέω, παρατ. ἐκύουν, μέλ. κηίσω, αόρ. α' ἐκύησα-
1. όπως το κύω των Αττικων, κουβαλώ στη μήτρα, είμαι έγκυος με παιδί, Λατ. gestare,
2. απόλ., είμαι έγκυος, κυοφορώ.
Παραγωγα: αποκυημα της φαντασίας.

Καζάντια

Το κερδος βλ. ρήμα καζαντίζω

Φράση: (ειρωνικά) δεξ την καζάντια σου. Από το τουρικο kazaης κερδος.

Τραγουδι

Μια ζωή την έχουμε

Μια ζωή την έχουμε, κι αν δε την γλεντήσουμε
τι θα καταλάβουμε, τι θα καζαντήσουμε

κέρδος

Κομπόδεμα ή Αποκούμπι

το βυζ. [Αποκόμβιον](#) δηλ. νομίσματα τυλιγμένα μέσα σε ύφασμα του έκανε δώρο ο αυτοκράτορας στους αυλικούς του στη διάρκεια δεξίματος ή αγώνων.

Σήμερα η κάθε μορφή αποταμίευσης. Συνωνυμο: καβαντζα από το καβα αποθηκευ και όχι από το καβαντζαρω ξεπερνω.

Οι Ιωαννιτες Ιπποτες, το Υγειονομικό των Σταυροφοριών, κυκλοφορούσαν με μαντήλια με δεμένους κόμπους, που περιείχαν βότανα, φάρμακα και ματζύνια. Αυτό τους έδωσε το όνομα κομπογιαννίτες.

Ένα μαντήλι δεμένο κόμπο, αν δεν περιέχει τίποτε, έχει άλλη χρήση:

ΦΡ: «**Το εδεσε κομπο**» το θυμαται, δεν το ξεχναι με τιποτα διότι για το σκοπό αυτό έχει δέσει ένα κόμπο στο μαντήλι του.

Κερατιάτικο

κερατιάτικα : (λαϊκ.) μόνο στη ΦΡ πληρώνω τα κερατιάτικα:

α. πληρώνω κοροϊδίστικα λεφτά.

β. υφίσταμαι τις συνέπειες παρόλο που δεν είμαι ο (κύριος) υπαίτιος·

ΣΥΝ ΦΡ πληρώνω τα σπασμένα.

Λεξικό της κοινής νεοελληνικής

Ετυμολογία :

από το κέρατιο.

Εγκυκλοπαιδικα

Από την πραγματεία του προξένου τής Γαλλίας καί τής Αγγλίας στήν Ἀθήνα (1658 - 1674) Ζάν Ζιρώ πού ἀναφέρεται στά ἤθη καί τόν κοινωνικό βίο τών Ἀθηναίων του ΙΖ' αἰώνα:

*Ἄν ἡ μοιχαλίδα εἶναι τουρκάλα τήν κλείνουν σέ σακκί καί τήν πνίγουν στή θάλασσα. Ἄν ὁ σύζυγος θέλει νά καλύψει το ἀμάρτημα τής γυναίκας του καί νά τήν κρατήσει, πρέπει νά τή σηκώσει στή ράχη του κι' ἐκεῖ νά δεχτεί σά νώτα τής 150 ραβδισμούς. Ἐπειτα πληρώνει στόν σούμπαση — τόν ἀστυνόμο — ἕνα ἀσπρο, τό ἀποκαλούμενο «**κερατιάτικο**». Κί' ἀπό τότε καθένας μπορεί νά φωνάζει τόν σύζυγο ἀτιμώρητα «**κέρατά**».*

154.479

Οι 150 ραβδισμοί δεν θα έπεφταν πάντα με ακρίβεια στον πσιινό της μοιχαλίδας. Κάποιοι ραβδισμοί που δεν έβρισκαν το στόχο τους θα κτυπούσαν και τον **κουβαλητή** σύζυγο που την **φορτώθηκε**. Από εκεί θα προέκυψε και η παροιμακή φράση **και κερατάς και δαρμένος**.

Η όλη σκηνή θυμίζει τον αρχαίο εφεδρισμό .

Ο εφεδρισμός δεν ήταν κάποιο συγκεκριμένο παιχνίδι, αλλά στην ουσία ένα ιδιαίτερο είδος τιμωρίας που επιβαλλόταν στον χαμένο παίκτη, στο παιχνίδι «ιππάς» ή «οστρακίνδα» .

ἔφεδρος, -ον (ἔδρα),·

I. αυτός που κάθετα πάνω σε κατι ἢ κάποιον .

II. 1. αυτός που κάθετα κοντά σε κατι ἢ κάποιον, πχ ἔφεδρος τῶν πηδαλιῶν, λέγεται για τον πηδαλιούχο.

2. αυτός που ἔχει τοποθετηθεῖ σε εφεδρεία αναμένοντας να βοηθήσει ἢ να ανακουφίσει

3. αυτός που βρίσκεται κοντά, λέγεται για τρίτο αγωνιστή (πυγμάχο ἢ παλαιστή), που στέκεται παραδίπλα, για να αγωνιστεῖ με τον νικητή.,

4. διάδοχος

Κεφάλαιο

Περιουσιακά στοιχεία που μπορούν και παράγουν υπεραξία.

Παράγωγα κεφαλαιούχος, κεφαλαιοκράτης, κεφαλαιοκρατία, και από το γερμανικό das Kapital (βιβλίο που συνεγραψε Μαρξ τις) : ο καπιταλισμός , οι καπιταλιστές, το δημῶδες το καπιτάλι, κ.ἄ.

Από το λατινικό caput κεφάλι παράγεται το καπιτάλ : το κεφαλιῶδες, το μεγίστης σημασίας το σημαντικότερο. Πράγματι αποτελεί το ένα από τα τρία στοιχεία της οικονομίας (φύσις, εργασία, κεφάλαιο)

Καλά

Πληθυντικός του ουδέτερου του επιθέτου καλός: «τα καλά» . Πιθανη μεταφραση του λατινικού bona.

πβλ.

Τα πλούτη αυτά και **τα καλά** τι να τα κάνω ... στο τραγούδι Χωριό μου, χωριουδάκι μου του Μ. Τραϊφόρου (1950)

Δες και αγαθα

Καρσά

Καρσά = αντι του ορθού **καρτζά**

Η λεξη ανηκει στο Κυπριακό ιδίωμα. Σημεινει χρηματα, μετρητα από το Αγγλικό cash: μετρητά

Σολδὸν. Stipendium. Ex Italico, Soldo. Glossæ Græcobarbaræ. λαμβάνουσι τὰ σάμψμα, ἢ καρτζά, ἢ σολδιά, ἢ γινω χρήματα. Iterum alibi. Δὸτὸ σάμψμα, ἢ δὸτὸ σολδιά, ἢ δὸτὸ καρτζά.

0415.648 (783)

«Τζινούρκε νιεπραματευτή, πουλείς μου το ζουνάριν;

Αν το διάς με τα γρουσά, μάνα μου να το πάρει

τζ' αν το διάς με τα καρσά, τζύρης μου το γοράζει

αν το διάς με τα φιλιά. Εγὼ 'νεν νά το πάρω».

«Εν το διώ με τα γρουσά, μάνα σου να το πάρει

εν το διώ με τα καρσά, τζύρης σου να το πάρει.
Έναν φιλίν μου κούστισεν τζ' αν εύρω θκυο διώ το.
Τζ' αν εύρω τρία - τέσσερα διώ τζαι τα μουλάρκα».

«Καινούριε νιεπραματευτή, μου πουλάς το ζωνάρι;
Αν το δίνεις με τα χρυσφικά, η μάνα μου να το πάρει
κι' αν το δίνεις με μετρητά κύρης μου το αγοράζει
αν το δίνεις με τα φιλιά, εγώ να το πάρω».
«Δεν το δίνω με τα χρυσαφικά η μάνα σου να το πάρει
δεν το δίνω με μετρητά, ο κύρης σου να το πάρει.
Ένα φιλί μου κόστισε κ' αν εύρω δυό το δίνω.
κι' αν εύρω τρία ή τέσσερα δίνω και τα μουλάρια».

ΑΡΗΣ ΣΤΟΥΓΙΑΝΝΙΔΗΣ: ΑΠΟΔΟΣΗ ΣΤΗΝ ΟΜΙΛΟΥΜΕΝΗ ΚΟΙΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Κονδύλιο

Σημασια

χρηματικό ποσό το οποίο αντιπροσωπεύει μια συγκεκριμένη δαπάνη στον κρατικό κυρίως προϋπολογισμό αλλά και χρηματικό ποσό, ως τμήμα ενός συνόλου από το οποίο πρέπει να αφαιρεθεί:

φράσεις

Εγκρίθηκαν / διατέθηκαν μεγάλα **κονδύλια** για την εκτέλεση έργων οδοποιίας.

Εξαντλήθηκε το **κονδύλιον**.

Μυστικά **κονδύλια**, ποσά του κρατικού προϋπολογισμού, τα οποία προορίζονται για υπηρεσίες που δεν πρέπει να κοινολογηθούν.

Τα κοινόχρηστα είναι ένα μεγάλο **κονδύλι** για μας.

[λόγ. < ελνστ. κονδύλιον `μικρό κύπελλο´ υποκοριστικό του **κόνδου**, από σφαλερή ταύτιση προς το κοντύλι (που χρησίμευε για να γραφτούν οι λογαριασμοί)]

Κωλόκουρο

Σημασία

Στην κυριολεξία της, η λέξη προέρχεται από την κτηνοτροφία και την γλώσσα της κουράς των προβάτων. Σημαίνει το μαλλί του ζώου που προέρχεται από την κοιλιά και τα πόδια του, το οποίο είναι κοντύτερο και προφανώς κατώτερης ποιότητας από το μαλλί που προέρχεται από τα άλλα, πλουσιότερα σε τριχοφυΐα μέρη του ζώου, π.χ. πλάτη.

Στην αργκό χρήση της, συναντάμε την λέξη στην αργκό της διαφθοράς και συναλλαγής που κυριαρχεί στο δημόσιο. Ιδιαίτερα συναντάται η χρήση της

στους διαγωνισμούς δημοσίων έργων, (χώρος που έχει δική του περιορισμένη πλην ενδιαφέρουσα αργκό).

Κολόκουρα είναι τα λεφτά που παίρνει εργολάβος – υποψήφιος ανάδοχος δημοσίου έργου, σε στημένο και προσυμφωνημένο ως προς το αποτέλεσμα του δημοσίου διαγωνισμού, προκειμένου να μην υποβάλει προσφορά ή να υποβάλει προσφορά, η οποία σίγουρα θα απορριφθεί, με σκοπό να αναλάβει το έργο συγκεκριμένος εργολάβος, ο οποίος δίνει και τα κολόκουρα στους άλλους. Λογικά υποθέτω ότι η χρήση της λέξης στον τομέα αυτόν, προέρχεται από το ότι ο εργολάβος ο οποίος κατόπιν συνεννοήσεως αναλαμβάνει τελικά το έργο, λαμβάνει το μακρύτερο και καλύτερο «μαλί», (ή ορθότερο μάλι, βλ. λ. από την ανάθεση της σύμβασης), ενώ οι υπόλοιποι εργολάβοι, πάντα κατόπιν συνεννοήσεως, αρκούνται στα κολόκουρα. Φυσικά σε επόμενο διαγωνισμό, άλλος θα είναι αυτός που θα λάβει το κυρίως μαλλί, (σύμβαση) και άλλος θα αρκεστεί στα κολόκουρα, ώστε να διατηρείται η ισορροπία μεταξύ των επιχειρηματιών.

http://www.slang.gr/lemma/show/kolokouro_kolokoura_12732/

μάλι

Σημασία

χρήματα άδηλου ποσότητας και αξίας που απαιτούνται για αγορά καποιου αγαθού. Ακουγεται σημερα συχνότερα ως μαλί και γραφεται, μαλλί απο παρετυμολογια προς τα μαλλιά, την κόμη.

Ετυμολογία

Μαλ πλοῦτος κτηματικός, καί ἐν τῇ καθομιλουμένη «[Βιός και μάλι](#)» = χρηματικός καί κτηματικός πλούτος. Ο φίλτατός μοι καί συνάδελφος κ. Μιχ. Τούρτουλης-μπέης μέ διεβεβαίου, ὅτι ἡ λέξις ἐστίν ομηρικῆ. Ἴσως τὰ μῆλα = μάλα, πρόβατα, ἄτινα βεβαίως ἀποτελοῦν θησαυρόν διὰ τὸ γάλα καί βούτυρον καί τυρόν καί τόν μαλλόν (μαλλιά) τόσω χρήσιμον εἰς τὴν ταλασιουργίαν ἔξ οὗ τὸ πολύμηλος, καί δωρικῶς καί αἰολικῶς πολύμαλος, εἶναι ὁ ἔχων πολλὰ πρόβατα, πολυθρέμμων, πλούσιος εἰς πρόβατα. Μαλα λοιπόν καί μαλλός δύνανται νὰ παρασύρῳσιν εἰς τὸ νὰ νομίσει τις, ὅτι τὸ **μαλ** τὸ ομόηχον καί σχεδόν τῆς αὐτῆς σημασίας εχει συγγένειάν τινα πρὸς τὰ πρῶτα.

Ἄλλα περαιτέρω ἔρευνα ἀποδεικνύει τὴν λέξιν τουρκικὴν ἢ μάλλον ἀραβικὴν: Μάλ=κτημα καί μαλιέ τὸ ὑπουργεῖον τῶν οικονομικῶν (μαλία ἐν Αἰγύπτῳ καί μαλτσουροί= τὸ κτηματολόγιον). Τόσον ὀλισθηρόν καί επικίνδυνον καί δυσχερές ἡ ἐτυμολογία, μάλιστα τῆς ἀλβανικῆς διαλέκτου. Γράφων δε ταυτὰ τρέμω καί αὐτός μη καί κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἐμπέσω εἰς βαθύν

λάκκον αποδεχόμενος ότι το μάλ οι τουρκοί ή οι Αραβες παρέλαβον εκ των Ελλήνων.^{1139.93}

Πιθανότατα όμως επειδή μαλός σημαίνει και ο ωχρός, ο χλωμός, ο λευκός⁴, εκ τούτου να προηλθε το αλβανικό **μάλι** :το λευκό, το χιονισμένο, το υψηλό βουνό . πρβλ. τοπωνυμίο: **Μάλι-μάδι** , ορεινός όγκος του ορους Βίτσι στην περιοχή Καστοριάς.

⁴ μάλός, -ή, -όν, λευκός, σε Θεόκριτο (Συρακούσες 315-260 π.Χ.) . (ίσως συγγενές προς μαλλός, μαλλι, εριο που είναι λευκό).

Επιτομή του Μεγάλου Λεξικού της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας των H.G. Liddell & R. Scott

Βιός και μάλι

Ἡ Μόρα
(Ἀθηναί)

Ἡ Μόρα εἶναι μία Λάμνα πλούσια και πολύ δυνατή. Περίπατει μόνο τή νύχτα καί καμμιά φορά που άπαντα ᾿ς τό δρόμο της ανθρώπους νά κοιμούνται κάθεται ς τά στήθια τους καί τους πλακώνει. Και εἶναι τόσο βαρειά, που ἐκεῖνος που τον πλακώνει μουγκρίζει σαν βόιδι. Ἄν όμως ο άνθρωπος ἐν εἶναι βυθισμένος ᾿ς τόν ύπνο καί τήν ἴδη καί της άρπάξη τό φέσι της, τότε ο, τι καί άν τής; γυρέψη, **βιός και μάλι**, θά τοῦ το δώση, φτάνει μόνο νά της δώση πίσω ἐκεῖνος τό φέσι της.

Νικολάου Πολίτη , Παραδοσεις

Επειδή την λέξη **μάλι** με την εννοια κτηματική περιουσία θα την συναντήσουμε και στο κυπριακό ιδίωμα, αποκλείεται η επίδραση από το αλβανικό **μάλ**, η κοινή ρίζα είναι η ομηρική, αφού ο τουρκολόγος Τουτρούλης-μπέης την θεωρεί ως μη Τουρκική.

Πχ.

Νάτουν που να ᾿χα σήμερα
μάλι μου την Αθήναν
εδκιούν της την για μου θικιά
έναν φιλίν τον μήναν.

Να ᾿ταν και ν᾿αχα σήμερα
κτήμα μου την Αθήνα
θα της την έδινα για να μου δίνει
ένα φιλί τον μήνα

Η μουζουρού - (η παπαθικιά) , Παραδοσιακό Κύπρου

Φαίνεται να κρατεί από την εποχή που τα πρόβατα ήταν χρηματική μονάδα μέτρησης .

Φράση

Σημερινή φράση της αργκό «**Ποσό πάει το μαλί**». Δηλαδή ποσό κάνει; ποσά πρέπει να πληρώσουμε. Από παρετυμολογία γράφεται με δυο λάμδα.

Επώνυμα

Χρυσομάλης , Χρυσόμαλος , : αυτος που εχει περιουσία (μάλι) σε χρυσο. Οχι ο ξανθος που κατά κανονα λεγεται Σαρής. Η ορθη γραφη είναι με ένα λαμδα.

Συγγενες επωνυμο προς τα Μαλίρης,Περπυράς, Ζεγκίνογλου, Ζολώτας. Όλα δηλώνουν τον πλουσιο.

Μισθός

μισθός ο [místhós] O17 : 1α. (οικον.) η αμοιβή της μισθωτής εργασίας: Ονομαστικός μισθός . Πραγματικός μισθός . β. η μηνιαία χρηματική αμοιβή ενός υπαλλήλου: Μικρός **μισθός** ή χαμηλός **μισθός** . ANΤ Μεγάλος **μισθός** ή υψηλός **μισθός** . Οι εργαζόμενοι ζητούν αύξηση **μισθών** και ημερομισθίων. Ο δέκατος τρίτος **μισθός** , το δώρο των Χριστουγέννων. Βασικός **μισθός** . (έκφρ.)μισθός πείνας. κόβω* σε κπ. **μισθό**. 2. (λογοτ.) ανταπόδοση

ή ανταμοιβή για κτ.: Θα εισπράξουν το μισθό της προδοσίας. (έκφρ.) άξιος ο **μισθός** σου.

[λόγ. < αρχ. μισθός]

Παράγωγα: μίσθαρνος βλ.λ., μισθοσυντηρητος, μισθωτός, μίσθιον, μισθωτής, εκμισθωτής, εκμισθώνω (ρήμα).

Συνωνυμα: οψώνια

Μπαξίσι

Σημασια

Φιλοδωρημα το αγγλικο tip και το Γαλλικο pour boire . Συνηθως γραφεται και προφέρεται μπαξισι.

Ηταν κατι σαν τα αποκομβια των βυζαντικων αυτοκρατορων.

Τα διναν και οι σουλτάνοι στους ακολουθους τους, στα παιδόπουλα. Δεν τα συσκευαζαν όμως σε κομποδεματα όπως οι Βυζαντινοι αλλά τους τα εβαζαν καπου. Αναλογα με την τοποθετηση τα ποσά επαιρναν και την ονομασια τους.

Τῶν δὲ λοιπῶν παιδοπούλων οὐδείς ἐμβαιεν εἰς τὸ θησαυροφυλάκιον φορῶν ἐνδύματα μετὰ θυλακίων. Εἶχον δὲ ἕκαστος αὐτῶν προσδιορισμένον τὸν μισθόν· τοῦ δώδεκα δὲ, οἱ ἀρχαιότεροι τῶν κοιτωνιτῶν τούτων, ἐλάμβανον, παρεκτὸς τοῦ μισθοῦ, καὶ ἄλλας χρηματικὰς χορηγίας, ὑπὸ τὸ ὄνομα Κουσσάκ-παρασί (εἰς ζώνην), Καρτάν-παρασί (εἰς χιτῶνα), Κιούρκ-χαρτζι (εἰς γούνας), Καθούκ-παρασί (εἰς κίδαριν) κτλ.

9143.40 [63]

Λεγεται και με την εννοια του ποσου δωροδοκίας.

Ετυμολογία:

Από το τουρκικό [bahşış](#)

Μποναμάς

Σημασία

φιλοδώρημα για ανταμοιβή υπηρεσίας, χριστουγεννιάτικο ή πρωτοχρονιάτικο δώρο, μπουναμάς

μποναμάς ο & μπουναμάς ο· τροπή [ο > υ] από επίδρ. του χειλ. [b]]

το δώρο: Πρωτοχρονιάτικος ~. 2. (μτφ.) για κάτι., ιδίως γραπτή ειδοποίηση, που επιβάλλει σε κάποιον την υποχρέωση να πληρώσει.

Ετυμολογία

βεν. bonama(n) `

Η ή «επινομίς» όπως το έλεγαν οι αρχαίοι Έλληνες

Φράσεις

Του ήρθε ένας μπουναμάς από την εφορία.

Εγκυκλοπαιδικά

Το νόμισμα των καλαντιστών λέγονταν στα βυζαντινά χρόνια «ευαρχισμός» ή «Στρίνα», από το λατινικό **strena** (στα λατινικά σημαίνει αίσιος οiwνός, αλλά και δώρο της πρωτοχρονιάς, - κοινώς μπουναμάς). Η ονομασία **στρίνα** διασώθηκε μέχρι σήμερα κατά τόπους, όπως στη Σύμη, «**μπουλιστρίνα**», (από το καλή strenā- bona strenā), στη Νίσυρο, «**μπουλουστρίνα**» και στην Κύπρο «**πουλουστρίνα**». Ακουσα παδοσιακά καλαντα να τελειω- νου με την φραση «και καλημέρα για [την] γιορτη δώστε μας ουλους **στρένα**».

Πβλ. Αθηναίου «Δειπνοσοφισταί»

... την υπό Ρωμαίων καλουμένην **στρήναν** κατά τινα πατρίαν παράδοσιν λε- γομένην και διδομένην τοῖς φίλοις **ἐπινομίδα** καλῶν; και εἰ μὲν τὴν Πλάτωνος ζηλώσας, μαθεῖν βουλόμεθα

Οψώνια

Σημασία:

Τα αγοραζόμενα τρόφιμα αλλά και η **αμοιβή**, το **τίμημα** κάποιας ενέργει- ας.

Πβλ.

«Τὰ **ὄψωνια** τῆς ἀμαρτίας [εἶναι] θάνατος, τὸ δὲ χάρισμα τοῦ Θεοῦ ζωὴ αἰώνιος»

ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

Ετυμολογία:

από το ὄψον και ὄνια

ὄψον, τό (ἔψω),

1.

1. κανονικά, μαγειρεμένο κρέας, ή, γενικά, κρέας, σε αντίθ. προς το ψωμί και τις άλλες προμήθειες, σε Όμηρο, Αριστοφάνη.

2. οτιδήποτε τρώγεται μαζί με ψωμί ή με το φαγητό, για να του δώσει άρωμα και γεύση, κρόμμυον ποτῶ ὄψον, κρεμμύδι, που δίνει δριμεία γεύση ή άρωμα στο κρασί, σε Ομήρ. Ιλ.· ἐσθίουσι ἐπὶ τῷ σίτῳ ὄψον, σε Ξεν.

3. καρύκευμα, σάλτσα, σε Πλάτωνα· κολλύραν και κόνδυλον ὄψον ἐπ' αὐτῆ, με κουλούρα και σάλτσα από βολβούς (δηλ. γροθιές) επίσης, σε Αριστοφάνη· λιμῶ ὄσαπερ ὄψω διαχρήσθε, δηλ. η πείνα είναι το καλύτερο καρύκευμα, σε Ξενοφωνα.

4. γενικά, λιχουδιά, στον πληθ., λιχουδιές, σε Πλάτ.

II.

1. στην Αθήνα, κυρίως, ψάρι, κύρια λιχουδιά των Αθηναίων, σε Αριστοφάνη.

2. ψαραγορά, στον Αριστοφάνη, Αισχίνη.

ῶνιος, -α, -ον και -ος, -ον (ῶνος), 1. αγοραστός, αυτός που τίθεται προς πώληση, Λατ. venalis· πῶς ὁ σῆτος ῶνιος; πόσο μπορεί να αγοραστεί το σιτάρι; σε Αριστοφ· ἐς ῶνιον ἐλθεῖν, έρχομαι στην αγορά, μπαίνω σε διαδικασία αγοραπωλησίας, σε Θεόγν· ῶνιον εἶναι, κάτι βρίσκεται προς πώληση, σε Πλάτ· τὰῶνια, αγαθά προς πώληση, εμπορεύματα στην αγορά, σε Ξεν. κ.λπ· με γεν. της τιμής, αίματος ή άρετή ῶνία, σε Αισχίν. 2. λέγεται για τη δωροδοκία άρχοντα μέσω χρημάτων ή δώρων, σε Αριστ.

Παράγωγα: τελώνης, αργυρώνητος

Βλ.αξιωματικός **ωνίων** (Στρ).

Από όπου το σημερινό

ψώνιο το :

1.(πληθ.) ό,τι αγοράζει κανείς για ποικίλες καθημερινές ανάγκες (τροφής, ενδυμασίας κτλ.): Πηγαίνω / βγαίνω για ψώνια στην αγορά. Κάνω τα ψώνια μου, ψωνίζω. Τα καθημερινά ψώνια. Το βράδυ γύρισε φορτωμένος με μια μεγάλη σακούλα ψώνια. Προσφέρθηκε να κουβαλήσει αυτός την τσάντα με τα ψώνια. Έχω να κάνω κτ. ψώνια. || (σπάνιως απνταται στον ενικό) Πάω να κάνω κανένα **ψώνιο**.

2. (ειρ.) για κτ. (ασχολία, επιδίωξη, συνήθεια κτλ.) προς το οποίο έχει κανείς μονίμως στραμμένη τη σκέψη του ή κάθε δραστηριότητά του· μανία· (πρβ. πάθος): Έχει το **ψώνιο** να μαζεύει γραμματόσημα. Η μουσική είναι το ψώνιο τους. Έχει το ψώνιο να θέλει να γίνει ηθοποιός. ΦΡ (λαϊκ.) την κάνω **ψώνιο**, χάνω τον έλεγχο του εαυτού μου εξαιτίας ενός αιφνίδιου και έντονου συναισθήματος (μανίας, οργής, έκπληξης κτλ.)· την ψωνίζω· (πρβ. τρελαίνομαι).

3. (προφ., για πρόσ.) α. ως μειωτικός χαρακτηρισμός ανθρώπου που, εξαιτίας της ακρισίας και της αφέλειάς του, εύκολα τον εξαπατούν ή τον περιγελούν· κορόιδο: Για **ψώνιο** με πέρασες και θες να μου πουλήσεις αυτή την παλιατζούρα; || συνήθ. για γυναίκα που, από αφέλεια και μικρόνοια, παρσύρεται εύκολα σε ερωτικές σχέσεις: Δεν ντρέπεσαι να κυκλοφορείς μ' αυτό το **ψώνιο**; β. για κτ. που οι ενέργειές του ή η συμπεριφορά του είναι παράλογες, παράξενες· παλαβός, τρελός: Μεγάλο **ψώνιο** ο διπλανός μας· τρελός επιστήμονας. **ψωνάρα** η ΜΕΓΕΘ στη σημ. 3: Μεγάλη **ψωνάρα** η γκόμενα!

[μσν. *ψώνι (πρβ. μσν. ψούνι με τροπή [ο > υ] από επίδρ. του χειλ. [ρ] και του [η]) < ελνστ. ὀψώνιον `αμοιβή εργασίας' (αποβ. του αρχικού άτ. φων.) υποκορ. του αρχ. ὄψον `προσφάγι'· ψών(ιο) -άρα]

Ψωνίζεται (για γυναίκα) : εκδίδεται, εκπορνεύεται. Η ενεργεία ψωνηστήρι.

πλούτος

Το σύνολον των συσσωρευμένων αγαθών που ανήκουν σε κάποιον . Ο θεός του Πλούτου. «Πλούτος» Κωμωδία του Αριστοφάνη.

Ετυμολογία:

από το αρχαίο ελληνικό ρήμα πλέω ,ή το ρήμα το πίμπλημι είμαι γεμάτος. Πχ. Ο Πλήθων Γεμιστός, επλήσθη Πνεύματος Αγίου

Παράγωγα:

Πλούσιος: ο κάτοχος πλούτου. Απ' όπου και η πλουτοκρατία και ο πλουτοκράτης. Ο εν τω ολιγω επαναπαυομενος (Μ. Ιορδανιδου, «Λωξάντρα»).

Πλούσιος, wealthy.—R. πλούτος above, as Ἐφροδίτη, Ἐφροδίσιος. (2) R. πολυ-ουσία: Schrevel.

Πλούτος, wealth.—Valck. for πολύ-ετος. R. πολὺς, ἔτος: A copious year, Anthon. Or the produce of many years. (2) Lenn. from πλέω, πέπλοα, πλήθω, to fill.— Jones from πλέω, to sail: Voyage-money.

πλουτώ : ρήμα γίνομαι πλούσιος.

πλουτίζω: κάνω κάποιον πλούσιο, πλουτίζω, σε Αισχύλο, Ξενοφώντα.· ειρωνικά, πλουτίζω τινά ἄταις, σε Αισχύλο. — Παθ. Ἄιδης γόοι πλουτίζεται, σε Σοφοκλή.· πλουτίζω ἀπὸ βοσκημάτων, ἐκ τῆς πόλεως, κερδίζω τα πλούτη μου ἀπό..., σε Ξενοφώντα (σμερα λεγεται αποκλειστικα με αυτή τη εννοια).

Πλούτων: (στην ΝΕ Πλούτωνας) στην Ελληνική Μυθολογία σήμαινε τόσο τον κάτω κόσμο όπου μεταβαίνουν οι ψυχές μετά θάνατο όσο

και την ίδια ιδεατή ανθρωπόμορφη δύναμη που κυβερνούσε αυτόν τον χώρο. Η λέξη αρχικά αναφερόταν αποκλειστικά στον θεό. Η γενική πτώση της λέξης (Ἄιδου), ήταν συντόμευση της φράσης “σπίτι του Ἄδη”, αλλά τελικά και η ονομαστική της λέξης άρχισε να περιγράφει την κατοικία των νεκρών. Πβλ. «Τα δ' ἄλλα εν Ἄδου τοις κάτω μυθήσομαι» Τα υπόλοιπα στον Ἄδη, σε κείνους στον κάτω κόσμο θα τα πω.

Ο συνώνυμος όρος “Ἄδης” χρησιμοποιείται καμιά φορά από Χριστιανούς ως ευφημισμός για την Κόλαση, η οποία όμως έχει ελάχιστα από τα χαρακτηριστικά του Πλούτωνα.

Συνθετα

Εμπλουτίζω:

1. καθιστώ κατι. πλουσιότερο, αυξάνοντας την ποσότητα ή την ποικιλία των στοιχείων που το αποτελούν: ~ μια συλλογή / ένα μουσείο / μια βιβλιοθήκη. ~ ένα κείμενο με νέα στοιχεία. Το βιβλίο κυκλοφόρησε σε νεότερη έκδοση εμπλουτισμένη με σχέδια και εικόνες.

2. (επιστ.) α. (χημ., τεχνολ.): **Εμπλουτίζω** ένα μέταλλευμα, αυξάνω την περιεκτικότητά του σε χρήσιμα συστατικά. Εμπλουτισμένο μέταλλευμα. || (πυρηνική χημ.) αυξάνω το ποσοστό ορισμένου ισοτόπου που περιέχεται σε μείγμα ισοτόπων ενός στοιχείου: Εμπλουτισμένο ουράνιο. β. (ιχθυολογία): Εμπλουτίζω ένα ιχθυοτροφείο, αυξάνω τον πληθυσμό του με τη διασπορά νέου γόνου ψαριών.

[λόγ. εμ- (δες εν-) πλούτ(ος) -ίζω μτφρ. γαλλ. enrichir]

Συνώνυμα

το βίος, η περιουσία, τα πλούτη, το λογάρι, το μάλι

Ξενογλωσσα

Λατινικά: divitiæ, opes, facultates, bona, fortunae, copiae, vis

Ιταλικά: riches, wealth

Γαλλικά: richesses, des biens, ressources, des biens et de l'état, les chiffres et que vous voulez

Τουρκικά: zenginlik, servet, varlık, bolluk, mal varlığı

Τραγουδι

πβλ.

Τα **πλούτη** αυτά και τα **καλά** τι να τα κάνω

εγώ αδέρφια μου μερόνυχτα ποθώ

λίγο θυμάρι να μυρίσω κι ας πεθάνω

σε μια ψηλή κορφή ν' ανέβω κι ας χαθώ

Μ. Τραϊφόρος, Χωριό μου, χωριουδάκι μου (1950)

Δε θέλω **πλούτη** να μου δώσεις και παλάτια

δε θέλω λούσα όπως άλλες που γυρνάς

λυπήσου μόνο της καρδιάς μου τα κομμάτια

και πες μου λίγο τη φτώχη πως μ' αγαπάς

Κώστας Βίβρος Λίγα ψίχουλα αγάπης - 1958

Φρασεις

Πλούσιοι επτωχεύσαν

«Πλούσιοι επτώχευσαν και επείνασαν, οι δε εκζητούντες τον Κύριον ουκ ελαττωθήσονται παντός αγαθού»'

Ψαλμος Δαυίδ 33

Ο άφρων πλούσιος

Για καποιον φιλοχρηματο, σχετικο με την οικεια παραβολη του αφρο-
νος πλουσιου.Λουκ. ιβ' 16-21

Πλούσια τα ελέη

Για μεγάλη αφθονία πραγμάτων κι ως σχολιον για κυριας με υπερμε-
γέθεις μαστους.

Συναντάται συχνά στα εκκλησιαστικά
κείμενα:

Πχ.

*Σώσον ο Θεός τον λαόν σου και ευλόγη-
σον την κληρονομίαν σου, επίσκεψαι τον
κόσμον σου εν ελέει και οικτιρμοίς, ύ-
ψωσον κέρας χριστιανών ορθοδόξων*

*και κατάπεμψον εφ' ημάς τα ελέη σου τα πλούσια, πρεσβείαις της
παναχράντου δεσποίνης ημών Θεοτόκου και αιειπαρθένου Μαρίας, ...*

λαμογιά

Τα κέρατα ως μέθοδος ανόδου, είναι γνωστό το να εκδίδεις την σύζυ-
γο σου (η μέθοδος του «εθελοντή κερατά») είναι και αυτός ένας κα-
λός τρόπος σταδιοδρομίας. Το μέσον είναι η σύζυγος (στα Ιταλικά la
moglie) που προφέρεται λα Μόλιε, από εκει το λαμόλιε έγινε λαμό-
γιε^{5*}, και οι πραξεις λαμογιές=μέθοδοι παράνομου πλουτισμού, και ο
διαπράτων τις λαμογιές, λαμόγιο.

λεία

Ιων. ληϊη, Δωρ. λάα, ή,

Σημασία

1. κλοπιμαία, λάφυρα που προέρχονται από αρπαγή, σε Ηρόδ., Σοφ., Ευρ.,
κ.λπ.· γενικά, **περιουσία** που μπορεί να ληστευθεί, σε Θουκ., Ξεν.· *λείαν
ποιεῖσθαι χώραν = λεηλατεῖν χώραν*, σε Θουκ.· *Μυσῶν λεία*, λέγεται για
κάθε πράγμα που μπορεί να αρπάξει κάποιος χωρίς να τιμωρηθεί «ξέφραγο
αμπέλι», διαρπαγή, σε Δημ.

2. λαρυφαγώγηση (ως πράξη), *ζῆν ἀπό ληϊης*, σε Ηρόδ.

Η λεξη είναι συνηθεστατη σημερα και δηλωνει τα αρπαγέντα χρήματα από
ληστειες τραπεζων.

⁵ δεν είναι δύσκολο να συμβεί το λάθος, ιδίως στο γραπτό λόγο. Δηλαδή το moglie να γίνει moglie με απλή παράλειψη του L.

Λοβιτούρα

Σημασία:

μπαμποντιά, απατεωνιά, ραδιουργία. 171

Ετυμολογία:

lovitura=χτύπημα [171.1018]. όπως συνηθίζει ο Μπαμπινιώτης (171) δημιουργεί τη λέξη *lovitura* που δεν υπάρχει στα ιταλικά λεξικά.

Κατά την δική μου εκδοχή από το ιταλικό *levatura*=ανεβαζω, ανεβασμένος δηλ. ευφυής, βαθμός διανοητικής ικανότητας, καπατσωσύνη, ικανότητα. βλ. Λεξικό της Κοριέρε⁶. Από εδώ το Γαλλικό **levure** = μαγιά.

Σε χρήση ήδη από 14ο αιώνα !

Σήμερα σημαίνει:

1. μπάζα, κόλπο, κτύπημα
2. απάτη με στόχο την κερδοσκοπία
3. κλοπή και (κατ' επέκταση) χρηματιστηριακή απάτη και γενικά κάθε ανήθικη ή παράνομη πράξη με την οποία κάποιος πορίζεται χρήματα.

Λουφές

Σημασία

1. η αμοιβή, ο μισθός των αρματολών κατά την Τουρκοκρατία, των αγωνιστών της επανάστασης του '21 και των στρατιωτών του τακτικού ελληνικού στρατού αργότερα.

2. (λαϊκ.) χρήμα που αποκτιέται με τρόπο που τον χαρακτηρίζει η έλλειψη ήθους.

Φράση:

Κάνουν τους ιδεολόγους αλλά όλοι το λουφέ έχουν στο μυαλό τους.

Ετυμολογία:

Από το τουρκ. *ulûfe* `στρατιωτικός μισθός' -ς με αποβολή του αρχικού άτονου. Φωνήεντος < αραβ. *Ulûfe*.

Η αποβολή από την γενική. Πχ. «πληρωμή **του ουλουφέ**» τα δυο «ου» όταν συμπεροφέρονται δημιουργούν εύκολα την παρανοήση.

⁶ Grado di capacità intellettuale, intelligenza, dignità: persona di grande levatura. morale; in riferimento a cosa, qualità, portata: opera di straordinaria levatura.

Παρατήρηση

Ο **λουφές** δεν πρέπει να συγχέεται με την **λούφα**, λέξη ελληνικότατη από το αρχαίο ελληνικό ρήμα *λωφῶ* απ όπου το μεσαιωνικό *λωφάζω* που έγινε *λουφάζω* μένω ακίνητος και σιωπηλός σε μια θέση, προσπαθώ να μη γίνω αντιληπτός, να μείνω απαρατήρητος συνήθως από φόβο· κρύβομαι, ζαρώνω. Από το λουφάζω παράγεται η λούφα, όπως από το μασώ η μάζα. Πβλ. Φράση: λούφα και παραλλαγή!

Ποίηση

ΛΟΥΦΕΣ ΚΑΙ ΓΛΕΝΤΙ

Σε μούλκι ματοπότιστο και κοκαλοσπαρμένο
αφεντικό με βάλανε μ' ένα **λουφέ** μεγάλο,
ξένος για τούτο ήμουνα κι αυτό για μένα ξένο,
μα ρίζες πρόφθασα πολλές στο χώμα του να βάλω...

Ελεύθερα Γράμματα (9.6.1945) αρ. 5 (Α' περίοδος) , «Η ποιητική μας κληρονομιά»

μετρητά

Εννοείται μετρητά νομίσματα, μετρήσιμα κέρματα.

Σε αντίθεση με τα αξιόγραφα: επιταγές, συναλλαγματικές, γραμμάτια εις διαταγήν τα μετρητά είναι κέρματα ή και χαρτονομίσματα που φυλάσσονται στο ταμείο και χαρακτηρίζονται ως «μετρητά διαθέσιμα» , ή απλώς διαθέσιμα ή ρευστό.

κλπ. Πβλ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Αν δε μου δώσει η μάνα σου σαράντα ομολογίες

Και χίλιες λίρες **μετρητά** θα 'χουμε φασαρίες.

Οι παλιότεροι χρησιμοποιούσαν και τον γαλλικό όρο αρζάν κοντάν (**argent comptant**) και οι σύγχρονοι το Αγγλικό **cash**.

ΦΡΑΣΕΙΣ : Τοις μετρητοίς δοτική πληθ. του μετρητόν δηλ. τρόπος εξόφλησης που συνήθως διαμορφώνει και την τιμή. Αντίθετο: «ΕΠΙ ΠΙΣΤΩΣΕΙ» . Μην το παίρνεις τοις μετρητοίς δηλ. μην το λάβεις σοβαρά υπόψη.

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑ: Ουδείς παίρνει **τοις μετρητοίς** τις συμβουλές που δίνονται **τζάμπα**.

Γιάννη Χ. Παπαϊωάννου - «ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΞΕΩΣ» 246

μίζα

ή προμήθεια. ποσό το όποιον λαμβάνει ο παρανόμως αποδεχθείς τους όρους μιας αγοράς ή αυτός που συνετέλεσε να γίνει αποδεκτή. Συνήθως υπολογίζεται σε ποσοστό επί του τιμήματος και είναι παράνομη και εναντίον των χρηστών ηθών όχι όμως και των συναλλακτικών ηθών. Τα χρηστά συναλλακτικά ήθη είναι είδος ήδη εξαφάνισθεν εν Ελλάδι. Αντιθέτως η προμήθεια είναι η νόμιμη μίζα.

Από το Γαλλικό *mise* (προφ. Μιζ) μετοχή του *mettre* (βάζω*) αυτό που έχει μπει. Έχει ουσιαστικοποιηθεί και σημαίνει αυτό το ποσό που ποντάρουμε στα χαρτιά, αλλά και το σύστημα ανάφλεξης του κινητήρα του αυτοκινήτου.

Μεταφορικά λοιπόν είναι το ποσό που δίνει την εκκίνηση της σύμβασης, με επίδραση και από τις δυο σημασίες. (πβλ. συνθ. ρεμιζα και ρεμιζαρω).

(*) κα εμεις λεμε «βάζω μπρός» το αυτοκίνητο ή μια δουλειά.

μπάζα

Σημασία

Η μπάζα. Τα παράνομα κέρδη. Τα ρήματα από παράνομη δραστηριότητα, ληστείες, ληλασία, υπεξαίρεση κλπ. Φρέατος τι ανάγκη έχει; Έκανε τη μπάζα του!

Ετυμολογία

Αντιδάνειο του Ιταλικού base από το ελλ. βάσις

Προσοχή!

Το ουδέτερο τα **μπάζα** είναι τα άχρηστα οικοδομικά υλικά που προέρχονται από κατεδαφίσεις. Τα χρησιμοποιούσαν ως βάση για κτίσουν κάτι επάνω τους. Για κάποια άσχημη ή κάτι άχρηστο λέμε «είναι για τα **μπάζα**» είναι για τα σκουπίδια

Εγκυκλοπαιδικά

Αυτοκρατορικά διατάγματα των βυζαντινών αυτοκρατόρων **επέβαλλαν** να γκρεμιστούν οι αρχαιοελληνικοί ναοί και στα ερείπια τους να κτίσουν χριστιανικές εκκλησιές. Όσα από τα μπάζα άξιζαν σαν δομικά υλικά ενσωματωνόντουσαν στους νέους ναούς. Αυτά είναι τα λεγόμενα **σπόλια**.

Από τον πληθ του Λατινικού ουσιαστικού spolium: βραβείο, έπαθλο, λάφυρο.

Βλ. μελέτη «Σπόλια » του Δρ. Γιάννη Χ. Παπαϊωάννου.

Πλιάτσικο

Σημασία

Η ενέργεια αλλά και το προϊόν της ληλασίας. Δεν αποτελείται μόνο από χρήματα αλλά και από αγαθά παντός είδους που ανήκουν στον αντίπαλο.

1. λαφυραγώγηση, αρπαγή, ληλασία (κυρ. σε πόλεμο)

Κάνω **πλιάτσικο** ή **πλιατσικολογώ**, αρπάζω, ληλατώ.

2. λεία, λάφυρο που προέρχεται κυρίως από ληλασία, αρπαγή:

3. (γενικότ.) η αρπαγή, η ληλασία, η κλοπή:

Ετυμολογία:

Από το αλβανικό . plackë `το πράγμα', φρ. plackë e luftës `λάφυρο πολέμου' με επίδρ. του επιθέματος **-ικον**.

Φράσεις:

Μόλις κατέλαβαν την πόλη / το κάστρο το 'ριξαν στο πλιάτσικο.

Το χωριό ήταν μεγάλο και το **πλιάτσικο** πλούσιο.
Μέσα στη γενική αναταραχή από τα επεισόδια, μερικοί βρήκαν την ευκαιρία και μπήκαν στα μαγαζιά για **πλιάτσικο**.
Μπήκαν στην πόλη σκοτώνοντας, βιάζοντας και **πλιατσικολογώντας**.

Παράγωγα

πλιατσικολόγημα : (προφ.) η αρπαγή, η λεηλασία, το πλιάτσικο (στις σημ. 1, 3). [πλιατσικολογη- (πλιατσικολογώ) -μα]

πλιατσικολόγος : (προφ.) αυτός που κάνει πλιάτσικο (στις σημ. 1, 3), ο άρπαγας. [πλιατσικο(λογώ) -λόγος]

πλιατσικολογώ [: (προφ.) κάνω πλιάτσικο , λεηλατώ, αρπάζω: [πλιάτσικ(ο) -ο- + -λογώ]

Συνώνυμα

Λάφυρα

Σκύλα < σκυλεύω

Ρόμπα < λατινικό *tubare*

πρεζα < ιταλικό *presa* < ρήμα *prendere*

βλ λεία

μπακσίσι

Ποσόν

Σημασία

Σύνολο χρημάτων. Σχετ: Μικροποσά, Γελόιο ποσόν, εισπραχθέν ποσόν κλπ
Ετυμολογία: από το πόσον

Ξενόγλωσσα:

Λατινικά: *summa*

ΝΕ σούμα ΦΡ *γκαρσόν* *κάνε μας τη σούμα!* Δηλ. άθροισε τα ποσά ης παραγγελίας μας.

Ιταλικά:

somma

Η φράση «**in somma**» σημαίνει «εν κατακλειδι» , ως συμπέρασμα. Όπως το σύνολο σε μια άθροιση. Αντίστοιχο προς το δικό μας : «στο κάτω κάτω της γραφής»

Γαλλικά:

somme

Αγγλικά: sum > summary

Τουρκικά: adet

Λέξη με πάμπολλες σημασίες: αριθμός, περίοδος: μηνιαία περίοδος, μηνιαία μαθήματα, αριθμός, μαθήματα, **άθροισμα**, έμμηνα, ολικό, **έθιμο**, **παράδοση**, σύμβαση, αυλάκι, το συνηθισμένο πράγμα, ρουτίνα, **συνήθεια**, πράξη, χρήση, συνηθίζω, **μόδα**, η έμμηνος ρύση, περίοδος, ροή, αιμορραγία.

Στα μικρασιατικά ιδιώματα η λέξη **αντέτι** σημαίνει το έθιμο.

ΦΡ: «**αντέτια** και ζακόνια μας τα βαστούμ»: τηρούμε τα έθιμα και τις παραδόσεις μας.

281 Κ.ΚΟΥΚΚΙΔΗΣ - ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΛΕΞΕΩΝ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΩΝ ΕΚ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ - ΕΤ.

ΘΡΑΚ.ΜΕΛΕΤΩΝ:1960

Προίκα

Θηλ. Αρχ. Προίξ, γεν. προικός, αιτ. προίκα.

Η προίκα χρηματα⁷ που δίδονται στον σύζυγον για να φερεί τα βαρη του γαμου.

Οριζονταν με το προικοσύμφωνο. Επιστρέφονταν με το διαζυγιο.

Η αιτιατική της προικός «**προίκα**» χρησιμοποιείται και ως επίρρημα και σημαίνει δωρεάν, **τζάμπα****⁸

Χάρων

μόνος οὔν αύχήσεις **προίκα** πεπλευκέναι;

Μένιππος

οὐ **προίκα**, ὦ βέλτιστε: καὶ γὰρ ἦντλησα καὶ τῆς κώπης συνεπελαβόμεν καὶ οὐκ ἔκλαον μόνος τῶν ἄλλων ἐπιβατῶν.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ Ο ΣΑΜΟΣΑΤΕΥΣ -ΝΕΚΡΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΥ -ΧΑΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΝΙΠΠΟΥ

ρεγάλο

Ρευστόν

Σημασία

κυριολεκτικά αυτό που μπορεί και ρεει. Μεταφορικώς [εννοείται το χρήμα] αυτό που κυκλοφορεί ανεμποδιστα στην αγορά.

⁷ Με την ευρεία έννοια του ορου:συμπεριλαμβανει και ενδυματα, κλινოსκεπάσματα, τραπεζομάνδηλα κλπ. Που καλουνται συλήβδην «ειδη προικός»

⁸ από το Τουρκικό caba (πρφ. Τζάμπα)

Ετυμολογία:

ρηματικό επίθετο από το ρήμα **ρευω**.

Φράσεις:

Ρέει το χρήμα, τρέχουν τα λεφτά, χρηματικές εκροές, τα πάντα ρει. Η έλλειψη ρευστού (Δηλ. μετρητων) δημιουργεί κρίση ρευστότητας, ή πρόβλημα ρευστότητας.

Ρουσφέτι

ρουσφέτι το : χαριστική παροχή ή εξυπηρέτηση, που προσφέρει πολιτικός σε κάποιους με αντάλλαγμα την εύνοιά τους, την υποστήριξή τους ή πολιτικό, οικονομικό κτλ. όφελος: *Προεκλογικά ρουσφέτια. Διορίστηκε με ρουσφέτι*. || χάρη, εκδούλευση παράτυπη.

Από το τουρκικό *rüşvet* που είναι «δώρο που δόθηκε προκειμένου να επηρεάσουμε» αγγλικό *bribe* και η ενεργεια *bribery*: δωροδοκία, ιταλικά *corruzione*: διαφθορά

Το *bribe* παλιά γαλλική λέξη για τη δωροδοκία. "κομμάτι, μπουκιά ψωμί που δίνεται σε ζητιάνους» και *bribeor* : περιπλανώμενος, αλητης, επαίτης, ζητιάνος», *brimber* επαίτεϊν, βέβαιης προέλευσης. παλιές πηγές το αναφέρουν ως Κέλτικης προέλευσης. Μετατόπιση του νόηματος είναι από τα μέσα-15c. Στα ελληνικά η έννοια της λέξης περιορίζεται μόνο στην πολιτική εκδούλευση.

Συρμαγιά

Από το τουρκικό **sermaye**: αρχικως κατατεθέν κεφάλαιο. Τα χρήματα για την έναρξη μια επιχειρησης. Παρετυμολογήθηκε με επίδραση από το σύρω+μαγιά.

Ας μην ξεχνάμε πως η μαγιά είναι η βάση για να "ανέβει" το ψωμί. Επίσης η μαγιά προκαλεί ζυμώσεις που μεταφορικά έχουν την έννοια των διαπραγματεύσεων.

Συγγενές με τη μαγιά είναι η λοβιτούρα*

Φακελάκι

Στην ουσια εννοουμε το ποσο δωροδοκίας που έχει τοποθετηθει μέσα σε ένα φακελάκι.

Εθιμικως καθιερωμενη δωροδοκία στους γιατρούς. Οι τελευταίοι γιατροί ουδεν επαιρναν φακελακι ηταν οι Άγιοι Κόσμος και Δαμιανός που γι αυτό νομαστηκαν Άγιοι Αναγυροί και πεθαναν στην ψάθα.

Περιπτώσεις που το ποσο ονομαζεται από τον περιέκτη του, έχουμε πολλές: τα βυζαντινα αποκομβία και τα [μπακίσια](#) των σουλτάνων βλ. λ.

Χαράτσι

Τραγούδια

Παραδείγματα

Παροιμίες

Σημασία

1. κεφαλικός φόρος που πλήρωναν οι χριστιανοί κατά την τουρκοκρατία.
2. φόρος ή εισφορά συνήθ. προς το δημόσιο, που τη θεωρούμε βαριά και άδικη.

Φράσεις

Η εφορία μάς έβαλε χαράτσι στη ΔΕΗ. Πληρώνουμε χαράτσι.

Ετυμολογία

Από το μεσαιωνικό χαράτσι < από το τουρκ. harağ από τα αραβικά

Χαρτζιλίκι

Σημασία

Μικρό χρηματικό ποσό για τα καθημερινά ατομικά έξοδα.

Φράσεις

- Βοηθάει τον πατέρα του και βγάζει το **χαρτζιλίκι** του.
- Κερδίζει τόσο λίγα, ούτε για **χαρτζιλίκι** δεν του φτάνουν.
- Κάθε εβδομάδα παίρνει γερό **χαρτζιλίκι** .

Ετυμολογία

Από το τουρκικό harçlık -ι (από τα αραβ.) με ανάπτ. [i] για διάσπαση του συμφωνικού. συμπλέγματος]

Παράγωγα

Ρήμα χαρτζιλικώνω : με αιτιατική. Δίνω χαρτζιλίκι πχ. *είναι κοτζάμ μαντράχαλος και ακόμα τον **χαρτζιλικώνει** ο πατέρας του.*

Τραγούδια

Θα πάρω το αμάξι μου
στην τσέπη **χαρτζιλίκι**
κι απόψε τα μεσάνυχτα
θα ῥθω Θεσσαλονίκη

Συγγενικά
Έξοδα παραστάσεως.

Αρχαία Ελληνικά νομίσματα

2013.185

Χρυσά

Στατήρ
Δραχμή

Αργυρά

Στατήρ η τετράδραχμον
Δίδραχμον
Δραχμή
Τετρώβολον
Διώβολον
Οβολός
Ημιβόλιον κν μίβολο

Χαλκά

Δίχαλκον
Χαλκούς

Νεα Ελληνικά

Φοινίξ
Δραχμή
Ευρώ

Αρχαία Ρωμαϊκά

Aureus

ΔΕΙ ΔΕ ΧΡΗΜΑΤΩΝ

Sestertius

Nummus nummus αργυρά νομίσματα εν γενει.

Solidus χρυσό νομίσμα εν γενει : στερρός σταθερός, γερός.

Βυζαντινά Νομίσματα

Φόλλις

Δωδεκανούμμιον

Τεταρτηρόν

Ιστάμενον ἢ στάμενον (το εκάστοτε ισχύον)

Ασπρο

Βιβλικά νομίσματα

Αργύριον

Σημασία

ἀργύριον[ϋ], τό·

1. κέρμα από ασήμι, μικρό ασημένιο νόμισμα, σε Αριστοφάνη. κ.λπ.
 2. περιληπτικώς, τα χρήματα, το χρηματικό ποσό, τα μετρητά, με τον ίδιο τρόπο που και σήμερα λέμε «αργύρια», στον Αριστοφάνη, Θουκιδίδη.
- II. = ἄργυρος, το ασήμι, στον Θουκιδίδη, Πλάτωνα.

15 Τί θέλετέ μοι δοῦναι, καὶ ἐγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια. Ματθ. 26:15

Τα 30 αργύρια του Ιούδα: το τίμημα της προδοσίας! Τώρα πως οι εβραίοι ἔστησαν (διάβαζε προκατέβαλλαν) 30 αργύρια χωρίς να γίνει η δουλειά, αυτό είναι το μεγαλύτερο μυστήριο!

Ασσάριον

Σημασία

ἀσσάριον assarium, as. v. Gloss. assen ἀσσάριον, ὄβολόν. et assarium ἀσσάριον, νομμίον. Cleopatra περὶ σταθμῶν καὶ μέτρων: καλεῖται δὲ ἡ οὐγκία τετρασσαριον Ἰταλικόν. Papias: assarium nummus, assis, vel figura denarii.

Ετυμολογία:

Από το λατινικό < as υποκορ. assarius [ενν. Nummus] που σημαίνει κυριολεκτικά **μονάδα**⁹ αντιδανειοῦ από το ελληνικό αριθμητικό επιθετό εἷς, μια, εν.

Από εδώ ο ασσος δηλ. πρώτος [ενν. τῆ τάξει] ἄρα ο καλύτερος, και το αντίστοιχο χαρτί της τράπουλας, τα #1.

⁹ Από εδώ και η **μονέδα**, λεξη της αργκό για το χρημα. Φράση: κόβω μονέδα, κερδίζω πολλά χρήματα

Εικόνες

Εικόνα 3 ΑΣΣΑΡΙΟΝ ΤΟΥ ΝΕΡΩΝΟΣ

Αναφορές

29 οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν. ^{Ματθ. 10:29}

Ο Λουκάς όμως κάνει καλύτερες τιμές στουθίων

⁶ οὐχὶ πέντε στρουθία πωλεῖται ἀσσαρίων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. ^{Λουκ. 12:6}

Στατήρας

Σημασία

στατήρ, -ῆρος, ὀ (στηναί), μονάδα βάρους = λίτρα· κατόπιν, νόμισμα ποικίλης αξίας· **1.** χρυσός στατήρας· ο γνωστότερος στην Αθήνα ήταν ο Περσικός και ονομαζόταν *στατήρ Δαρεῖος* ή *Δαρεικός*, από τον Δαρείο του Υστάσπους, αξίας περίπου 1,2 αγγλ. λίρας, σε Ηρόδ., Θουκ. **2.** μεταγεν. υπήρχε σε κυκλοφορία αργυρός στατήρας = *τετράδραχμον*, σε Κ.Δ., Ξεν.

Ετυμολογία:

Από το αρχαίο ελληνικό ρήμα *στηναι*

Στο στομα του ψαριου

27 ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεῖς εἰς τὴν θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἄρον, καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ εὐρήσεις στατήρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ. ^{Ματθ. 17:27}

Κοδράντης

Ο οβολός της χηρας = δύο λεπτα

42 καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλὰ· καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὃ ἐστὶ κοδράντης. ^{Μαρκ. 12.42}

Τάλαντον

Το τοκοφόρον τάλαντον

25 καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ **τάλαντόν** σου ἐν τῇ γῆ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν. ^{Ματθ. 25:24}

Ονομασίες

Ανάλογα με τον εκδότη-αυτοκράτορα τα ἔλεγαν: **Κωσταντινάτα, Μανοηλάτα** ὅπως κατόπιν και τα τουρκικὰ **Μαχμουτιέδες** (Μαχμουτ) , **Μετζήτια** (Μετζήτ).

Αλλά ας θυμηθούμε και τους περσικούς δαρεικούς.

Δαρεικός [ενν. στατήρ], ὁ, περσικό χρυσό νόμισμα, σε Ηρόδοτο και Ξενοφώντα. κ.λπ. τα νομίσματα αυτά λέγεται πως πρωτοκόπηκαν ἀπὸ τον Δαρεῖο Υστάσπου.

Βασίλεις της Δυσης ἔδωσαν τὸ ὄνομα σε νομίσματα που ἔφεραν συνηθως και τὴν προτομὴ τους. **Λουδοβίκεια, Ναπολεόνια** κ.λπ.

287

Εἰς τὸ «Τακτικόν Uspensky» σ. 127, ὑπάρχει «**ὁ ἀρχὼν τῆς χαραγῆς**» δηλ. ὁ υπεύθυνος τῆς υπηρεσίας τοῦ νομισματοκοπέιου, τὸ μέρος εἰς τὸ ὅποιον ἐκόπτοντο νομίσματα διαφόρων ειδῶν, χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ χαλκοῦ. Ὁ Φιλόθεος ἀποκαλεῖ αὐτὸν ὁ χρυσοεπιητής.*

(*) η ονομασία από το **έψησις** που είναι το μαγείρεμα με βρασμό (boiling) στα αρχαία ελληνικά LSJ. Από την εποχή του ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ όμως (360 ΠΧ) η λέξη είχε ήδη παρει την εννοια «συντηξη μεταλλων».
 Επειδή το τετηγμένο μέταλλο θα γλιστρούσε σε μια τελείως οριζόντια επιφάνεια η κάτω μήτρα του νομίσματος ήταν κοίλη και η άνω κυρτή. Έτσι τα νομίσματα έμοιαζαν σαν μικρές γαβάθες (ονομάζονται **κοιλόκυρτα** εικόνες δεξιά). Τα νομίσματα μπορούσαν να **στοιχηθούν** μόνο με την κοίλη πλευρά προς τα κάτω.
 Σήμερα «ψήσιμο» σημαίνει μαγείρεμα στα κάρβουνα, στη σχάρα. Συνήθως σε αντίθεση με το βραστό πχ. Χταπόδι ψητό ή βραστό;

Περισσότερα για το ψήσιμο στο ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑ, λημμα [βάσανο](#)

Τουρκικά

Ασπρο ή Ακτσες

Ακσε το ένα τρίτο του παρά. Λεγονταν και με την σημασια χρηματα όπως εμεις λεμε λεφτά (λεπτά).

Λεγονταν και **λιανάσπρο** επειδη ηταν από λεπτό (λιανό) μεταλλο.

Πβλ.

Άνατ. (μέ θυμόν). Ντεσποτοφύλακα, μεσποτοφύλακα
 ντέ ξέρω άνταμ βάν βάϊ βάϊ! έσύ τί άντρωπο είσαι; έσύ
 καντηλανάφτη είσαι, πουταλά είσαι, λόκο; λαπατζή (βραδύνους) είσαι, κρί-
 μα στο έγώ τάρρεψα λογιώτατο άκουα, άντρωπο ετκιντζάρι (δραστήριος)
 είναι, είπα άμμά έσύ ένα **λιανάσπρο** ντέν άξίζεις.^{9398.48}

- Γροσια ~1757 40 παραδες

- Ζολότα ~1757 30 παραδες
- Λίρες
- Παράδες
Μαχμουτιέδες < σουλτάνος Μαχμουτ
Μετζίτια < σουλτάνος Μετζήτ

Διάφορα Ξενα

	<p>Δουκατα < Δουξ, γεν. δουκός Δουπιές < διπλός (πβλ ντουμπλές) Ζολότες < Ρωσ. Χρυσός Κατρινια < καρτο quarto τεραρτο βλ. τεραρτηρόν. Λιρες < λατ libra Λιρεττες Πατακες Πιστολες πιάστρα Ριάλια ή ρεάλια < Reale = Βασιλικον Σολδία < solidus ισχυρον, ισχύον, ιστα- μενον Σκούδα < Λατ. Scutum = ασπις αλλα και θυρεός οικοσημο. Ταληρα</p> <p>Τσεκινια > Ζενγκιν = (τουρ. Zengin=πλούσιος, λεφτάς)*</p>
--	---

* πβλ. Το τραγούδι « το Τσαμπασιν»

<p>Τρανόν γιαγκιν σο Τσάμπασιν Σπίτσα κι' θ απόμενε Μικροί, τρανοί, φτωχοί, ζεγκίν Ολ καθούνταν και κλαίνε</p>	<p>Μεγάλη πυρκαγιά στο Τσαμπασιν ουτε ένα σπιτι δεν απέμεινε μικροι, μεγάλοι, φτωχοι, πλούσιοι ολοι καθουνταν και κλαινε</p>
--	---

Από την χωρα ή πολη προελευσης εχουμε

Φλουριά

ή Φιορίνια από τη φλωρεντια και το

βενετικόν [ενν. νομισμα] ή **βενετικές** [ενν. λιρες]

από την Βενετία.

Πβλ.

Άλβ. Πρά νά τό παίρνης έσύ όρέ σικότι νά τό βάνης

στό τσομπλέκι, νά το ρίχνης καί πολύ πολύ σκορδάρι,

πρά νά τό τρίβης μέσα καί ψίχα ψίχα κουραμάνα νά το κάνης άδαλέ-
 τι.(σωστο, όπως πρεπει).

Ξενοδ. θέτεν το άματις νά σάς τό φτιάξω ;

Άλβ. Πρά νά τό ζήσης όρέ· χά, χά, νά τό φκιάχνης,
 πῶ κι' έγώ νά τό πλερώνης οὔλο **βενετικάις**.
 Ξενοδ. Ὅχουνους σᾶς τό φτιάνω (καθ' ἑαυτόν) οὔργιος εἶν' καί τούτος
 στήν πίστιν μου.^{9398.10}

Τάλιρο

1. κέρμα των πέντε δραχμών: Μια μαστίχα κάνει τρία τάλιρα, δεκαπέντε δραχμές. || (επέκτ., προφ.) ποσό των πέντε χιλιάδων ή εκατομμυρίων. 2. (πληθ., λαϊκ., παρωχ.) χρήματα, πλούτος· τάλα ρα. ταλιράκι το ΥΠΟΚΟΡ για να υπογραμμίσουμε τη μικρή του αξία: Δώσ' μου ένα τάλιρο.

[λόγ. επίδρ. (ορθογρ. δαν.: α > η > ι) στο λαϊκό τάλαρο < βεν. talaro < γερμ. Taler σύντμ. του Joachimstaler `νόμισμα που κατασκευαζόταν στο Joachimsthal']

Το ταλιρο (Thaler ή Taler ή ΤΑΛΙΨ) ήταν ένα ασημένιο νόμισμα που κυκλοφορούσε σε όλη την Ευρώπη για σχεδόν τετρακόσια χρόνια. Το όνομά του ζει σε διάφορα νομίσματα, όπως το δολάριο ή ντόλαρ. Ετυμολογικά, "Thaler" είναι μια συντομογραφία του «Joachimsthaler», ένα είδος νομίσματος από την πόλη του **Joachimsthal** (ΙΩΑΚΕΙΜ, Γιάχιμοβ) στη Βοημία, όπου μερικά από τα πρώτα τέτοια νομίσματα κόπηκαν στα 1518. (Thal είναι λέξη γερμανική για "κοιλιάδα". Ένα "Thaler" είναι ένα πρόσωπο ή ένα πράγμα" από την κοιλιάδα ". στα 1902 με ορθογραφική μεταρρύθμιση, η γερμανική γραφή άλλαξε από "Thal" »και« Thaler »σε« Tal »και« Taler », η οποία, ωστόσο, δεν επηρέασε το ορθογραφία του «Thaler» στα αγγλικά. τόλαρ είναι η Τσεχική λέξη για Thaler.) Ακόμα και το όνομα της ρουμανικής και μολδαβικής νομισματικής μονάδας (Ρουμανικά Leu και Μολδαβικό Leu) προέρχεται από το Thaler μέσω ενός από τους Ολλανδούς daalders, το leeuwendaalder.

Τραγουδια

Τραμπαριφας (Αλέκος Σακελλάριος & Χρήστος Γιαννακόπουλος)

Απόψε που υπάρχουνε τα **τάλιρα**
ρε μάγκες θα οργώσουμε τα Φάληρα.

·
Ο Μποχώρης
του καημένου του Μποχώρη
του τη σκάσαν στο βαπόρι
και του πήραν πεντακόσια
όλο **τάλιρα** και **γρόσια**

Αναφορές

(1)

σέκος

Seco, secuī, sectum, (λατ)

Κοπτω, τεμαχιζω

Πβλ. "**αισθανομαι κομμένος**", "**εχω κατι κομμαρες**" και "**εμεινα σέκος**".

Τα διαφορα βασανιστηρια χρησιμευουν στην σημερινη φρασεολογια για δικαιολογησουμε ταλαιπωριες της καθημερινης ζωης. Βλ. [βάσανο](#)

Όμως στα Ιταλικά σέκκο (secco) σημαίνει ξηρός, αποξηραμένος, λεπτός, αδύνατος.

Επειδή λέμε "Να ξεραθείς" και "έμεινα ξερός" ή "ξεράθηκα" μάλλον το "έμεινα σέκος" σημαίνει "έμεινα ξερός" και "όχι κομμένος".

Πβλ. Στη Βαβυλωνία, Πράξη Β' Σκηνή Δ', του Δημ. Βυζάντιου, ο Αστυνόμος αγανακτισμένος με τις ελληνικούρες το Λογιώτατου:

*Α ρέστο και συ, μπιρμπάντε, που μας **εσεκάρισες** με τσι μετοχές σου, και με τα απαρέμφατά σου... (προς τους στρατιώτες) Πάρτε τόνε μουρέ, κι αυτόνε α ρέστο.*

Σημ

Μίσθαρνος

Σπάνια λεξη που την συναντουσαμε σε μετεμφυλιακά ντοκουμεντα οπου κάθε αριστερος χαρακτηριζονταν «**μίσθαρνον όργανον του ξενοκίνητου πανσλαβισμού**» .

Ας δουμε λιγο τον Κοραή:

ΜΙΣΘΑΡΝΙΑ : Παρά τὸ μισθαρῶ τούτο παρά τὸ μισθός 5
καὶ τὸ ἄρνῶ, ὃ σημαίνει τὸ ἀντικαταλάσσω, ἐξ οὗ κατὰ παρα-
γωγὴν ἄρνύω καὶ ἄρνυμι, καὶ ἡ μετοχὴ ἄρνύμενος· καὶ σημαίνει
τὸ ἀντικαταλασσόμενος.

ἄρνύμενος πατρός τε μέγα κλέος· (Il. Z. 446.)

καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα ὁμοίως·

· 10

ἄρνύμενος ἦν τε ψυχὴν καὶ νόστον ἑταίρων· (Od. A. 5.)

τὸ δὲ ἄρνῶ παρά τὸ ἄρνός· οἱ γὰρ ἀρχαῖοι τὰς ἀμοιβὰς διὰ
τῶν ἄρνῶν ἐποιοῦντο· γίνεται δὲ ἄρνός παρά τὸ ῥήν, ὃ σημαίνει
τὸ πρόβατον· ἢ γενικὴ ῥήνός, καὶ κατὰ συστολὴν τοῦ ἡ εἰς α
ῤανός, καὶ ἐν ὑπερβιβασμῶ ἄρνός· τὸ δὲ ῥήν παρά τὸ ἄρᾶ, ὃ 15
σημαίνει τὴν εὐχὴν, ῤᾶν καὶ ῥήν· οἱ γὰρ ἀρχαῖοι τὰς εὐχὰς διὰ
τῶν ἄρνῶν ἐποιοῦντο.

Σωστωτερα

μίσθαρνος , ὁ, (μισθός, ἄρνυμαι) ο κερδίζων τον μισθόν του, ο μισθωτός.

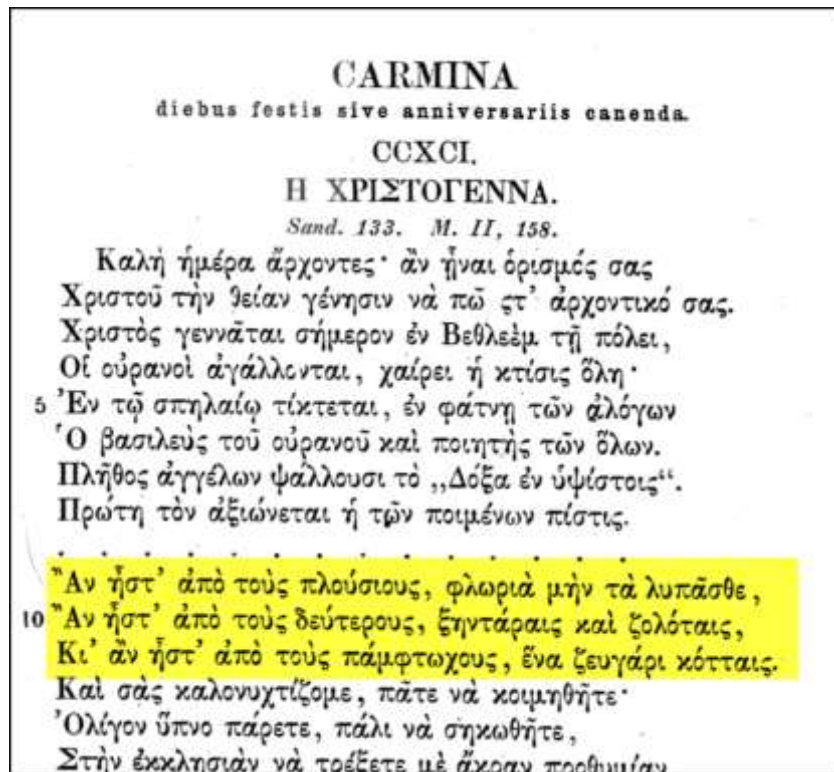
ἄνδρα μοι ἔννεπε, μοῦσα, πολύτροπον, ὃς μάλα πολλὰ
πλάγχθη, ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἔπερσεν:
πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω,
πολλὰ δ' ὃ γ' ἐν πόντῳ πάθεν ἄλγεα ὄν κατὰ θυμόν,
ἄρνύμενος ἦν τε ψυχὴν καὶ νόστον ἑταίρων.

Η λεξη επιβεβαιωνει την χρηση των αμνών (pecus > ital. pecore> pecorino : τυρί από πρόβειο γάλα) ως νομισματικής μονάδας, μέσου συναλλαγής.

τράμπα

Στην αρκο η συναλλαγη εις ειδος λεγεται τραμπα από το αγγλικο τραμπ tramp περιπλα-
νωμενος, πλανοδιος. (μικρα πλοιάρια φορτηγιδες που μετεφεραν εμπορευματα από το
ένα πλοιο στο άλλο). Ρίφι λενε στην Κρητη το κατσικι από το αρχαίο ελληνικό ουσιαστι-
κο εριφιον . Έτσι ο γνωστός ταξιτζής του τραγουδιού «Απόψε το κορίτσι θέλει θάλασσα»,
ο Μανώλης Τραμπαρίφας ίσως να είχε πάρει το όνομα από κάποιο πρόγονο που συναλ-
λάσσονταν εις είδος από το τράμπα και ερίφιο .

Τα κάλαντα της χριστογέννας και η ανταμοιβή τους

Acta et Diplomata Graeca Medii Aevi Sacra et Profana

ὡς πρὸς νότον τῆς ὁδοῦ. ὑπὲρ οὗ ἡμίσεωσ τοῦ ὄλου ἡμῶν, ὡσ δεδῆ-
λωται, ἀμπελίου ἀνελαβόμεθα ἀπὸ σοῦ τὸ ἀναμεταξὺ ἡμῶν συμφρ-
νηθὲν καὶ ἀρεσθὲν τμήμα ἤγουν νομίματα ὑπέρπυρα δέκα ἐπτὰ,
πραττόμενα διὰ δηνάρων τῶν ἀνὰ δώδεκα τὸ ὑπέρπυρον, καὶ ἐξεθέ-
μεθα πρὸς σὲ τὴν παροῦσαν τελείαν καὶ κυρίαν πρᾶσιν, δι' ἧσ καὶ
ὀφείλεισ κατέχειν τὸ τοιοῦτον ὄλον ἡμῶν τοῦ βῆθέντοσ ἀμπελίου

Ο ΛΗΣΤΗΣ

Σοῦ βάζει καὶ φρουράν, ἕναν ἀχρεῖον μαχαιράν·
Καὶ σοῦ ζητεῖ διὰ ξαγορά πέντε πουγκιά φλωριά.
Φρόνη σ' ἐμέ κ. τ. λ.

Arnold Passow - ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΡΩΜΑΙΚΑ 370

Πουγκί ἐδῶ σταθερὴ ποσότητα 500 γροσιῶν ἢ ἀσπρων

Τὴν ὥρα τῆσ παράδοσήσ τῆσ ἡ προίκα τῆσ μητέρασ τοῦ Σκουζέ εἶχε ἐκτιμηθεῖ συνο-
λικά για 2500 γρόσια, δηλαδή **πέντε πουγκιά «ἀσπρα»**, ποσὸ που αποτελοῦσε
καὶ τὸ «ταβάνι» τῆσ νόμιμησ προίκασ, τὸν καιρὸ ἐκεῖνο.

Λίσα Μιχαλή ΠΛΑΚΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΜΗΝΜΑΙ ΚΑΙ ΜΥΘΟΠΛΑΣΙΑ - 1985

Ο ΚΑΛΠΙΚΟΣ ΠΑΡΑΣ

Επιτύμβιον

Αναγνωστάκης Μανόλης

Πέθανες- κι έγινες και συ: ο καλός,
Ο λαμπρός άνθρωπος, ο οικογενειάρχης, ο πατριώτης.
Τριάντα έξη στέφανα σε συνοδέψανε,
τρεις λόγοι αντιπροέδρων,
Εφτά ψηφίσματα για τις υπέροχες
υπηρεσίες που προσέφερες.

Α, ρε Λαυρέντη, εγώ που μόνο τόξερα τί κάθαμμα ήσουν,
Τί **κάλπικος παράς**, μια ολόκληρη ζωή μέσα στο ψέμα
Κοιμού εν ειρήνη, δεν θα 'ρθώ την ησυχία σου να ταράξω.
(Εγώ, μια ολόκληρη ζωή μες στη σιωπή θα την εξαγοράσω
Πολύ ακριβά κι όχι με τίμημα το θλιβερό σου το σαρκίο.)
Κοιμού εν ειρήνη. Ως ήσουν πάντα στη ζωή: ο καλός,
Ο λαμπρός άνθρωπος, ο οικογενειάρχης, ο πατριώτης.

Δε θά 'σαι ο πρώτος ούτε δα κι ο τελευταίος.

(1) πιθανον υπαινισσεται τον Λα-
βρέντι Πάβλοβιτς [Μπέρια](#)
(Лавренти́й Па́влович Бе́рия) ένα
ελεινό υποκείμενο και τσανακο-
γλείφτη του Στάλιν. Ήταν Κομισάρι-
ος Εσωτερικών Υποθέσεων

Συγγενικά

Αντι χρημάτων

Αξιογραφο

Επιταγή

Γραμματιο

Συναλλαγματική

Ομολογίες

Υποσχετική

Φύλαξη

Τα χρήματα έχουν ένα σωρό χώρους, σκευή και τρόπους φύλαξης που αναλύω αλφαβητικά παρακάτω:

Βαλάντιον

Βλ. λήμμα [βαλαντιον](#) όπου και επεξηγούνται τα βαλαντιοτομος, και το ρήμα της νεοελληνικής βαλαντωνω.

Το βαλαντιο ήταν ένα σακουλι και η αφαίρεση των εμπεριεχομένων νομισμάτων απαιτούσε να βυθισεις (να βουτήξεις) το χέρι σου μέσα σε αυτό, και να τα άρεις (να τα πάρεις). Από εδώ οι αρπακτικές σημασιες των φράσεων **τα βούτηξε** και **τα παίρνει**.

Γλωσόκομον

Ο Ιούδας είναι ο έχων το γλωσσόκομον, ο ταμίας.

Novum Testamentum, Evangelium secundum Joannem.

οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. (4.) λέγει δὲ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης εἰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι, (5.) Διὰ τί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη **τριακοσίων δηναρίων** καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; (6.) εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ ἀλλ' ὅτι κλέπτῃς ἦν καὶ τὸ **γλωσσόκομον** ἔχων τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. (7.) εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς, Ἄφες αὐτήν, ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τηρήσῃ αὐτό· (8.) τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐγὼ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

Θησαυροφυλάκιον

ο χώρος αλλά και τα εμπεριεχόμενα χρήματα, περιουσία

ΠΑΡ:ανθρακες ο θησαυρός

Λουκιανού-Ζεύξης 2

ΠΒΛ. Οι θησαυροί του Σολόμωντος, Το νησί των θησαυρών, ο θησαυρός των Σιφνίων στους Δελφούς.

Τουρκιστί **hazne** χαζνέ: περιουσία , θησαυροφυλάκιο.

Ανατολίτης : ο παστουρμάς ένα χαζνέ αξίζει.

Δ. Βυζαντίου «Βαβυλωνία»

Κορβανάς

Το δημόσιο ταμείο. Εβραϊσμός.

Κορβάν (ό) ακλιτο , εβραϊκή λέξη δῶρον προσφερόμενον εἰς τον θεόν , αφιέρωμα. 2) το θησαυροφυλάκιον του ναου (με αυτή την εννοια λεγεται κυριολιολεκτικως ο κορβανᾶς).

Στα Τούρκικα κουρμπαν kurban = θυσία αλλά και θύμα. Ίσως είναι συγγενές. Είναι μεγάλη θυσία να δώσεις τα ωραία του τα λεφτουδάκια στους παπάδες.

Τα τριάκοντα αργύρια, το τίμημα της προδοσίας, του Ιούδα δεν μπήκε στο ταμείο του ναού με το έξης σκεπτικό:

Οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστιν. (7.) συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν Ἄγρον τοῦ Κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις.

Κατὰ Ματθαῖον 27.6

Κατ' άλλους ο Ιούδας, τσεπώσας τα αργύρια, αγόρασε τον αγρόν του κεραμείς για λογαριασμό του αλλά ...

περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν Ἰησοῦν, ὅτι κατηριθμημένος ἦν ἐν ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης. — Οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησεν μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀκελδαμάχ, τοῦτ' ἔστιν Χωρίον Αἵματος.

Οι πράξεις των Αποστόλων 1.16-19:

Ελάκησεν μέσος θα πει: σχίστηκε στα δύο. Αυτό δεν μπορεί να το επιτυχή κανείς μόνος του ούτε με χαρακίρι. Άρα τον έφαγαν οι δικοί του.

Κόλπος

Ο κόλπος σημαίνει την πτυχή του ενδύματος στο στέρνο. Κν τσέπη.

Ενεκολπώθη τα χρηματα του Δημοσίου. Κν Τσεπωσε τα λεφτα. Σημαινει και την αγκαλια. Πβλ. Εν κόλποις Αβρααμ

Το κόλπο (ιταλικά colpo:κτύπημα, stroke, colpo από το λατ colpus απ το ελλ κόλαφος: ράπισμα, χαστούκι, μπάτσος) υπονοείται colpo apoplettico αποπληξία, collapsus: κατάρευση. Η φρ. Του ηρθε κόλπος είναι ασχετη και λανθασμενη.

Το κόλπο έγινε ο κόλπος με επίδραση από το συνώνυμο νταμπλάς (τουρκ. Damla: σταγόνα, αποπληξία). Φρ. του ήρθε νταμπλάς.

Κουμπαράς

κουμπαράς ο : μικρό δοχείο, συνήθ. πήλινο, με ένα στενό άνοιγμα στο επάνω μέρος, από το οποίο τα μικρά παιδιά ρίχνουν κέρματα ή και χαρτονομίσματα για αποταμίευση: Έσπασε / άνοιξε τον κουμπαρά και αγόρασε ποδήλατο. ΦΡ τρύπιος* ~. || (επέκτ.) χρηματικό ποσό, όχι ιδιαίτερα μεγάλο, που προέρχεται από αποταμίευση.

[τουρκ. kumbara (από τα περσ.) -ς]

Λάχανο

Αργκό

λαχανᾶς = πορτοφολάς

Η λέξη εξηγείται από τα φύλλα (χρήματα) που έχει το πορτοφόλι (χρηματοφυλάκιο) και έχουν πράσινο χρώμα ή από το αρχαίο ρήμα . Λαγχάνω (απ όπου και το λαχείο). Το περιεχόμενο του χρηματοφυλάκιου είναι άδηλο. Αν στο κλεμμένο βρεθεί κάποιο σεβαστό ποσό, τότε ο λαχανᾶς το θεωρεί λαχείο.

Πβ. Την φράση μου ήρθε λαχείο (μου έλαχε) και την "είναι να μη σου λάχει"

Λαχανάς: επωνυμο που μαλλον σημαινει τον εμπορο λαχανων.

Μπάντα

Ζώνη όπου φυλάσσονται και τα χρήματα.

Σελάχι, ζωνάρι, **κεμέρι** (τουρκ. Kemer)

Βλ. λήμμα [βάνδον](#).

Φράση: *Να βάλουμε κάποια λεφτά στην μπάντα για καλό και για κακό.*

Μπεζαχτάς

Τετράγωνο ξύλινο κουτί χωρίς καπάκι που χρησιμευουσών για την φύλαξη χρημάτων. Από το bez tahta, μπεσ-ταχτά = πέντε σανίδες.

Ταμείο καταστήματος.

Παραδοσακκούλα

από το παράς, παράδες και σακκούλα.

Συνωνυμο πουγκι, σακκέλη,

Πουγκί

Σακούλι για τα χρήματα
ΠΑΡ: όταν έχει το πουγκί σου, όλοι φίλοι είναι δικοί σου.
Βλ. τραγουδι
Τα ριαλια
Τα μονολιρα, πεντόλιρα και που'ν'τα
Κι ο πεζεβεγκης που τα 'χει στην **πούγκα**

Συνώνυμα: Μπουρσα ή πουρσα (βλ. Δ. Ρωμα, Σοπρακόμιτος) από το ιταλικό borsa που σημαίνει τσάντα αλλά και το χρηματιστήριο.

Περσίκι

Βλ. [Βαλάντιον](#)

Πορτοφόλι

Φράση: η δύναμη στον άνθρωπο είναι το πορτοφόλι.
Παραγωγή: Πορτοφολάς : Ο κλέφτης πορτοφολιών λεγεται **πορτοφολάς** και στην αργκό **λαχανάς**, στο Βυζάντιο λεγονταν **βαλαντιοτόμος**

Ετυμολογία: πορτα φολιο από το ιταλικό porta foglio: φορευς φυλλων χαρτου, χαρτονομισματων.
Αγγλικά wallet
Γαλλικά portefeuille

Σακκέλη

Από το σακούλι [ον] υποκοριστικό του σάκκος
ΕΠΩΝ: Σακκελαριος, Σακκελης, Σακκελαρίδης κλπ

Σακκουλι

ΠΑΡ: Φασούλι το φασούλι γεμίζει το σακούλι . Εδώ φασούλι = νόμισμα.

Τιμή

Σημασία

Συνηθως εννοειται τιμη μοναδος προκειμενου περι πωλουμενων αγαθων.
Είναι το τιμηματο ποσο που πρεπει να καταβληθει για την αγορα μιας μο-

ναδας μετρησης ενός αγαθου. Για καποια ειδη η τιμη ελεγχεται αγορανομικως ἢ και καθοριζεται από διεθνη χρηματιστηρια. (πχ. χρυσος, πετρελαιο, στάρι, χαλκος κα).

Όμως τιμη ειναι η αξια που δινουν στον ανθρωπο οι αλλοι. Κατ' ακρίβειαν

Τιμή είναι ή είς τό πρόσωπον άποδομένη ήθική άξια, λόγω τής δικανικής αυτου ικανότητος καί τού ανεπιλήπτου ήθους (πρβλ. νόμ. 5 § 1 Πανδ. 50.13 Καλλίστρατος;

«existimatio est dignitatis illaesae status, legibus ac moribus

comprobatu»). Ἡ τιμή του προσώπου προστατεύεται από τους νόμους.¹⁰

Αυτοι τον εκτιμουν ἢ του έχουν εκτιμηση. Τον υποδεχονται με τιμες που δινει ένα τιμητικο αγημα. Του χαριζουν βιβλια τιμης ενεκεν. Αυτος που τον τιμουν λεγεται εντιμος (δεν ειναι απαραιτητο και να ειναι εντιμος, συνηθως δε δεν είναι). Το αντιθετο του εντιμου είναι ο ατιμος. Ο εντιμος ανθρωπος υποσχεται επι τω λόγω της τιμης του και τιμά τον λογο του. Πολλοι ονομαζονται αξιοτιμοι ή εντιμότατοι κι προσφωνουνται ετσι από διαθεση κολακειας ή λόγω της θεσεως τους. Πχ onoperevole οι βουλευτες στην Ιταλια, most honorable οι δικαστικοι στις Αγγλοσαξωνικες χωρες.

Συνώνυμα

1. Υπόληψη, απ όπου και το ρήμα υπολήπτομαι , το επίθετο ευυπόληπτος. Περιφραστικά: τον εχω περι πολλου: τον εχω σε μεγαλη υποληψη (αντιθ. Τον εχω χεσμενο, τον εχω γραμμένο, τον εχω [χεσμενο ἢ κλασμένο] δια βιου)
2. Παρθενιά
3. Τιμωρια, ποινη συνηθως λεγεται τιμημα πλλ

Εγκυκλοπαιδικα

Η καταστροφη της υποληψεως ενός ατομου λεγεται ατιμωσις. Πχ. στρατ. ατιμωτικη καθαιρεσις. Πολύ περισσοτερα επ αυτου στο λημμα διαπομπευση και πληρη αναλυση στο ομωνυμο βιβλιο μου.

Η προσβολη της τιμης, της υποληψης καποιου αποτελει αδικημα που συνηθως λεγεται εξυβρισις. Η εξυβρισις γινεται λόγω και έργω.

Οι διακυμανσεις της τιμης των προιοντων παρακολουθουνται μεσω ενός δεικτη που καλειται τιμαριθμος. Επειδη συνηθως ανεβαινει στα υψη παριστανεται συνηθως στις γελοιογραφιες ως καποιος πανύψηλος ανθρωπος. Το «τιμαριθμος» το χρησιμοποιουμε για να χαρακτηρισουμε καποιο πολύ ψηλο και αδυνατο ανθρωπο.

¹⁰ Γ. ΜΠΑΛΗ, ΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ

Αναφορές

Η τιμή του τετιμημένου

τίμιος

Ο «τίμιος» συνήθως είναι ο έντιμος, ο χρηστός, ο σεβόμενος τους νόμους και τα ήθη. Στην Γραφή όμως έχει την σημασία: ο πολύτιμος, ο μεγάλης αξίας, αυτός που έχει υψηλή τιμή:

Πχ. «έθηκας επί την κεφαλήν αυτού στέφανων εκ λίθου τιμίου».

Ψαλμοί

Την ίδια σημασία έχουμε και στα μεταγενέστερα εκκλησιαστικά κείμενα: «του Τιμίου Πρόδρομου και βαπτιστού Ιωάννου», «των τίμιων ενδόξων και πανευφήμων αποστόλων», «ο τίμιος σταυρός», «το τίμιο ξύλο» κα.

Φράση:

«Αντί πινακίου φακής»

Λέγεται για μια πώληση με ευτελές τίμημα

ΕΓΩ ΤΟ
ΧΑΒΙΑΡΙ ΜΟΥ
ΤΟ ΑΓΟΡΑΖΩ
ΓΙΑ ΕΝΑ
ΠΙΝΑΚΙΟ
ΦΑΚΗΣ...

Το τίμημα αγοράς των πρωτοτοκίων από τον Ησαΰ. Αγοραστής ο πονηρούλης Ιακώβ που αισχροκέρδησε εκμεταλλευόμενος την ανάγκη του Ησαΰ που γύρισε ξενηστικωμένος από το κυνήγι. Ο Ιακώβ ήταν λίγο μαμμόθρεφτος και κάθονταν σπίτι με τημανούλα του, τη Ρεβέκκα.

Ίακώβ δέ άνθρωπος άπλαστος, οίκων οίκιαν. ... Ρεβέκκα δέ ήγάπα τόν Ίακώβ.

Η φακή λέγεται φακός και **έψημα φακοῦ** του πουύλησε ο μπαγάσας. Το πινάκιο φακής δεν υπάρχει στη Γραφή. Είναι μεταγενέστερο λόγιο δημιούργημα.

29 ήψησε δέ Ίακώβ έψημα· ήλθε δέ Ίησαΰ εκ τοῦ πεδίου εκλείπων, 30 και εΐπεν Ίησαΰ τῷ Ίακώβ· γεῦσόν με από τοῦ έψηματος τοῦ πυρροῦ τούτου, ὅτι εκλείπω. διὰ τοῦτο εκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Έδώμ. 31 εΐπε δέ Ίακώβ τῷ Ίησαΰ· απόδου μοι σήμερον τὰ πρωτοτόκιά σου ἐμοί. 32 και εΐπεν Ίησαΰ· ἰδοὺ ἐγὼ πορεύομαι τελευτᾶν, και ἴνα τί μοι ταῦτα τὰ πρωτοτόκια; 33 και εΐπεν αὐτῷ Ίακώβ· ὁμοσόν μοι σήμερον. και ὤμοσεν αὐτῷ· απέδοτο δέ Ίησαΰ τὰ πρωτοτόκια τῷ Ίακώβ. 34 Ίακώβ δέ ἔδωκε τῷ Ίησαΰ ἄρτον και **έψημα φακοῦ**, και ἔφαγε και ἔπινε και ἀναστάς ὤχετο· και ἐφάυλισεν Ίησαΰ τὰ πρωτοτόκια.

Γένεσις, 25:29-34

Πιθανόν δε και ο Ιακώβ να ονομάστηκε εξ αυτού του γεγονότος **παλληκάρι της φακής** ήτοι πονηρός και θρασύδειλος.

Δόξη και τιμή : από το μυστήριο του γάμου «Δόξη και τιμή στεφάνωσον αυτούς»

Τσάντα

Σάκος ή σάκα. [τουρκ. **çanta**· τσάντ(α) -ούλα]

Τσαντάκιας νεαρό κυρίως άτομο που συνήθως, οδηγώντας μοτοσικλέτα, αρπάζει τσάντες από περαστικές γυναίκες.

Τραγουδι

Ε. Μαραβάς , Πήραμε την κάτω βόλτα

Όσα υπήρχανε στην **μπάντα**
μας τα πήρανε,
μας τα φάγαν τα μπουζούκια
και μπατίραμε.

Μ' άδεια **τσέπη** κι άδεια **τσάντα**
μείναμ' εντελώς,
Παναγιώτα μου νταγιάντα
κι έχει ο Θεός.

Θα γεμίζει πάλι η **τσάντα**
τότε συνεχώς,
Παναγιώτα μου νταγιάντα
κι έχει ο Θεός.

Τσέπη

Σημασία

Το αρχαίο ελληνικό ουσιαστικό θύλαξ και θυλάκιο (υποκορ. του θύλακος, μικρή τσάντα, σε Ηρόδοτο., Αριστοφάνη),

Τμήμα του ενδύματος (παντελονιού, σακακιού ή παλτού) με μορφή ενσωματωμένου εσωτερικού μικρού σάκου για την τοποθέτηση χρημάτων και μικροαντικειμένων. Μεταφορικώς η τσέπη σημαίνει «τα δικά μου χρήματα».

Ετυμολογία:

από το τουρκικό *çep* (προφέρεται τζεπ)

Φράση:

η ασφάλεια δεν με κάλυπτε και πλήρωσα από την τσέπη μου. Δεν σηκώνει η τσεπη μου τετοια δαπάνη.

Παράγωγα :

Τσεπώνω

Ρήμα: βάζω κάτι στην τσέπη μου, συνήθως δωροδοκούμενος.

Κωλότσεπη:

Δεν σημαίνει τσέπη κακής ποιότητας, όπως όλες οι λέξεις με το «κωλο-» ως πρώτο συνθετικό (κωλόπραμα, κωλόπαιδο, κωλοδουλειά κλπ) αλλά τσέπη που βρίσκεται στο πίσω μέρος του πανταλονιού.

Χρηματοκιβώτιο

Παλια ηταν ένα σεντουκι

και σήμερα σαν ερμάριο.

Χρηματοφυλάκιον

Το κν [πορτοφόλι](#).

Ρήματα

Ακουμπάω

Ξαπλώνω, απλώνω, τοποθετώ, αφήνω.

Για χρήματα: πληρώνω φρ. Του ακουμπήσα και 500 € προκαταβολή.

Για πράγματα: καταθέτω ως ενέχυρον. Το ενεχυροδονιστήριο λεγεται στην αργκό «η ακουμπα»

Ομορριζα του ακουμπάω: το βυζαντινο **ακουβιτον**, το ρήμα ξεκπουμπίζομαι

Αλισβερισι. Κανω αλισβερισι

Δοσοληψια, αγοραπωλήσια, παρε-δωσε, δουναι λαβειν

από το τουρκικο αλισβερισ alisveris :

Απολογισμός

Καταγραφή οικονομικών πεπραγμένων. Κατ' επέκταση και παντός είδους πεπραγμένων.

Αποτιμώ

Καθορίζω την τιμή ενός πράγματος.

Βαραω κανονι

Πτωχευω. Στην Πολη η πτωχευση ενός εμπορου ανακοινωνωνταν με μια ασφαιρη κανονια από το Κατήκιοϊ.

Γρηγορόσημον

Θεσπισμένο ανεπίσημο, παράνομο, σύνηθες λάδωμα βλ. λ. δημόσιου υπαλλήλου για την επιτάχυνση της περάτωσης κάποιας υποθέσεως που μας αφορά.

Διατιμώ

Ορίζω τιμή. Συνήθως κάποια κρατική αρχή διατιμά βασικά αγαθά. Πχ. Ο καφές μπήκε στη διατίμηση. Δηλαδή η τιμή του ελέγχεται αγορανομικός.

Δεκάζω

δωροδοκώ ή διαφθείρω δικαστές, σε Ισοκράτη και Αισχίνη — Παθητική διάθεση: δωροδοκούμε, εξαγοράζομαι, χρηματίζομαι, σε Πλούταρχο. Επίθετο **αδέκαστος** ο μη δωροδοκούμενος. Τουρκικά λεγεται **rüşvet** > **ρουσφέτι**, ρουσφετολογώ, ρουσφετολογία.

Δοσοληψίες

Από το **δούναι και λαβείν**, τους παλιούς τίτλους της αριστερής και δεξιάς στήλης κάθε λογαριασμού της λογιστικής. Σήμερα λέγονται «**χρέωση**» και «**πίστωση**». Ο κανόνας είναι: *ο λαμβάνων χρεούται και ο δίδων πιστούται*. Η επί το λογικότερον ο αριστερός δίνει και ο δεξιός παίρνει.

Από εδώ το **νταραβέρι**, το «**πάρε-δωσε**» και το «**δούναι και λαβείν**». Φράση: εγώ με αυτόν τον απατεώνα δεν θέλω να έχω δούναι και λαβείν ή νταραβέρια.

Εισπράττω

Λαμβάνω νομίμως χρήματα ως αντιπαροχή για εμπόρευμα ή υπηρεσίες.

Από το πράττω και πράσσω κατορθώνω, πραγματοποιώ, κάνω. συχνά στην Αττική διαλεκτό λέγονταν για δημοσίους υπαλλήλους, που εισπράττουν φόρους (ιδίως τα σύνθετα . **είσπράσσω**, **έκπράσσω**) Η ενέργεια η είσπραξη. Τα πεπραγμένα (μετοχή παρακειμένου) εμφανίζονται στους απολογισμούς πεπραγμένων ή λογοδοσίες.

Αποφάσεις επί του πρακτέου παίρνονται συλλογικά. Τα πρακτέα λέγονται Λατινικά agenda αυτά που πρέπει να γίνουν. Το απαρέμφατο του πράσσω είναι το πράσσειν. Πβλ. **Πράσσειν άλογα**: το να κάνει κάποιος παράλογα πράγματα και συνελήφθη **έν τῷ πράσσειν** δηλ. επ' αυτοφώρω όταν διέπραττε το αδίκημα, που λανθασμένα λέμε *τον έπιασαν στα πράσα*.

Ο μεταπράτης είναι αυτός που αγοράζει κάτι με σκοπό να το πουλήσει.

Εκτιμώ

Νομίζω, υπολογίζω την τιμή ή αξία κάποιου πράγματος αλλά και προσώπου. Εκτιμώ βαθύτατα την επιστημονική κατάρτιση του Χ. η εκτιμώ τον Χ. παρόμοιο το αποτιμώ.

Σε ερώτηση ποσό κάνει ή πόσο στοιχίζει ή πόσο κοστίζει.

Απαντάμε Λαϊκότερα: **κάνει** ή **κάνει ίσα με** 1000 €.

ή αυτό το δακτυλίδι **πιάνει μέχρι** 300 € στην ακούμπα.

Ενεχυριάζω

Σημασια

Δίνω κάτι ως ενέχυρο, εγγυηση, ως αμανάτι εις το ενεχυροδανειστήριο (στην αργκό: η ακούμπα).

αμανάτι και αμανέτι, το = εγγύηση, παρακαταθήκη, αρραβώνας μνήστευσης.

Συνωνυμο

- Ακουμπω
- Βαζω ενεχυρο
- Βαζω αμανάτι

Φράση:

τον άφησε αμανάτι. (να περιμένει αδίκως) ίσως από μνηστεία που δεν οδήγησε σε γάμο. Η παρομοίωση από το ενεχυρο (αμανατι) που μενει στο ενεχυροδανειστήριο γιατί σπανιως ο δανειζομενος είναι σε θεση να επιστρεψει τα χρήματα που δανειστηκε.

«Ἦρθ' ο γαμπρός και τσ' άφηκε τ' αμανέτι κι απόις εσηκώθηκε κι έγκαψε».

Ετυμολογία

Τουρκ. emanet.

156: ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΞΑΝΘΙΝΑΚΗΣ -ΛΕΞΙΚΟ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟ ΤΟΥ ΔΥΤΙΚΟΚΡΗΤΙΚΟΥ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΙΔΙΩΜΑΤΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΗΤΗΣ : 2001

Εξοικονομώ

Κατορθώνω, με χρηστή διαχείριση, να αποταμιεύσω χρήματα. Επίταση του οικονομώ.

Ισοσκελίζω

Καζαντιζω

Σημασια

Κερδιζω.

Ετυμολογία:

Από το τουρκικό ρήμα kazanmak που σημαίνει: κερδίζω, νικώ σε κάποιο χρηματικό παιχνίδι, κερδίζω την έγκριση και την υποστήριξη κάποιου.

Τραγούδι

Μια ζωή την έχουμε, κι αν δε την γλεντήσουμε
τι θα καταλάβουμε, τι θα **καζαντήσουμε**.

Ουσιαστικό η **καζάντια**.

Καταβάλλω

Πληρώνω παραδίδω χρημματα. Ο νομος αναγνωριζει και την δοσιν αντι καταβολης.

Πληρώνω με αντικαταβολη

Καταστιχογραφώ

Καταχωρίζω σε κατάστιχο δηλ. σε λογιστικό βιβλίο. Ουσιαστικό η καταστιχογραφια. Ρήμα και ουσιαστικό χρησιμοποιούνται για να δηλώσουν υποτιμημένη λογιστική, την λογιστική που δεν παρέχει ή δεν χρησιμοποιείται στην λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων.

Οι εμποροι διαθετουν καταστιχα. Ο εμπορος-διαβολος αγοραζει ψυχές. Πβλ. Φράση: **πουλησε την ψυχη του στο διαβολο**. Κατ' ακολουθίαν τηρει και καταστιχα. Εγγραφες σε αυτά φαινεται ότι μπουρουν να κανουν και τριτοι. Πβλ.

Στου διαβόλου τα `γραψα όλα το κατάστιχο
και γλεντώ τα νιάτα μου, πριν με πιάσει λάστιχο.

Κατεβαινε

Το ρημα κατεβαινω (εδω η προστακτικη) δεν σημαινει πληρωνω, χρησιμοποιειται μονον στη φραση «κατέβαινε τα **λεφτα**» . Η φραση από τους πλανόδιους πωλητες του μεσαιωνα που για να παραδωσουν το εμπορευμα στην πελατισα που ψωνιζε από το μπαλκονι ελεγαν την φραση «κατέβαινε! [Και φερε] τα λεφτα» (Φ. Κουκουλής , Βυζαντινων Βιος και Πολιτισμός)

Εγω πιστευω πως η φραση λεγονταν από πωλητες της αγορας προς εφιππους αγοραστες. Η φραση σημαινει «κατέβαινε [από το ἄλογο]! [Και φερε] τα λεφτα [για να σου δωσω το πράμα (εμπόρευμα)]». Ο εφιππος αν επαιρνε τοπραμα μπουρουμε να φυγει χωρις να πληρωσει. Η αγοραπωλησία μεταξύ ιππεα και πεζού είναι επικίνδυνη. Ο ιππεας για να ελεχξει το βαρος και την ποιοτητα πρεπει να αφιππευσει αλλιως λεμε ότι **ψωνισε καθαλα**, δηλαδη χωρις να καλοξετασει.

φρασεις

πέσε το παραδάκι (πεσε αντι του πέτα, πέταξε) πβλ. Πεταμένα λεφτα

Πρέπει να του ρίξεις και τρία νοικια μπροστάντζα.

Καταχωρίζω

Εγγράφω σε λογιστικό βιβλίο.

Κονομώ

Αργκό αντί του οικονομώ. Δηλαδή προσπορίζομαι άφθονα και εύκολα κέρδη συνήθως με ύποπτα μέσα. Το αποτέλεσμα (η οικονομία) λέγεται κονόμα. Φράση: αφότου έγινε υπουργός έπεσε στην τρελή κονόμα.

Λαδώνω

Μεταφορά από την λίπανση, το λάδωμα του τροχού, που έτσι γυρίζει γρήγορα.

Λογαριάζω

Υπολογίζω.

Λογίζω

Ανάλογο του νομίζω, θεωρώ, υπολαμβάνω, υποθέτω. Συνώνυμο το περνώ. Φράση: «περναι για πολύ μάγκας». Το λογίζομαι σημαίνει και θεωρούμαι. Στο κυπριακό ιδίωμα λοούμαι.

Τζι' ή Δέσποινα πού τό 'βκαλεν προφήτισσα λοῶται,
τζιείνης πρέπει ή δόξαση τζι' έμέναν το «ς πολλά 'τε» .

Από εδώ η λογιστική, ο λογιστής. Αλλά και το λογαρι; Θησαυρος, περιουσια.

Μονοπωλώ

Πουλω χωρις την υπαρξη αλλου αναταγωνιστικου προμηθευτη. Επομενωσ μπορω να θετω τους ορους μου αυθαιρετα. Λεγεται και μεταφορικωσ πχ. *μονοπωλησε την συζήτηση.*

Μοσχοπουλω

Σημασία

Πουλω σε υψηλη τιμη κατι, σαν να ηταν το πανακριβο αρωμα του **μόσχου**.

παραγωγα

Από το μοσχο το ρήμα **μοσχομυρίζω** ή **μοσχοβολω**: ευωδιαζω όχι κατ'αναγκην από τον **μόσχο**.

Μοσχοσαπουνο: ευοσμο σαπούνι.

Φρασεις

Μοσχος και ξερα σκατα

Ευχη της μητερας ή τροφου προς το μωρο που μολις ρευτηκε. Δηλαδη καλη αναπνοή που να ευωδιαζει και όχι διάρροιες.

Μπατιρίζω

ή μπατάρω από το τουρκικό batırmak : βυθίζομαι, βουτάω, βουλιάζω, καταδύομαι, καταστρεφομαι, πτώχευω, χρεωκοπω.

Τραγουδι

Όσο ζει ο άνθρωπος, κοίτα, παρατήρησε
μέχρι τα σαράντα του, κι ύστερα μπατίρισε

Ο μπατίρης είναι ο πτωχεύσας, ο χρεωκοπημένος αλλιώς μουφλούζης από το τουρκικό müflis (από αραβική ρίζα). Απαντάται σε επώνυμο-παρωνύμιο: Γιώργος Μουφλουζέλης στιχουργός και συνθέτης. Η χρεωκοπία διακρίνεται σε απλη χρεωκοπία και σε δολία χρεωκοπία. Ο δολιος χρεωκοπος λεγεται **μπατακός** από το τουρκικο [batakçı](#) fraudulent borrower; swindler, cheat, crook.

Ο Σούρης διηγείται στο ποίημα του «ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΜΟΥ» του τα περί του πατρός του:

ό δὲ πατήρ μου ἔμπορος ἐλέγετο, πὼς ἦτο
καὶ μὲ τὸ **Δοῦναι καὶ Λαβεῖν** πολὺ ἐνησχολεῖτο
ἀπολαμβάνων πάντοτε οἰκιακῆς εἰρήνης.
Πλὴν λωποδύται κάμποσοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης
στὸ μαγαζί του τρύπωσαν μιὰ νύχτα σκοτεινὴ
κι οὐτ' ἓνα ἀμερικάνικο δὲν τ' ἄφησαν πανί.
Καὶ ἀπὸ τότε ὁ πατήρ εἶχε μεγάλο χάλι,
ὡσότου **ἐμουφλούζεψε** καθὼς καὶ τόσοι ἄλλοι

μπροσταντζα

προκαταβολη

Νταραβερίζομαι

Έχω **δοσοληψίες** ή **νταραβέρια**.

Το νταραβέρι από το ιταλικό **dare e avere** : **δούναι** και **λαβείν**. **Πάρε-δώσε**.

Μεταφορικώς η Φράση: δεν έχω νταραβέρια με τον Χ. σημαίνει δεν έχω καμία σχέση, δεν έχω δοσοληψίες ή μετφορικά «ερωτικές σχέσεις»

Ξεπαραδιάζομαι

Το πρόθημα ξε- έχει αρνητική σημασία (από το «εξ» με αντιμετάθεση) πλήρως αναλώνοντας όλα τα χρήματα μου.

Οικονομώ

οικονομέω, μέλ. -ήσω (οικονόμος),· I. 1. διαχειρίζομαι σαν επιστάτης, διοικώ, διευθετώ, ρυθμίζω, σε Σοφ., Ξεν. 2. μεταφ., λέγεται για ποιητή, πραγματεύομαι, χειρίζομαι ένα θέμα, σε Αριστ., Λουκ. II. αμτβ., είμαι επιστάτης, οικονόμος, σε Κ.Δ.²⁵⁶

Η σημερινή έννοια: κερδίζω χρήματα περιορίζοντας τα έξοδα και κατ'επέκταση απλώς κερδίζω. Στην αργκό κονομώ.

Πάρε-δώσε

Απόδοση στη δημοτική του αρχαιόπρεπτος «δούναι και λαβείν»

Περνώ

Από το αρχαίο ελληνικό ρήμα περνημι απ' όπου και το πόρνη.

Σήμαινε εξάγω προς πώληση, πουλώ ως σκλάβο.

Φράση: δεν περνά η μπογιά της : δεν πουλιέται το μακιγιάζ της γιατί δεν είναι πλέον αποτελεσματικό. Δεν έχει πέραση .

Φ, Κουκουλές –Βυζαντινών βίος και Πολιτισμός

Το αμετάβατο περνώ σημαίνει διέρχομαι.

Δεν περνάς κυρά-Μαρία : δεν μπορείς να διέλθεις διότι οι εξηγήσεις για το τι θα να κάνεις τις βιολέτες δεν κρίνονται επαρκείς.

Πιάνω

Ρήμα της ομιλούμενης με 2 σημασίες

Ως αμετάβατο: αυτό το ρολόι πιάνει μέχρι 300 € δηλ. είναι δυνατόν να πουληθεί μέχρι το ποσό των 300 €

Στην αργκό στη φράση ο υπεύθυνος προμηθειών τα πιάνει [ενν. τα χρήματα] σημαίνει δωροδοκείται, δεκάζεται.

Πιστώνω

Καταχωρίζω εγγραφή στην πίστωση ενός λογαριασμού.

Χορηγώ πίστωση σε κάποιο πρόσωπο, του επιτρέπω να αγοράσει επί πιστώσει τα αγαθά που εμπορεύομαι, διότι τον εμπιστεύομαι, τον θεωρώ αξιόπιστο.

Αν δεν τον θεωρώ αξιόπιστο ζητώ εγγυήσεις (ενέγγυες πιστώσεις, ενέχυρα, ή τριτεγγύηση).

Στην τραπεζιτική ορολογία λέγεται αξιόχρεος.

Ανοίγω πίστωση: καθορίζω το πιστωτικό όριο δηλ το μέγιστο πόσο της επί πιστώσει αγοράς.

Πληρώνω

Το αρχαίο ελληνικό ρήμα πληρώω, πληρώ σημαίνει γεμίζω αλλά και εκπληρώνω (ενεργ. Καταβάλλω χρήματα, εξοφλώ. παθητικό: πληρούται: γεμίζει άρα και ικανοποιείται, κορεννύεται, εκπληρούται). Μεταφορικά πληρούνται οι προφητείες πχ. *ινα πληρωθει το ρηθεν δι Ιερεμιου του προφητου λεγοντος μπλα μπλα μπλα.*

Φράσεις: *Όλα εδώ πληρώνονται. Θα μου το πληρώσεις. Τι πληρώνεις τα ραφτικά ή την τσόχα; Πληρωμένη απάντηση. Πληρώνει αλλωνων αμαρτίες.*

Πρεστίζ

Η εκτίμηση στα Γαλλικά.prestige. Το λέμε έχασε το πρεστίζ του.

Πωλώ

Σημασίες

1. πουλώ ή ανταλλάσσω αγαθά, πουλώ ή προσφέρω εμπορεύματα προς πώληση, σε Ηρόδ., Αττ.· με γεν. του τιμήματος,
2. πουλώ τους φόρους,πωλέω τέλη, Λατ. locare, σε Αισχίνη.
3. πουλώ, δηλ. εγκαταλείπω, προδίδω, σε Δημοσθενη· λέγεται για πρόσωπα, προδίδομαι, εξαπατώμαι, σε Αριστοφ.

Φράσεις

ές Σάρδεις χρημάτων μεγάλων πωλώ:

πουλώ σε υψηλή τιμή στις Σάρδεις, σε Ηρόδοτο·

έπώλεε ούδενός χρήματος

αρνήθηκε να το πουλήσει σε οποιαδήποτε τιμή

ἐρέσθαι ὅπόσου πωλεῖ,

ρωτώ πόσα χρειάζεται γιαυτό (δηλ. σε ποια τιμή το πουλάει), σε Ξενοφωνα.

ἀπόλ., πωλέω πρὸς τινα,

συναλλάσσομαι με κάποιον, σε Αριστοφάνη.

*Εἶχαμε ραντεβου και με πούλησες
Δεν ηρθες.*

*Αυτος σε πουλαει και σ'αγοράζει
Εἶναι πανεξυπνος, μπορει να σε εξαπατησει.*

Ποιανου τα πουλας αυτα ;

Ποιον προσπαθεις να κοροιδεψεις;

Πουλαει την ψυχη του στο διαβολο

Χρησιμοποιει θεμιτά και αθεμιτα μέσα προκειμένου να πραγματοποιησει το σκοπο του.

Μας πουλάει αγριάδα

Το παιζει αγριος, προσπαθει να παραστησει τον αυστηρο.

Τοσο γλυκαναλατα μυθιστορηματα δεν πουλανε.

Δεν είναι **ευπωλητα, best seller.**

Θα πουλήσω ακριβά το τομάρι μου

Θα πολεμησω, θα αμυνθω μεχρις εσχάτων.

*Εἶναι πουλημενο τομάρι
Προδοτικο παλιοτομαρο*

Επωνυμα

Πουλημένος

Πουλημένος και **Πολυμένος** (παρετυμολογια από το «πολύ»). Από το μανιατικο εθιμο που ο γονιός που δεν εδινε το παιδι του για υιοθεσια αλλά, συμβολικα; το «πουλουσε»

Σκάω

Πληρώνω χτυπώντας δυνατά τα κέρματα στο τραπέζι, λόγω αγανάκτησης.
Πβλ. Του τα βρόντηξε [ενν. τα σύνεργα της δουλειάς] : παραιτήθηκε.

σπαταλάω

ως αμεταβατο απαντα στην Καινή Διαθηκη και σημαινει: ζω άσωτα, ακόλαστα, σε Κ.Δ.

στην ομιλουμενη εχει μεταβατικο χαρακτηρα. Ελλειψει αντικειμενου εννουντα χρήματα. Κν. Τα τρωω.

Στήνω

Σημασία:

Πληρώνω, καταβάλλω κάποιο ποσό τοις μετρητοίς και σε κέρματα. Παρωχημένο.

Ετυμολογία:

Από το αρχαίο ελληνικό ρήμα ιστημι. Αόριστος έστησα

Συνώνυμο

Στοιχίζω

Παράγωγα

ιστάμενων ή στημένων

Στοιχίζω

Βάζω κάτι σε στοίχους, στήλες. Αν καθιερωθεί το περιεχόμενο της στήλης πχ 10 νομίσματα διευκολύνεται η μέτρηση κατά τη συναλλαγή.

Σήμερα λέμε «ποσά στοιχίζει;» ενώ ίσως θα έπρεπε να λέμε «ποσά πρέπει να στοιχίσω;» κάτι αντίστοιχο συμβαίνει με το κοστίζω.

Τρώω

Σημασία

Μολονοτι κυριολεκτικά το χρήμα δεν μπορεί να φαγωθεί, μεταφορικώς όμως σημαίνει : ξοδεύω ή σπαταλώ ή καταναλώνω ή διασκοπρίζω

Φράσεις:

Έφαγε την περιουσία του στα χαρτιά.

Πού φαγώθηκαν τόσα λεφτά;

Τρώει τη μέρα του χαζεύοντας.

Έφαγε τα νιάτα του στην ξενιτιά. Φέτος φάγαμε πολύ πετρέλαιο, καταναλώσαμε για θέρμανση. ΠΑΡ έκφρ. η φτήνια τρώει τον παρά.

τον έφαγε ως το κόκαλο, τον εκμεταλλεύτηκε οικονομικά.

κάποιος τρώει τις σάρκες του, για κπ. που ξοδεύοντας ασυλλόγιστα εξαντλεί όλες τις οικονομικές του δυνάμεις

Μαζί τα φάγαμε (Θ, Πάγκαλος)

Υποτιμώ

Φεσώνω

"Η βάζω ή φοράω φέσι κάποιον: αθετώ υποχρέωση πληρωμής πράγματος αγορασθέντος «επί πιστώσει»

Η έκφραση "τον φέσωσε ή του φόρεσε φέσι" που σημαίνει "δεν πληρώνει τα οφειλόμενα" δεν προέρχεται από το κάλυμμα της κεφαλής που λέγεται **φέσι**¹¹ αλλά από το τουρκικό **fesad**. Φεσάντ σημαίνει, στο ποινικό δίκαιο, μια επίθεση κατά της ιδιοκτησίας που δεν περιλαμβάνει μεταβίβαση. Είναι οποιαδήποτε βλάβη, παραμόρφωση, αλλοίωση ή καταστροφή περιουσίας. Πρόκειται λοιπόν περί παρετυμολογίας.

Χρεοκοπώ

Χρεώνω

¹¹ Βλ.λ. [φέσι στο](#) στο «Λεξικό των ακρων».

Τραγούδια

Κάτω στα λεμονάδικα

Και δεν βρεθούν τα **λαχανα** το ξυλο που θα φανε

Τα Ριάλια (Ρεάλια, μονόλιρα, πεντόλιρα, σελίνια , πουγκί)

Αν είσαι κι αν δεν είσαι του δήμαρχου παιδί
εγώθα σε φιλήσω κι ας κάμω φυλακή
Τα **ριάλια**, ριάλια, ριάλια
τα **σελίνια** μονά και διπλά
τα **μονόλιρα, πεντόλιρα** και πού 'ντα
ο πεζεβέγκης που τα 'χει στη πούγγα.

Το γιλεκάκι (40 ομολογίες, λίρες)

Βλ. [μετρητά](#).

Όμορφη μου Παναγιώτα

Όσα υπηρχανε στη **μπαντα** μας τα πήρανε
Μ' άδεια **τσεπη** κι αδεια **τσάντα** μείναμε εντελως
Παναγιωτα μου νταγιάντα κι εχει ο θεός

Απόψε το κορίτσι θέλει θάλασα

Βρε Μανώλη Τραμπαριφα
Βαλε τη διπλη **ταριφα**

...

Αποψε που υπάρχουνε τα **ταλιρα**
Ρε μαγκες θα οργωσουμε τα Φαληρα (ταρίφα, ταληρα)

Στου Λιναρδου την ταβερνα

Βρε Λινάρδο ταβενάρη
βάλτα κάτω απ το σφουγγάρι

Ο Μποχόρης.

Του καημένου του Μποχόρη
τον τή σκάσαν στό παπόρι
καί του πήραν πεντακόσια,
όλο **λίρες** κι όλο **γρόσια**.
τόν καημένο τόν Μποχόρη
τόν τυλίξανε στην πλώρη
καί του πήρανε στό ζάρι,
τό καινούργιο του ζουνάρι.
Τόν Μποχόρη τόν έμπλέξαν
στά στενά καί του τίς βρέξαν
καί του κάναν τόν γκιουλέκα,
άντε, καί τον πήραν κι άλλα δέκα.
Άιντε, τόνα μήλο, τ 'άλλο ρόιδο
άιντε, τον τη σκάσαν σάν κορόιδο
καί του πήραν τά **ψιλά** του,
άιντε, καί τόν στείλαν στη δουλιά του.

Ποίηση

Την χάραξη φρόντισε τεχνικά να γίνει.
Έκφρασις σοβαρή και μεγαλοπρεπής.
Το διάδημα καλλίτερα μάλλον στενό·
εκείνα τα φαρδιά των Πάρθων δεν με αρέ-
σουν.

Η επιγραφή, ως σύνηθες, ελληνικά·
όχ' υπερβολική, όχι πομπώδης—
μην τα παρεξηγήσει ο ανθύπατος
που όλο σκαλίζει και μηνά στην Ρώμη —
αλλ' όμως βέβαια τιμητική.
Κάτι πολύ εκλεκτό απ' το άλλο μέρος·
κανένας δισκοβόλος έφηβος ωραίος.
Προ πάντων σε συστήνω να κυττάξεις
(Σιθάσπη, προς θεού, να μη λησμονηθεί)
μετά το Βασιλεύς και το Σωτήρ,
να χαραχθεί με γράμματα κομψά, Φιέλλην.
Και τώρα μη με αρχίζεις ευφυολογίες,
τα «Πού οι Έλληνες;» και «Πού τα Ελληνικά
πίσω απ' τον Ζάγρο εδώ, από τα Φράατα
πέρα».

Τόσοι και τόσοι βαρβαρότεροί μας άλλοι
αφού το γράφουν, θα το γράψουμε κ' εμείς.
Και τέλος μη ξεχνάς που ενίστε
μας έρχοντ' από την Συρία σοφισταί,
και στιχοπλόκοι, κι άλλοι ματαιόσπουδοι.
Όστε ανελλήνιστοι δεν είμεθα, θαρρώ.

Κ Π. Καβάφης - Φιέλλην

Αυτός που εις το **τετράδραχμον** επάνω
μοιάζει σαν να χαμογελά το πρόσωπό του,
το έμορφο, λεπτό του πρόσωπο,
αυτός είν' ο Οροφέρνης Αριαράθου.

[Οροφέρνης](#) (ανάγνωση Γιώργος Σεφέρης)

Καβάφης - Οροφέρνης

Αποφθεγματα για το Χρήμα

Τα λεφτά δεν είναι το παν. Συνήθως δεν είναι καν αρκετά.
Ανώνυμος

Όταν μιλάει το χρήμα, κανείς δεν προσέχει τη γραμματική ή το συντακτικό.
Ανώνυμος

Αν και τα λεφτά δεν μπορούν να αγοράσουν την ευτυχία, σου επιτρέπουν να διαλέξεις τι είδους δυστυχία θες.
Ανώνυμος

Τα λεφτά είναι καλύτερα από τη φτώχεια μόνο και μόνο για οικονομικούς λόγους.
Woody Allen

Όταν κάποιος σου λέει πως δεν υπάρχει πρόβλημα χρημάτων, μιλάει για τα χρήματα κάποιων άλλων.
Bill Clinton

Το χρήμα δε μιλάει. Βρίζει.
Bob Dylan

Το πρόβλημα μου είναι να συμβιβάσω τις βρώμικες συνήθειες μου με τα καθαρά μου εισοδήματα.
Errol Flynn

Αυτός που πιστεύει ότι το χρήμα μπορεί να κάνει τα πάντα μπορεί να κάνει τα πάντα για το χρήμα.
Benjamin Franklin

Ο χρόνος είναι χρήμα.
Benjamin Franklin

Η μεγαλύτερη αξία των χρημάτων είναι ότι ζούμε σε έναν κόσμο που τα υπερεκτιμά.
Henry Louis Mencken

Τα λεφτά δεν μπορούν να αγοράσουν φίλους, αλλά μπορούν να πετύχουν καλύτερη ποιότητα εχθρών.
Terence Alan «Spike» Milligan

[288 303]

Η οικονομία προσδύει χάρη στην ολοένα αυξανόμενη ανάγκη μας για το περιττό.
Απόφθεγμα Νο 90 από το «ΕΝ ΟΛΙΓΟΙΣ» του Γιάννη Χ. Παπαϊωάννου

Το χρήμα πολλοί εμίσησαν, τα χρήματα όμως ουδείς.
Απόφθεγμα Νο 91 από το «ΕΝ ΟΛΙΓΟΙΣ» του Γιάννη Χ. Παπαϊωάννου

Τα πλούτη πηγαίνουν σε λάθος ανθρώπους, γι' αυτό κι όταν εμείς τ' αποκτούμε μεταμορφωνόμαστε σε λάθος ανθρώπους.
Απόφθεγμα Νο 92 από το «ΕΝ ΟΛΙΓΟΙΣ» του Γιάννη Χ. Παπαϊωάννου

Φιλάργυρος είναι αυτός που για να σώσει μία δεκάρα του, θα έδινε ένα εκατομμύριο.
Απόφθεγμα Νο 93 από το «ΕΝ ΟΛΙΓΟΙΣ» του Γιάννη Χ. Παπαϊωάννου

Είναι φοβερά σπάταλος ο τρόπος με τον οποίο ένας φιλάργυρος ξοδεύει τον εαυτό του για τα χρήματα.
Απόφθεγμα Νο 94 από το «ΕΝ ΟΛΙΓΟΙΣ» του Γιάννη Χ. Παπαϊωάννου

Το έσχατο όριο της φτώχειας ονομάζεται απληστία.
Απόφθεγμα Νο 95 από το «ΕΝ ΟΛΙΓΟΙΣ» του Γιάννη Χ. Παπαϊωάννου

Αν είσθε πραγματικά τσιγκούνης, φροντίστε να μη σπαταλάτε την τσιγκουνιά σας σε ασήμαντα πράγματα.
Απόφθεγμα Νο 96 από το «ΕΝ ΟΛΙΓΟΙΣ» του Γιάννη Χ. Παπαϊωάννου

Χάθηκε επί των ημερών μας και η ανιδιοτέλεια.

Ο ευρών αμειφθήσεται.

Απόφθεγμα Νο 97 από το «ΕΝ ΟΛΙΓΟΙΣ» του Γιάννη Χ. Παπαϊωάννου

Ο φιλάργυρος θέλει οριακά να αποταμιεύσει
όλα όσα ο άπληστος επιθυμεί να καταναλώσει.

Απόφθεγμα Νο 98 από το «ΕΝ ΟΛΙΓΟΙΣ» του Γιάννη Χ. Παπαϊωάννου

Έχω μία απόλυτη αδιαφορία για το χρήμα,
Όταν αυτό βρίσκεται στην τσέπη μου.

Απόφθεγμα Νο 99 από το «ΕΝ ΟΛΙΓΟΙΣ» του Γιάννη Χ. Παπαϊωάννου

Το χρήμα χράται, κι ο παθός ας το θυμάται.

Απόφθεγμα Νο 100 από το «ΕΝ ΟΛΙΓΟΙΣ» του Γιάννη Χ. Παπαϊωάννου

Προτού αποφασίσουμε να πουλήσουμε την ψυχή μας στο διάβολο,
θα έπρεπε να έχουμε διερευνήσει αν εκείνος θα την αγόραζε.

Απόφθεγμα Νο 101 από το «ΕΝ ΟΛΙΓΟΙΣ» του Γιάννη Χ. Παπαϊωάννου

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

[1]

[ΝΟΜΙΖΩ]

νομίζω (νόμος),

Ι

1. θεωρώ ή ακολουθώ ως έθιμο ή συνήθεια, τηρώ εθιμικά, σε Ηρόδ.· νομίζω γλώσσαν, χρησιμοποιώ την κοινή γλώσσα, στον ίδ.· νομίζω οὔτε ασπίδα οὔτε δόρυ, στον ίδ. - Παθ., είμαι συνηθισμένος, βρίσκομαι σε κοινή χρήση, σε Αισχύλ.· σωφροσύνη νενόμιστο, ήταν η κοινή αντίληψη, ήταν η γνώμη «του συρμού», σε Αριστοφ.· απρόσ., ως νομίζεται, όπως είναι το έθιμο, όπως συνηθίζεται, σε Τραγ.· μτχ. νομιζόμενος, -η, -ον, εθιμικός, συνήθης, σε Θουκ.· τα νομιζόμενα, έθιμα, συνήθειες, Λατ. instituta, σε Ηρόδ., Αττ.· τα νομισθέντα, σε Ευρ.

2. υιοθετώ έθιμο ή συνήθεια· Έλληνες απ' Αιγυπτίων ταῦτα νενομίχασι, σε Ηρόδ.

3. με δοτ.· είμαι συνηθισμένος σε κάτι, συνηθίζω κάτι νομίζουν Αιγύπτιοι οὐδ' ἥρωσιν οὐδέν, δηλ. δεν έχουν τη συνήθεια να λατρεύουν τους ήρωες, στον ίδ.· απ' όπου, κάνω κοινή χρήση, χρησιμοποιώ, μεταχειρίζομαι· σε Ηρόδ.· άγώσι και θυ-
σίαις, at Θουκ.

4. με απαρ., έχω ως έθιμο, έχω τη συνήθεια να κάνω κάτι, σε Ηρόδ. - Παθ. απρόσ., γυ-
μνούς εισιέναι νομίζεται, συνηθίζεται σ' αυτούς να εισέρχονται γυμνοί, σε Αριστοφ.· Νε-
νόμισται καλέεσθαι, έχει καθιερωθεί να ονομάζεται, σε Ηρόδ.

5. Παθ., διοικούμαι και κυβερνώμαι σύμφωνα με παλαιούς νόμους και έθιμα, στον ίδ. Π.
1. εκλαμβάνω, αναγνωρίζω, θεωρώ· τούς κακούς χρηστούς νομίζειν, σε Σοφ.· νομίσαι χρη-
ταῦτα μυστήρια, σε Αριστοφ.· θεόν νομίζω τινά, θεωρώ ήπιστεύω σε κάποιον θεό, σε
Πλάτ., Ξεν.· απ' όπου, νομίζουν τούτους (θεούς), τους θεωρώ ως θεούς, σε Ηρόδ.· οὔς ή
πόλις νομίζει θεούς οὐ νομίζων, δεν πιστεύει στους θεούς στους οποίους πιστεύει ηπο-
λιτεία, σε Ξεν., Πλάτ.· αλλά, νομίζειν θεούς είναι, πιστεύω ότι υπάρχουν θεοί, σε Πλάτ.·
θεούς νομίζειν οὐδαμοῦ, σε Αισχύλ.· ώστε, τα νομίζειν τούς θεούς και νομίζειν θεούς δι-
αφέρουν, καθώς το ένα σημαίνει «πιστεύω σε συγκεκριμένους θεούς», ενώ το άλλο «πι-
στεύω στους θεούς γενικά. Πβλ ήγόομαι.

2. Παθ., Έλληνες ήρξαντο νομισθηναι, οι Έλληνες να θεωρούνται ως..., σε Ηρόδ. 2. εκτι-
μώ, υπολήτομαι Παθ., με εκτιμούν, σε Πλάτ.

3.

κρίνω, θεωρώ, πιστεύω, φρονώ. και απαρ., εκτιμώ, κρίνω, &εωρ<

σε Σοφ., Ξεν.· επίσης, όπως το δοκεω :προσδοκώ μέλ., προσδοκώ, περιμένω ότι....

ΦΡ: νομιζοντα λέγειν, μιλώ με πλήρη βεβαιότητα και ασφαλή πίστη, σε Πλάτ.
263

Βιβλιογραφία

40

Συγγραφέας: Γ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ
Τίτλος: ΕΝ ΟΛΙΓΟΙΣ
Εκδότης: ΚΑΠΟΝ
Έτος: 2008

178

Τίτλος: ΛΕΞΙΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΖΑΚΥΝΘΟΥ ΤΟΜ. Β
Συγγραφέας: ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΖΩΗΣ
Εκδότης: ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
Έτος: 1963

9429

Τίτλος: Medieval Greek texts
Συγγραφέας: Charles Antoine Gidel
Εκδότης: ASHER
Έτος: 1870

156

ΛΕΞΙΚΟ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟ ΤΟΥ ΔΥΤΙΚΟΚΡΗΤΙΚΟΥ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΙΔΙΩΜΑ-
ΤΟΣ: ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΞΑΝΘΙΝΑΚΗΣ : ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΗΤΗΣ : 2001

265

Τίτλος: ΕΠΙΤΟΜΗ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ
Συγγραφέας: Henry George Liddell. Robert Scott.
Εκδότης: ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ
Έτος: 2007

[Επιτομή του Μεγάλου Λεξικού της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας](#)

288

ΠΑΣΧΟΣ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗΣ - ΕΙΠΑΝ - ΛΕΞΙΚΟ ΤΟΥ ΕΞΥΠΝΟΥ ΛΟΓΟΥ

1028

Τίτλος: ΧΑΜΕΝΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
Συγγραφέας: ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΑΙΜΠΑΚΗΣ
Εκδότης: ΑΡΧΕΤΥΠΟ
Έτος: 2005

2013

ΡΟΒΗΡΟΣ ΜΑΝΘΟΥΛΗΣ - ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

287

ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ - ΣΥΛΛΟΓΗ ΗΛΙΑ ΚΑΝΤΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

ΔΕΙ ΔΕ ΧΡΗΜΑΤΩΝ

9417

Τίτλος: Η ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ Ή ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΩΝΥΜΟΥ ΤΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΕΚΑΤΕΡΩΘΕΝ ΤΟΥ ΚΟΛΠΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΒΟΣΠΟΡΟΥ ΠΡΟΑΣΤΕΙΩΝ - ΤΟΜΟΣ Α

Συγγραφέας: ΣΚΑΡΛΑΤΟΣ ΒΥΖΆΝΤΙΟΣ

Εκδότης:Σ. ΚΑΛΜΙΑΔΗΣ

Έτος:1862

9398

Τίτλος: Βαβυλωνία

Συγγραφέας: Δ. Βυζάντιος

Εκδότης:Μ. Σαλίβερους

Έτος:Αγνωστο

Copyright© 2015 by Aris Stougiannidis

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ